

INTRODUKTION

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL FOR DEN HVIDE KØDBY.

VEJLEDNING TIL FREDNINGSVÆRDIER

SAMT BYGNINGSARBEJDER OG ANVENDELSE AF BYRUM.

SENEST OPDATERET JULI 2015, KAP 6 OPDATERET MARTS 2019

KØBENHAVNS KOMMUNE

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015

(MANUAL FOR BYGNINGER, REVIDERET MARTS 2019)

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht. bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

INTRODUKTION

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

MANUAL FOR BYRUM

MANUAL FOR BYGNINGER

ANSØGNINGER

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL FOR DEN HVIDE KØDBY.

VEJLEDNING TIL FREDNINGSVÆRDIER
SAMT BYGNINGSARBEJDER OG ANVENDELSE AF BYRUM.
SENEST OPDATERET JULI 2015

KØBENHAVNS KOMMUNE

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht, bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

INTRODUKTION

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

MANUAL FOR BYRUM

MANUAL FOR BYGNINGER

ANSØGNING OM BYGGETILLADELSE I KØDBYEN

HVORNÅR SKAL DU SØGE OM BYGGETILLADELSE?

Ombygninger og tilbygninger i et lejemål eller ændret anvendelse kræver, at du søger og får byggetilladelse inden du går i gang med byggearbejdet. Du skal f.eks. søge om byggetilladelse, hvis du ønsker at:

- ændre lejemålet fra den senest godkendte anvendelse til en ny anvendelse, f.eks. fra fødevareerhverv til kontor, restaurant eller kreative erhverv,
- ændre lejemålets konstruktion, som f.eks. vægge, gulv eller tag,
- gøre lejemålet større eller mindre.

Hvis du er i tvivl, om du skal søge om byggetilladelse, bør du kontakte Center for Byggeri på tlf. 3366 5200, e-mail: bygninger@tmf.kk.dk.

De fleste bygninger i Den Hvide Kødby er fredede. Det betyder, at bygningsændringer skal godkendes af Københavns Ejendomme, Kulturstyrelsen og Center for Byggeri inden du går i gang.

RETNINGSLINJER

Få godkendt din ombygning/ændring af anvendelsen af lejemålet:

1. Københavns Ejendomme – skriftlig ejerfuldmagt

- Københavns Ejendomme skal vurdere dit ombygningsprojekt/ændring af anvendelsen.
- Få udarbejdet en målfast tegning (1:100), der viser hvad du gerne vil lave om i lejemålet.
- Beskriv hvad lejemålet skal bruges til, lejemålets grænser, hvad de enkelte rum skal bruges til (f.eks. kontor, køkken, depot), og hvor mange personer, der skal bruge lejemålet. Du skal også have en tegning, der viser lejemålets placering i Kødbyen.
- Send materialet til Københavns Ejendomme, for at få en fuldmagt til de ønskede ændringer.

2. Center for Bygninger & Kulturstyrelsen – Tilladelser.

- Ansøgning om byggetilladelse til de to myndigheder indsendes digitalt via www.bygogmiljoe.dk. Center for Bygninger kan evt. holde et formøde med dig for at afklare praktiske forhold.
- Bemærk at du hæfter for alle byggesagsgebyrer overfor Københavns Ejendomme, selv om dit projekt ikke bliver gennemført.
- Ombygninger i en fredet ejendom skal godkendes skriftligt af Kulturstyrelsen. Det kan være en god at tage et møde med Kulturstyrelsen sammen med Københavns Ejendomme, for at få afklaret, i hvilket omfang din ombygning kan lade sig gøre.

3. Igangsættelse og færdigmelding.

- Du må ikke påbegynde arbejder, inden du har en byggetilladelse fra Center for Bygninger.
- Du skal orientere Center for Bygninger, når du går i gang med ombygningen (påbegyndelse af byggearbejder).
- Du skal orientere Center for Bygninger, når du er færdig med ombygningen (færdigmelding af byggearbejder).
- Center for Bygninger besigtiger dit lejemål for at se, om du har opfyldt alle krav i byggetilladelsen. Hvis det er i orden, udsteder Center for Bygninger en ibrugtagningstilladelse. Herefter må du anvende lejemålet og evt. ansøge om bevilling.
- Du skal straks sende kopi af byggetilladelsen og ibrugtagningstilladelsen til Københavns Ejendomme.

RETNINGSLINJER

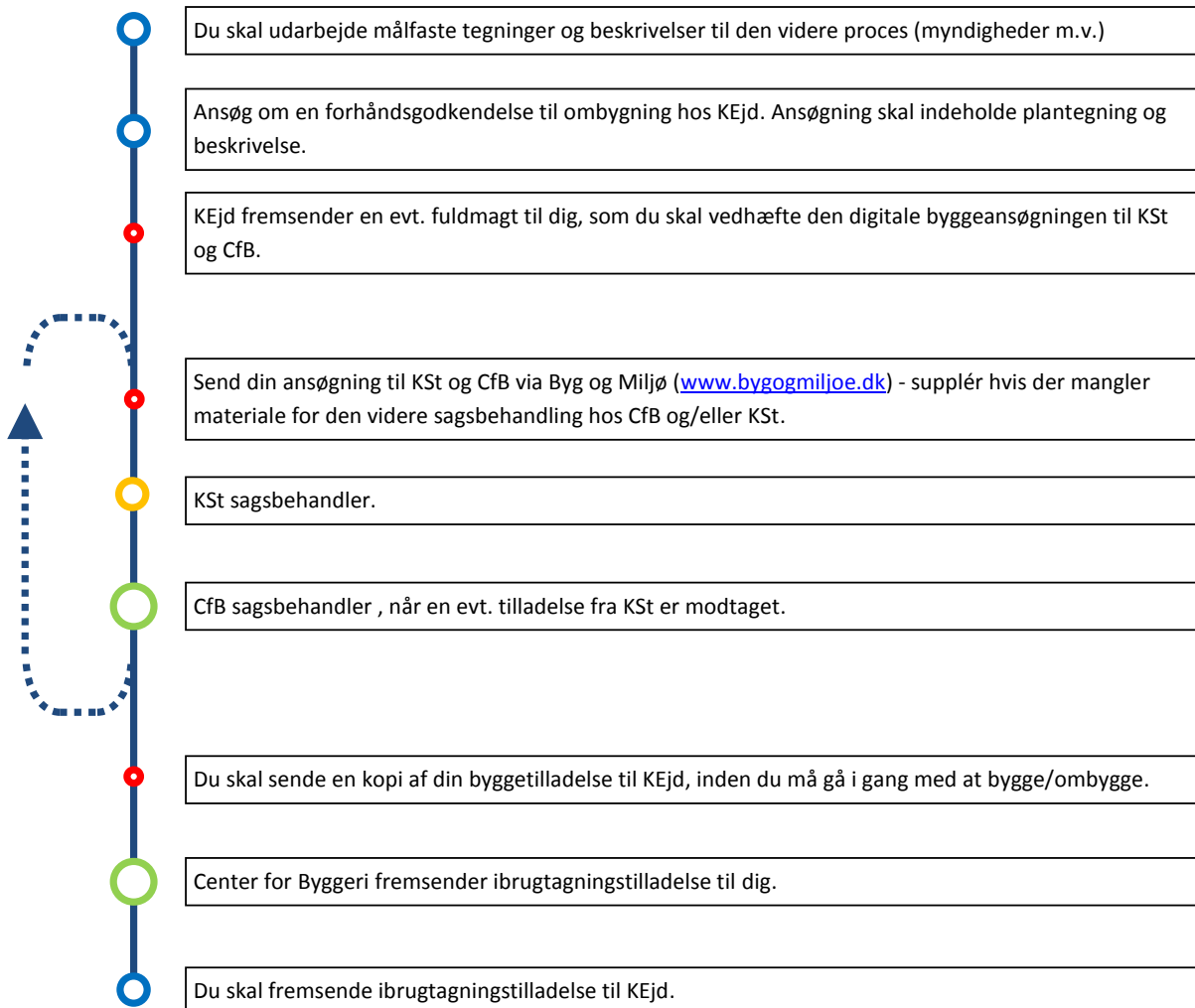
Hvad sker der, når min ansøgning om byggetilladelse er sendt af sted?

Du skal indsende en ansøgning vedlagt en fuldmagt fra Københavns Ejendomme og evt. en tilladelse fra Kulturstyrelsen samt tegninger.

Din ansøgning bliver behandlet af Center for Bygninger, der efter høring af andre myndigheder vurderer det ansøgte. I byggetilladelsen er der anført en række vilkår, dvs. betingelser for, at det ansøgte kan godkendes.

Når byggetilladelsens vilkår er opfyldt, får du en ibrugtagningstilladelse af Center for Bygninger og kan tage lejemålet i brug.

Københavns Ejendomme (KEjd)	●
Lejer (dig)	●
Center for Bygninger (CfB)	●
Kulturstyrelsen (KSt)	●

KØDBYENS HISTORIE

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL FOR DEN HVIDE KØDBY.

VEJLEDNING TIL FREDNINGSVÆRDIER
SAMT BYGNINGSARBEJDER OG ANVENDELSE AF BYRUM.
SENEST OPDATERET JULI 2015

KØBENHAVNS KOMMUNE

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht. bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

KØDBYENS HISTORIE

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

MANUAL FOR BYRUM

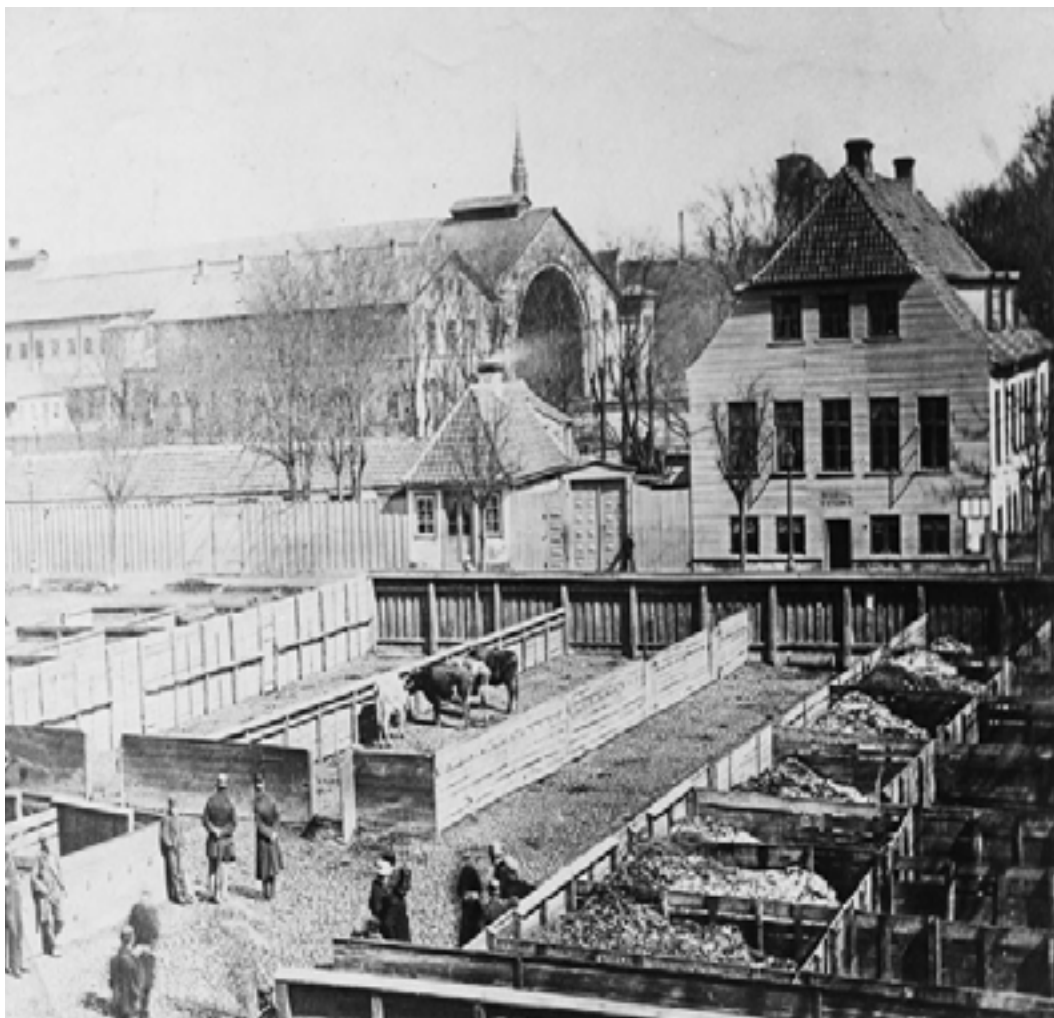

MANUAL FOR BYGNINGER

FRA KALVEHAVE TIL DEN HVIDE KØDBY

Trommesalen. Salg og slagtning under åben himmel, der blev afløst af Den Brune Kødby.

VESTERBRO OG KØDET

Kvæget på Kalvehave

Allerede fra middelalderen har man opdrættet og slagtet kvæg på Vesterbro. Største-parten af Københavns kvæg græssede i den såkaldte Kalvehave udenfor voldene.

Det Valkendorfske Slagtehus

I 1579 fik Vesterbro sit første slagtehus, Det Valkendorfske Slagtehus, fordi det ved kongebrev i 1577 var blevet forbudt at slagte kvæg indenfor voldene.

Det Valkendorfske Slagtehus fungerede indtil krigen mod Sverige i 1659, hvor det formodes, at slagtehuset brændte, og slagtningen vendte tilbage til byen. Traditionen for slagtning fortsatte dog på Vesterbro.

Københavns nye Kvægtorv (Den Brune Kødby)

Trommesalen ved Vesterport Vagt

I 1671 blev indrettet et torv for salg af levende kvæg med tilhørende accisebod ikke langt fra Vesterport Vagt. Det blev kaldt Trommesalen efter den skik, at markeder åbnedes og lukkedes med trommeslag og fungerede frem til 1879, hvor det afløstes af et nyt kvægtorv ved Halmtorvet.

Allerede i 1814 var der ellers blevet udarbejdet tegninger til det nye kvægtorv, som forbedrede og samlede de spredte kødmarkeder ét sted - til gavn for folkesundheden.

Pga. manglende økonomi gik der imidlertid næsten 65 år, før de gode intentioner kunne realiseres.

DEN BRUNE KØDBY

I 1878-79 blev Den Brune Kødby opført uden for byens centrum og tæt på transportmuligheder såsom jernbanen.

Udvidelser i perioden 1883-1901

I 1883 blev tre mindre slagtehallen tilføjet og fra 1888 var Den Brune Kødby det eneste sted i København, hvor der måtte slagtes.

I 1901 blev den store Øksnehal, et overdækket marked for levende kvæg, opført som en del af Den Brune Kødby. Den afløste to mindre slagtehallen. Samtidig blev den noget mindre Grå Kødby opført.

Fra kødhus til kulturhus

Anlægget fungerede som slagteanlæg frem til 1930'erne, hvor det var nedslidt og bygningsmæssigt forældet.

Derefter blev dele af bygningsanlægget anvendt af Fragtmandshallerne indtil engang i 1980'erne, hvorefter området blev udlejet til mindre virksomheder.

I 1995 blev der vedtaget en handlingsplan og en lokalplan, der betød, at området blev udlagt og omdannet til offentlige formål som medborgeraktiviteter og kulturelle aktiviteter såsom udstillingshal i Øksnehallen og børneaktiviteter som Musikskolen, Billedskolen og Teaterbutikken.

Fredningsstatus

Hovedanlægget blev fredet i 1984.

Bygningerne i Den Grå Kødby er alle bevaringsværdige.

Slagtere og kvæg på Kvægtorvet foran Øksnehallen.

DEN HVIDE KØDBY

Den Hvide Kødby (1931-34) blev opført af Københavns Kommune til afløsning for Den Brune Kødby, som ikke længere levede op til tidens hygiejnekrav og, som derfor blev afviklet over en årrække.

Den Hvide Kødby er bygget på en gammel gasværksgrund for Vestre Gasværk, der var anlagt 1856-57 på "Svendens Pynt". Denne lå umiddelbart ved siden af Den Brune og Den Grå Kødby og var dannet ved opfyldning af grus og sten fra englændernes bombardement af København i 1807.

Grundarealet i Den Hvide Kødby er ca. 92.000 m² og der opført bygninger i Den Hvide Kødby for forskellige virksomheder med et samlet etageareal på ca. 108.000 m². Den samlede Kødby dækker tilsammen et areal på ca. 154.500 m²

Flæsketorvet, årstal ukendt.

Tog i Staldgade, 1949

Den oprindelige Hvide Kødby. Køresporet anes nederst, og der er ikke bygninger langs Ingerslevsgade samt arbejdsformidlingen. 1934.

DEN HVIDE KØDBY

Forkølerum og Kølerum

Slagtehallen

Svalehallen

Kød- og Flæskehallen

DEN BRUNE KØDBY

DEN GRÅ KØDBY

De tre kødbyer udgør et sammenhængende kultur- og industriminde beliggende mellem Vesterbro og havnen.

Bygningernes funktioner

Den Hvide Kødby blev opført som industri anlæg og planlagt ud fra et ønske om god hygiejne og høj produktivitet. Ved sin åbning fremstod Den Hvide Kødby som et moderne og effektivt centrum for fødevarerforarbejdning suppleret med blandt andet kontorer, dyrlæge, restaurant og laboratorium.

Slagtehallen

Dyrene blev ført via jernbanen til Slagtehallen, hvor slagterpladserne var forsynede med transportskiner og elektriske hejsepil.

Svalehallen

Herefter blev kroppene kørt på skinner i loftet ind i Svalehallen således, at levende og slagtede dyr ikke passerede hinanden på noget tidspunkt.

Forkølerrum og kølerum

Næste led var Forkølerum og Kølerum.

Kød- og flæskehallen

Kroppe, der skulle sælges i Flæskehallen, blev ført på transportskiner gennem forbindelsesbygningen til Kød- og Flæskehallens studepladser.

Randbebyggelsen

I randbebyggelsen omkring hallerne kødet forarbejdet til bla. pølser og leverpostjer i de forskellige større og mindre kødforarbejdende virksomheder, hvorfra salg også foregik.

Fjerkræhallen

Der blev også opført en separat en hal til fjerkræ.

Fjerkræhallen

1880 // KVÆGTORVET
FÅR SIN NUVÆRENDE
PLACERING EFTER AT
VÆRE BLEVET FLYTTET
FRA TROMMESALEN,

1934

1968 // KØDBYEN MISTER SIN CENTRALE
POSITION, OG I DE FØLGENDE ÅR MÅ
MANGE VIRKSOMHEDER FORLADE
KØDBYEN ELLER LUKKE.

1880

1934 // DEN HVIDE KØDBY
OPFØRES SOM KØBENHAVNS NYE
CENTRALE KØDMARKED

1968

Arkitektur

Udformningen af Den Hvide Kødbý er stærkt inspireret af de arkitektoniske strømninger efter Verdensudstillingen i Stockholm i 1930, og er tegnet af daværende stadsarkitekt Poul Holsøe sammen med Tage Rue, Curt Bie og R.C.C Hedegaard. Som ingeniør deltog overingeniør Carl Bruun og Johannes Børge.

Af lignende bygningsværker kan nævnes Konsumhuset i Stockholm, Faguswerk af Walter Gropius og bilfabrikken Lingotto i Torino.

Kødbyen mister sin position

I 1960'erne mister Den Hvide Kødbý sin centrale position på fødevarermarkedet, og der foretages en række ændringer i anlægget. Kød- og Flæskehallen opdeles bla. mellem forskellige levnedsmiddelvirksomheder, og langs hallens facader flyttes de store langsgående baldakiner højere op, så der kan etableres transportsluser for lastbiler.

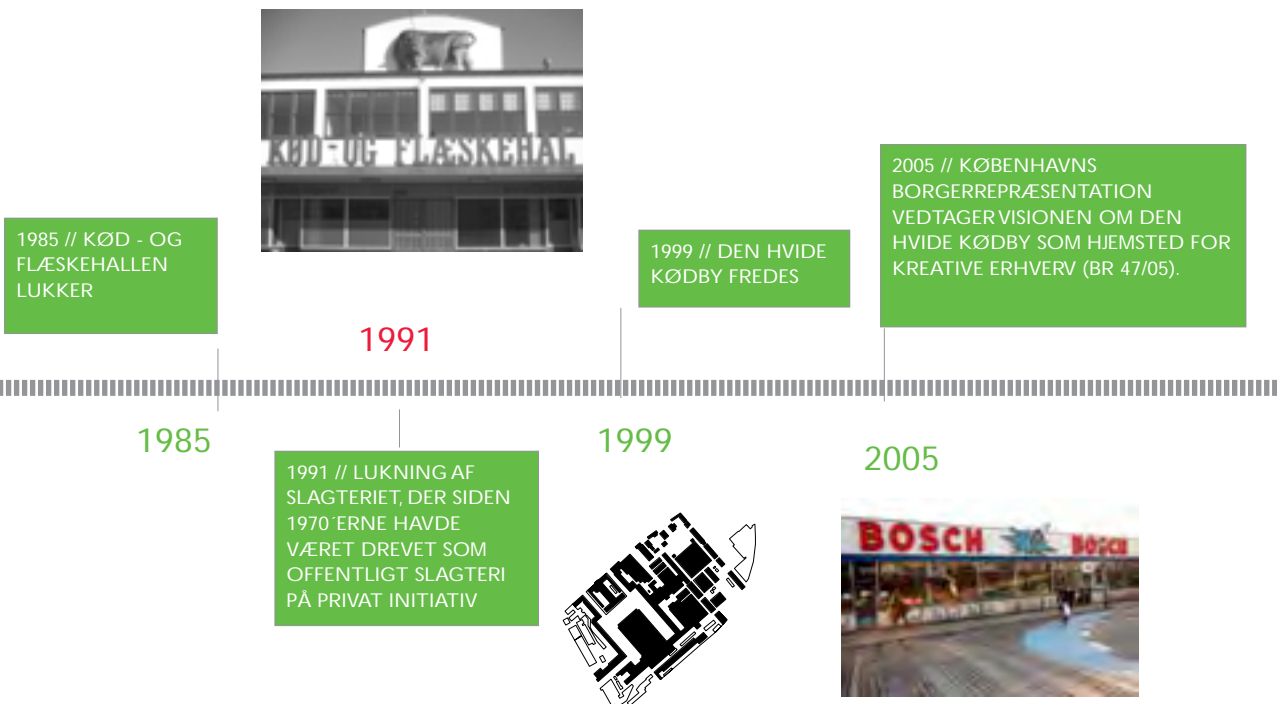
Slagtningen ophører helt i kødbyen

I 1980'erne stopper slagtningen og Talgsmelteriet i Ingerslevsgade bliver nedlagt. Den Hvide Kødbý var således i drift i ca. 60 år, indtil nye skærpede krav til hygiejnen betød ophør af de oprindelige funktioner, hvor dyr blev slagtet og forarbejdet i Kødbýen.

Kødbyen fredes

Hovedparten af den Hvide Kødbý blev fredet i 1999.

Se mere om fredningen i afsnittet "Fredningsværdier".

KØDBYEN SOM INDUSTRIMINDE

Kulturstyrelsen udpegede i 2007 Kødbyen som ét af 25 nationale industriminder, som illustrerer den danske industrihistorie i perioden 1840-1970.

Kulturarvsstyrelsen begrundet blandt andet udpegningen med, at Kødbyen:

- er et udtryk for vigtige faser i slagteribranchens udvikling.
- er et symbol på den rationelle planlægning, der var idealet under den anden industrialiseringsbølge, 1890-1950.
- for den Hvide Kødbys vedkommende; er et hovedværk i dansk funktionalistisk arkitektur.

KØDBYEN ÅBNES

I 2005 blev Den Hvide Kødbym åbnet for offentligheden og kreative virksomheder begyndte at flytte ind.

Åbningen af KarriereBar på Flæsketorvet i 2007 var første indikation på, at Den Hvide Kødbym fra da af blev opfattet som et trendy sted for kreative iværksættere, gastronomer og ildsjæle.

Der er dog stadig plads til slagtere og andre fødevareraktiviteter, som fortsat bedriver deres erhverv, side om side med restauranter, gallerier og natklubber.

VISION 2011 KØDBY

Strategi for den Hvide Kødby

I 2011 vedtog Københavns Borgerepræsentation en strategi for den Hvide Kødby med visionen:

Kød og kreativitet – en unik vision

Blandingen af fødevarerproducerende og kreative virksomheder er funktioner, der ikke normalt placeres sammen. Det gør Den Hvide Kødby unik. Sammenblandingen medfører en række udfordringer for både lejere og udlejer, men giver også området den kant, der gør det ekstra interessant - især for de kreative virksomheder og deres målgrupper.

Virksomheder og restauranter i København drager stor fordel af Kødbyens beliggenheden centralt i København, fordi de dagligt leverer varer til de Københavnske restauranter, samtidig holdes varetransporten og den medfølgende forurening nede på et lavt niveau. Der skal fortsat arbejdes for denne unikke blanding af funktioner. Hvor ser man ellers kunst, slagtere og finere gastronomi ligge side om side?

Den Hvide Kødby og verden

Den Hvide Kødby er unik i europæisk sammenhæng. Især det faktum, at fødevarerhvervene eksisterer side om side med kreative erhverv, gallerier, barer og restauranter, har givet stor bevågenhed og omtales også i internationale medier som noget helt specielt, der ikke findes andre steder i verden.

Fra udlandet kendes også kreative områder, hvor der målrettet er blevet investeret i samspillet med traditionelle erhverv og kreative miljøer. New Yorks Meatpacking district er med succes omdannet til et område, hvor grossister, restauranter, torveboder, kunstnere og tøjdesignere ligger side om side og bidrager til at skabe et spændende miljø, der tiltrækker kunder og turister fra hele verden. Amsterdams NSDM-værft; Granville Island i Vancouver og Torontos ArtSpace er vellykkede områder, der er revitaliseret gennem

målrettet arbejde med at etablere kreative miljøer i eksisterende rammer. Disse internationalt kendte byomdannelseseksempler har været inspiration i arbejdet med Den Hvide Kødby. Udviklingen af områderne har været vellykkede, fordi der er fulgt investeringer med de visionære tanker.

Københavnertællingen og Den Hvide Kødby

Den Hvide Kødby understreger Københavnertællingens mål om, at byen både skal have økonomisk vækst samtidig med høj livskvalitet ved at støtte kreative miljøer, hvor der genereres videns- og innovationsbaseret økonomisk vækst. Derfor skal den gode udvikling i området understøttes med investeringer, der sikrer en videreudvikling.

Den Hvide Kødby er blevet en destination for københavnere, der opsøger byliv med kant. Området tilfører byen merværdi og skal også fremover have en vigtig plads som urban innovationsmaskine – en trendsætter, der er med til at trække viden, arbejdskraft, turisme og ressourcer til byen. Derfor bør Den Hvide Kødbyes økonomi ikke kun ses isoleret – men skal forstås, som en del af byens samlede økonomi – idet Den Hvide Kødby afføder vækst til hele byen.

Den Hvide Kødby brander København

København er en af verdens bedste byer at leve i. Det skyldes bl.a. at København har unikke områder som Den Hvide Kødby, der er ”designed for life” med mulighed for ophold og oplevelser inden for kultur, design og arkitektur, hippe cafeer og gourmetmad. Den Hvide Kødby er vigtig for Københavns branding, og området bliver gang på gang fremhævet i internationale medier, når de skriver om København som turistmål. Den Hvide Kødby skal fortsat udvikles som en oplevelsesdestination med attraktive enkeltdestinationer.

FREDNINGSVÆRDIER

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL FOR DEN HVIDE KØDBY.

VEJLEDNING TIL FREDNINGSVÆRDIER
SAMT BYGNINGSARBEJDER OG ANVENDELSE AF BYRUM.
SENEST OPDATERET JULI 2015

KØBENHAVNS KOMMUNE

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht. bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

FREDNINGSVÆRDIER

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

FREDNINGEN KORT FORTALT	4
FREDNINGEN OFFICIELT BESKREVET	7

MANUAL FOR BYRUM

MANUAL FOR BYGNINGER

FREDNINGEN AF DEN HVIDE KØDBY – KORT FORTALT

Den Hvide Kødby er fredet, fordi det er et helt unikt dansk industrianlæg, der viser, hvordan arkitekter og ingeniører i 1930'erne planlagde en fuldstændig og detaljeret proces for kødproduktion. Dyrene kom ind med jernbanen, blev slagtet, forarbejdet og solgt.

Den Hvide Kødby er betydningsfuld pga. sine store arkitektoniske kvaliteter. Den regnes for et tidligt hovedværk i Danmark indenfor stilretningen ”International funktionalisme”. Sammen med den Brune og den Grå Kødby fortæller den om tre epoker indenfor animalsk fødevareproduktion i Danmark, der strækker sig over mere end 100 år. Derfor har Kulturstyrelsens udpeget Købbyen som et af 25 industriminder af særlig national betydning.

De kulturhistoriske fredningsværdier

For at kunne forstå, hvordan Den Hvide Kødby fungerede som slagteri og produktionssted for kødbearbejdning samt engrossalg af kød - fra 1930'erne og frem til dens langsomme afvikling i slutningen af 1900-tallet, er det vigtigt at bevare anlægget. Tunnellen under Ingerslevsgade og jernbaneperronerne på hovedanlæggets bagside vidner fx. om, hvordan levende kreaturer engang ankom til Slagtehallen med tog. I Slagtehallen er det vigtigt stadig at have fornemmelsen af den store velbelyste midterhal med rengøringsvenlige materialer, der skulle bidrage til en god hygiejne, de omgivende kølerum og gangarealer mm. samt de gamle hejseværk og transportskiner med kroge til dyrekroppene. Det gælder også de bevarede træk i den tidligere Kød- og Flæskehal.

Af stor fortælleverdi er også butiksområdet omkring Flæsketorvet og i Boderne, hvor de åbne pladser og gader sikrede kunderne gode til- og frakørselsforhold. Markiserne over butikkerne fortæller historien om, hvordan kødvarerne skulle skærmes mod sol, regn og sne under af- og pålæsning. Indvendigt var det vigtigt at holde en høj hygiejnestandard og signalere renlighed. Den historie fortæller butikkernes enkle, funktionelle rum med slidstærke og rengøringsvenlige klinkegulve og- podier, fliser på væggene, kødkroge i loftet, kølerum, kassefunktioner mm. På butiksområdets bagside er de udvendige industrielevatorer fremtrædende bygningslementer, der minder om kødbyens industrielle fortid.

Det forhenværende talgsmelteri, der med sin tidligere ildelugtende funktion blev trukket længst muligt væk fra de andre bygninger kendetegnes af de samme krav til gode funktionelle rum med slid- og hygiejnevenlige materialer, robuste trapper, rampe, industrielevator etc. Det bevarede skilt på gavlen for C.E. Bast's Talgsmelteri er et tydeligt vidnesbyrd. Maskinhuset med den store velbelyste maskinhal til køleanlæg og dets øvrige velbevarede interiører fortæller også om Kødbyens behov for store fælles tekniske anlæg i rationelt indrettede lokaler.

Endelig fortæller den langstrakte kontorbygning ud mod Ingerslevsgade med de mange frempringende udbygninger, der oprindeligt alle var udstyret med døre, om dens tidligere brug som Arbejdsformidling i en tid, hvor arbejdsløse mødte til jævnlig kontrol og derfor skulle have nem ind- og udgang af ekspeditionslokalet.

Omgivelserne i Den Hvide Kødby er også fredede, fordi de bidrager til historien om, hvordan Kødbyen tidligere fungerede med god plads til kundernes biler og parkering i boderne og på Flæsketorvet, mens området mellem Kød- og Flæskehallen, Slagtehallen og bebyggelsen langs Ingerslevsgade stadig rummer mange spor fra dengang jernbanen var ført helt op til bygningerne for at kunne afsætte de levende dyr og borttransportere det forarbejdede kød. Samtidig sikrer fredningen af omgivelserne også, at bygningerne fortsat kan opleves i deres oprindelige helhed.

De arkitektoniske fredningsværdier.

Den Hvide Kødbys position som et hovedværk indenfor den internationale funktionalisme skyldes flere forhold. Vigtig er den klare og gennemførte helhedsplan præget af symmetri og en hierarkisk opbygning i de områder, hvor kunderne kom. Hierarkiet kommer b.a. til udtryk i Fjerkræhallen og Kød- og Flæskehallen's placering i anlæggets midterakse med den mindste af hallerne ud mod Halmtorvet og den største hal med tyrerelieffet ud til Flæsketorvet som anlæggets kulminationspunkt. Det viser sig også i randbebyggelsens stigende etagehøjder fra Halmtorvet til Flæsketorvet og i de smallere gaderum i Høker- og Slagteboderne, der leder frem til den store centrale plads i anlæggets midte, hvor randbebyggelsen vider sig ud, så der skabes en monumentalt U-formet plads omkring Kød- og Flæskehallen. Bagsiderne af randbebyggelsen, Flæskehallen og Slagtehallen var tidligere interne arbejdsområder for Kødbyens medarbejdere, hvorfor de er indrettet efter funktionelle behov.

En væsentlig fredningsværdi er det fælles arkitektoniske formsprog. Det ses i de kubisk inspirerede bygningskroppe med næste flade tage, de skarpe kanter, horisontale linjer og lange ubrudte murflader, vinduesbånd og enkle geometriske former som cirkler og buer. Det er vigtigt for det fælles præg, at Den Hvide Kødby er opbygget af ensartede modul-lignende bygningslementer og materialer. Det ses fx. i de ensartede industrielt fremstillede vinduer, døre, elevatorer mm. Til gengæld bryder hallernes særegne arkitektur med det homogene præg og bidrager til at skabe variation i anlægget. Et andet karakteristisk træk er de dengang moderne materialer, der står i kontrast til den Brune Kødby og det omkringliggende kvarters bebyggelse, bygningernes glatte, hvidmalede betonmure og store glaspartier samt indvendige betonavægge. Elementer der er med til at betone Den Hvide Kødbys historie som et industrianlæg, hvor funktion og renlighed var i højsædet.

Den fine proportionering i anlægget kan også fremhæves. Hertil kommer den konsekvent gennemførte farvesætning med hvide mure, hvide og blå vinduer, døre, markiser etc. Et mindre, men ikke ubetydeligt træk er skiltningen over butikkerne, som er udformet efter faste retningslinjer, der nok tillader virksomhederne at bruge deres egne logoer, men samtidig sikrer et vist fællespræg gennem deres karakter, placering og farvevalg. Dermed kommer de også til at indgå som et dekorativt element i anlægget sammen med Utzon-Franks tyrerelief.

Udover de kulturhistoriske træk rummer nogle af interiørerne også fine arkitektoniske detaljer. Det ses f.eks. i flere trapperum med karakteristiske træk fra den internationale funktionalisme såsom fint svungne trapperækværk.

På de følgende side kan du læse Kulturstyrelsens officielle beskrivelse af Kødbyens fredningsværdier. Vi henviser til Kulturstyrelsens hjemmeside, hvor den til enhver tid gældende Fredningsbeskrivelse vil være at finde i opdateret form på www.kulturarv.dk.

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

DEN HVIDE KØDBY

KØBENHAVNS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	5., 7. og 20. februar 2013
Besigtiget af:	Københavns Ejendomme, Rikke Tønnes
Journalnummer:	
Kommune:	Københavns Kommune
Adresse:	Flæsketorvet 100, Slagtehusgade 15 Flæsketorvet 11, Ingerslevsgade 48 Flæsketorvet 79, Staldgade 78 Flæsketorvet 68, Halmtorvet 27A Flæsketorvet 1, Ingerslevsgade 56
Betegnelse:	Den Hvide Kødbý
Fredningsår:	1999
Omfang:	Slagteboderne, Fjerkræhallen, Høkerboderne, Kødboderne, forbindelsesbygningen, Flæskhallen, Talgsmelteriet, Maskinhuset, Slagtehallen, Svalehallen, Kølehuset samt de tilhørende arealer mellem bygningerne (1931-34 af stadsarkitekt Poul Holsøe, bistået af Tage Rue, Curt Bie og R.C.C. Hedegaard samt for ingeniørarbejderne, Carl Bruun og P.J. Børge). Kontorbygningen (1940 af arkitekt M.J. Keldé).

BYGNINGSBESKRIVELSE

Den Hvide Kødbý er den nyeste del af Kødbýen beliggende i karreen mellem Halmtorvet, Skelbækgade, Ingerslevsgade og Kvægtorvsgade. Den Hvide Kødbý har hovedindgang i nordvest mod Halmtorvet. Mod nordøst ligger den i direkte tilknytning til Den Grå og Brune Kødbý. Derudover består anlægget af tre bygninger ud mod Ingerslevgade og et gadeforløb til Skelbækgade.

Den Hvide Kødbý er et lavt udstrakt anlæg i hvid jernbeton, der skiller sig markant ud i forhold til de omkringliggende traditionelle brokvarterkarreer i 5-6 etager, Den Brune og Grå Kødbýs murstensbyggeri og det åbne jernbaneterræn på den anden side af Ingerslevsgade. Anlægget består af et meget stort samlet bygningskompleks plus tre mindre bygninger. Det store anlæg er i hovedtræk symmetrisk opbygget med to store bygningsenheder, Fjerkræhallen og Flæskhallen, i anlæggets midterakse. Hallerne er adskilt af en stor plads, Flæsketorvet, og omgivet af en sammenhængende randbebyggelse, der kun er åben mod sydøst med et gadeforløb til Skelbækgade. Fra Halmtorvet til Flæsketorvet løber to brede gader - Slagteboderne og Høkerboderne - mellem Fjerkræhallen og randbebyggelsen. Sidstnævnte breddes ud ved Flæsketorvet, så der dannes tre store sammenhængende

de gårdrum i en U-form omkring Flæskehallen. På bagsiden af randbebyggelsen i det sydøstlige hjørne findes en mellembygning, der forbinder anlægget med Slagtehallen i Slagtehusgade. Randbebyggelsen fortsætter langs gaden med navnet Kødboderne til Skelbækgade. Sydøst for det store sammenhængende bygningskompleks ligger tre separate bygninger ud mod Ingerslevsgade og baneterrænet.

Hele bebyggelsen af opført i in situ støbt jernbeton og fremstår som en række sammenhængende bygninger af kubisk inspireret form. Murene står hvidmalede, bortset fra et kort facadeforløb i gult murværk ud mod Den Brune Kødby, og dækkes af svagt hældende - næsten flade - heltage og ensidige tage beklædt med tagpap, der i hallerne har forskellige former for ovenlysvinduer. Anlægget står i 1-2 etager, der punktvis er forhøjet op til 4 etager.

Hovedfacaderne med butikker ud mod Flæsketorvet og boderne præges af horisontale mur- og vinduesbånd. Murene fremstår som rolige glatte flader, der kun brydes af butikkernes skiltning. Skiltningen består mange steder af forhøjede logoer og skrift i farverne rød, blå og sort. I stueetagen findes ca. 600 meter sammenhængende butiksfacader med et let relief af fremspringende vinduespartier i forhold til murværk og døre. Butiksvinduerne er hvidmalede, mens den udkragede bundplade i beton og overstykket er malet enzianblåt. Der er kun bevaret få af de oprindelige butiksvinduers rammer med valsedede stålprofiler i spinkle dimensioner. Alle butiksvinduerne er af nyere dato med lidt kraftigere aluminiumsrammer og termoruder. Hovedparten af dørene i jern er enten enkelt- eller dobbeltfløjede todelte og med glas, blåmalet ramme og karm samt hvidmalede lodrette tremmer. Over stueetagens murbånd er butiksfacaderne udstyret med hvidmalede markisekasser og enzianblå markiser. Flæskehallen har dog støbte baldakiner. Overetagerne er udstyret med fortløbende vinduer kun brudt af smalle murpiller og har karakter af vinduesbånd. Vinduerne er inddelt med lodposter og tværsprosser i kvadratiske ruder.

Gennem portrum er der adgang til hovedanlæggets gårde, hvis facader ikke bærer samme præg af orden og systematik som hovedfacaderne. De er udformet efter funktionelle behov med mange udbygninger i form af trappetårne, elevatorer, tilbygninger, halvtage etc. samt med blåmalede vinduer og -døre af forskellig størrelse og placering. Mange af vinduerne har lodposter og tværsprosser, der indrammer kvadratiske ruder ligesom på hovedfacaderne. Industrieelevatorerne markerer sig tydeligt i gårdrummene gennem deres blåmalede jernskeletter, hvoraf nogle tilhører den oprindelige type, mens andre er af nyere dato.

Fjerkræhallen med en smallere og lavere forbygning vender gavlen ud til Halmtorvet. Den er bygget op over en struktur af 10 fremtræ-

dende betonbuer med mellemliggende betonskaller hver af 20 meters bredde dækket af et heltag med blændede ovenlysvinduer. Den omgives af en randbebyggelse, så der dannes to gårdrum langs hallens sider. Hallens gårdfacader rummer flere tilbygninger og betonbaldakiner. Gavlfacaden mod Halmtorvet har baldakin over et nyere indgangsparti til et supermarked. Indvendig har hallen nyere forsænkede lofter og ruminddeling. Randbebyggelsen står i én etage og rummer en række butiksenheder.

Flæskehallen, også kaldt *Kød- og Flæskehallen*, er anlæggets største bygning på mere end 8000 m². Den er opbygget med betonsøjler over et grid på 9x12 meter i dobbelt etagehøjde og dækkes af en langsgående rytter omgivet på hver side af ni shedtage. Hovedfacaden vender ud mod den midterste del af Flæsketorvet. Den rummer butikker i stueetagen, der er overdækket af en støbt baldakin med rundede hjørner. På toppen af baldakinens midte står bygningens navn, *Kød- og Flæskehal*, med fritstående blå bogstaver skarpt op mod førstesalens hvide murbånd. Derover følger et vinduesbånd kronet af et relief af J. Utzon-Frank forestillende en tyr på tagrytterens gavlfacade, der omgives af den yderste række shedtages vinduespartier. Vinduesbåndene videreføres på hallens langsider lige over en understøttet baldakin, mens tagetagen præges af shedtagenes trekantede gavle med runde blåmalede vinduer, der mange steder er blændede. I det sydvestlige hjørne findes en nyere tilbygning med hovedindgang til hallen. Den sydlige facade, der er sammenbygget med randbebyggelsen, er udstyret med en perron overdækket med en bred og dyb baldakin og et vinduesbånd under taget. I det indre er halrummet underopdelt i flere mindre rum og indskudte etager, men hallen er fortsat synlig mange steder i sin fulde højde og med tagkonstruktionens rytter og shedlys. Grønne terrazzofliser dækker store dele af gulvet.

Randbebyggelsen ud mod Halmtorvet og bebyggelsen på den ene side af Høkerboderne og Slagterbodernes er holdt i én etage, mens randbebyggelsen på bodernes anden side er delvis forhøjet til to etager. På den sydlige gavlfacade af Fjerkræhallen findes en tværstillet fløj i to etager, der modsvarer Flæskehallen's gavlfacade overfor og den nordlige del af randbebyggelsen. Store dele af randbebyggelsens øst- og vestvendte fløje omkring Flæsketorvet er forhøjet til tre og fire etager, men fortsat holdt i samme formsprog, materialevalg og standardiserede bygningselementer. Mod syd og langs Kødboderne svinger randbebyggelsens højde mellem to, tre og fire etager plus kælder. I hele randbebyggelsens længde bortset fra Kødboderne findes sammenhængende butiksfacader. Interiørerne i de øvre etager har mange steder undergået betydelige ændringer. Flere trapperum er til gengæld bevaret med forskellige belægninger af trinene bl.a. klinker og udstyret med smukt svungne rækværker i jern. Mange butiksinteriører står fortsat med gule klinkegulve og brede vinduespodier med klinker. De nedre dele af væggene har flisebeklædning og der findes

fast inventar som kølerum, kroge, gammeldags aflukker til kassefunktion o. lign. knyttet til nuværende eller tidligere brug i fødevaresektoren.

Slagtehallen ligger i hovedanlæggets nordøstlige hjørne og er knyttet til randbebyggelsen og Flæskehallen med en forbindelsesbygning, men hallen er ellers gemt af vejen på randbebyggelsens bagside og indgår ikke den formelle, symmetriske del af anlægget. Slagtebygningen er et næsten kvadratisk uregelmæssigt bygningskompleks med store slagteri- og kølerum i bygningens midte dækket af syv shedtage og sammenbygget med de omgivende fløje. Den østlige facade i to etager adskiller sig fra det øvrige anlæg ved en synlig betonkonstruktion af søjler og dragere samt et hvidmalet stykke mur midt på facaden, der ellers er skalmuret i gule sten, så den tilpasser sig Den Brune Kødbys bygninger overfor. Derudover er den udstyret med vinduesbånd og funktionelt bestemte porte og døre. Den sydlige facade følger formsproget fra randbebyggelsen mod Flæsketorvet med vinduesbånd i to etager og er desuden udstyret med en perron foran. De øvrige facader i hvid mur er rent funktionelt indrettet med adskillige porte, halvtag, tilbygninger etc. I det indre findes store og små rum til slagteri-, svale- og kølefunktioner, gange med transportskiner, vaskerum og kontorer. En del udstyr til fødevarerproduktion er bevaret. I disse rum er der lagt vægt på materialer, der let kan rengøres. Gulvene er i beton, klinker eller terrazzo. Væggene er beklædt med hvide fliser eller hvidmalede.

Gaderne og de store pladser er funktionelt indrettet med en glat asfaltbelægning og let forhøjede asfalterede fortøve, der følger bygningerne, og adskilles fra kørebanen med kantstene, der rundes ved huskørnerne. Gader og pladser er desuden udstyret med hvidt optegnede parkeringsbåse og faste cykelstativer og -skure, men uden beplantning.

Maskinhuset ligger på en skrånende grund og fremtræder som tre sammenbyggede kubiske bygningsvolumener af forskellig højde og bredde ud mod Ingerslevsgade, mens bagsiden mod Staldgade står som en samlet facade af varierende højde i tre etager. Maskinrummene er udstyret med store opsprossede stålvinduer med kvadratiske ruder i kopi af de originale. Også et trapperum på nordfacaden har opsprossede stålvinduer fra top til bund. Den øvrige del af bygningen har forskellige former for vinduesbånd. I bygningens indre findes to maskinrum i hver ende af bygningen og derimellem en række kontorlokaler m.m. adskilt af skillevægge, der i øvre del er udstyret med opsprossede stålvinduer. Trapperummet har et fint svunget rækværk.

Kontorbygningen øst for maskinhuset er en lav langstrakt bygning med svagt skrånende ensidigt tag, som er sammenbygget med en

ikke-fredet, ældre staldlænge. Facaden mod Ingerslevsgade fremstår med en regelmæssig rytmisk fordeling af 13 let fremspringende udbygninger som en tandrække, der er udstyret med lodret femdelte blåmalede vinduer over døre eller dørblændinger og med tilsvarende todelte vinduer i mellemrummene. Indvendig er bygningen delt på langs med et samlet butiksrum i bygningens fulde højde og længde mod Ingerslevsgade, mens nordsiden er opdelt i flere rum over to etager.

Talgsmelteriet i tre etager med lavt heltag har bånd af opsprossede, blåmalede stålvinduer af varierende størrelse, der er funktionelt begrundet, og desuden udstyret med flere jerndøre. Sydsiden indeholder tillige en udvendig blåmalet elevator i jernskelet og en glasoverdækket udvendig støbt rampe med trappe og rækværk. I gavlen er den oprindelige blå og røde skiltning i dybt relief for C.E.Basts Taglsmelteri bevaret. Indvendig står flere af bygningens rum med synlig konstruktion af søjler, bjælker og dragere i beton. Trapperummet har gule klinkegulve, hvide fliser på den nedre del af vægge og svunget rækværk.

— BYGNINGSHISTORIE

Den Hvide Kødbý er tegnet af Københavns stadsarkitekt Poul Holsøe bistået af arkitekterne Curt Bie og Tage Rue, mens Carl Bruun og P. J. Børge var ansvarlige for ingeniørarbejdet. Anlægget blev færdigprojekteret i 1930. Byggeriet påbegyndtes året efter og var færdiggjort 1934. Det er opført på en grund, hvor Vestre Gasværk, Københavns første offentlige gasværk, tidligere havde ligget og i tilknytning til Kødbyens ældre dele, Den Brune og Grå Kødbý.

Baggrunden for opførelsen af Den Hvide Kødbý var skærpede krav til hygiejne, især i forbindelse med slagting og engroshandel, som ikke længere kunne opfyldes i Den Brune Kødbý, der derefter etapevis blev afviklet. Ideen med det nye anlæg var at skabe en samlet, velorganiseret og detaljeret plan for industriel kødproduktion. Anlægget blev opført af Københavns Kommune, der også varetog forskellige funktioner side om side med private slagtere og andre produktionsvirksomheder som lejere.

Dyrene blev ført ind med tog fra jernbaneterrænet til slagting i Slagtehallen. Med elektriske hejse-spil og transportskiner blev kroppe derfra ført ind på skinner til svalehallen, så levende og slagtede dyr ikke passerede hinanden på noget tidspunkt. Næste led var forkølerum og kølerum. Via en overdækket gang førtes kroppene derefter på transportskiner videre til Flæskehallen. Andre varer bearbejdedes i virksomheder i randbebyggelsen, hvorfra også engrossalget foregik. I boder og på Flæsketorvet var der parkering til de handledes vogne og cykler. Anlægget rummede tillige kontorer, dyrlæge,

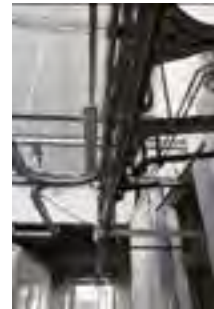

laboratorium m.m. Et stort ammoniakkeleanlæg i Maskinhallen leverede køling gennem underjordiske rør til alle dele af Den Hvide Kødbi. Det ildelugtende talgsmelteri blev anbragt i et fjernt hjørne af området. Da produktionsområderne var lukket for offentligheden af hygiejnehensyn, var adgangen til disse områder begrænset.

Inspirationen til den rationelle og velgennemtænkte proces for hele kødproduktionen kom bl.a. fra en studietur til lignende tyske anlæg i Lübeck, Berlin, Leipzig og Dresden. Forbillederne for den rationelle arkitektur og indretning er formentlig også at finde blandt banebrydende industrianlæg som Fiats Lingetto-fabrik i Torino (G. M. Trucco og V. B. Bottino, 1916-30), Van Nelle, en levnedsmiddelfabrik i Rotterdam (J. Brockmann, 1926-30) og Bauhaus i Dessau (W. Gropius, 1925-26). Typologisk er Den Hvide Kødbi i slægt med danske forgængere som Den Brune Kødbi og Kvægtorvet i Odense. Den arkitektoniske udformning knytter sig til den internationale funktionalisme, som slog stærkt igennem i de nordiske lande efter Stockholm-udstillingen i 1930. Arkitekterne fulgte med begejstring de nye tanker om lys, hygiejne, sundhed, uprætentiøs livsstil og funktionalitet. I arkitekturen kom de nye idealer bl.a. til udtryk i konstruktionsprincipperne med brug af jernbeton frem for murværk, hvilket f.eks. muliggjorde vinduesbånd med rammer i stål. Formsproget var enkelt, geometrisk og kubisk inspireret med en klar vandret orientering. Tagene var flade, murflader hvidmalede uden dekorationer eller historiske referencer og signalerede dermed renhed og hygiejne. I helheden tilstræbtes en dynamisk komposition af hvide klodser.

Den Hvide Kødbi var i drift i næsten 60 år. Fra 1950'-60'erne begyndte Kødbien at miste sin betydning, fordi forbedrede kølemetoder muliggjorde, at slagtinger i stigende grad skete i provinsen, og i 1970'erne blev den levende del af Kødbien helt nedlagt, mens forarbejdningen af kød fortsatte. Fra 1990'erne medførte nye hygiejnekrav en afvikling af de fleste aktiviteter knyttet til kødproduktion, hvorefter nye fødevarer virksomheder rykkede ind sammen med skoler, cafeer, restauranter, kreative erhvervs virksomheder etc.

Siden opførelsen har anlægget undergået en del forandringer, hvilket er i god overensstemmelse med funktionalismens idegrundlag, hvor funktionalitet spiller en hovedrolle. Blandt de væsentlige ændringer er den punktvisse forhøjelse af *randbebyggelsen*. Fra starten var udviklingsplaner og forandringer en del af strategien for anlægget, og allerede ved præsentationen af projektet angives, at randbebyggelsen kan forhøjes med to etager udover kælder, stue og 1. sal. De forhøjede dele af anlægget følger det oprindelige formsprog, og der er anvendt de samme materialer, farver og standardiserede bygningsdele, så helhedsindtrykket er fastholdt. Butiksfacaderne døre og vinduer er stort set alle fornyet i anden halvdel af 1990'erne, og vinduerne mistede ved den lejlighed deres oprindelig spinkle karakter, men følger

ellers i store træk den originale udformning. Tidligere var markiserne på randbebyggelsens stueetage også integreret i overkanten af butikkernes vinduespartier, men i forbindelse med vinduesudskiftningen blev de placeret under første sals vinduer af hensyn til tilkørselsforholdene med det resultat, at de nu skærmer for butikkernes skiltning. Stålsprossevinduerne i de øvrige etager er også løbende blevet udskiftet med termovinduer gennem de seneste årtier. Randbebyggelsens bagside har fået mange til- og ombygninger, og de fleste oprindelige industrielevatorer er udskiftet med nyere modeller, da de ikke længere opfyldte veterinærmyndighedernes krav. Ideen med et udvendigt blåmalet skelet og dimensionerne er dog bibeholdt i de nye elevatorer, så de fortsat indgår som markante elementer i gårdrummene. Indvendigt har mange lejemaal også undergået ændringer.

Fjerkræhallens tværgående ovenlys er blevet blændet, indgangspartiet ændret, og hallen er indrettet til butik med flere ruminddelinger, nye gulve og et lavt forsænket loft.

Den oprindelige baldakin på *Flæskehallen* er kun bevaret på nordfacaden, mens de to baldakiner langs bygningens sider er hævet for at give plads til moderne lastbiler. Et nyt indgangsparti i et arkitektonisk fremmedartet formsprog er desuden tilføjet. Som en lille detalje er en del af de runde vinduer i shedtagets gavle blændede. Ved Flæskehallens bagside er skinnerne med forbindelse til jernbaneterrænet ved Dybbølsbro fjernet. I stedet er transporten overtaget af lastbiler, men perronerne eksisterer fortsat som et minde om den tid, hvor de levende dyr blev aflæst her til slagtning. Indvendig er Flæskehallens store sammenhængende rum blevet underinddelt i flere rum, og der er indskudt flere etager med trappeanlæg.

Slagtehallen har undergået nogle bygningsmæssige forandringer i forbindelse med ændrede funktioner, men bærer fortsat præg af sin brug til kødproduktion med opdeling i rum til forarbejdning, kølerum, gange med transportskiner etc. Der er bevaret en del ældre udstyr bl.a. transportanlæg, lamper etc. foruden trapper, baderum m.m. Andet slagteriudstyr er af nyere dato.

I *Maskinhuset* er installationerne fornyet både ind- og udvendigt, men ellers fungerer huset fortsat efter sin bestemmelse og står meget velbevaret. Som en lille detalje er en ældre målertavle med ur i tidstypisk design bevaret over den indvendige dør til den store maskinhal.

Talgsmelteriet har skiftet funktion til frit erhverv, hvilket har medført nogle ændringer, men som helhed er bygningen fint restaureret med mange arkitektoniske detaljer bevaret.

Kontorbygningen er opført til brug for kontrol af arbejdsløse i 1940 af Arbejdsmændenes Fællesledelse på en grund lejet af Københavns Kommune. Mod Ingerslevsgade fandtes oprindeligt et stort ekspeditionslokale med plads til personalet bag luger bagerst i lokalet og ellers underinddelt med spanske vægge og udstyret med døre i alle udbygninger og nicher, så der var nem ind- og udgang samt cirkulation for de arbejdsløse. Mod Staldgade fandtes kontorer, personale-spisestue, arkiver m.m. i to etager.

KILDER

Arkitektonisk beskrivelse af Den Hvide Kødby af Kirsten Jørgensen og Ola Wedebrunn. Rapport til Kulturarvsstyrelsen, 2006

Bygningsmanual for Den Hvide Kødby med værdianalyse. Foreløbig udgave 2011. Københavns Kommune i samarbejde med Kulturstyrelsen, Barfoed & Rasmussen Arkitekter og Erik Møller Arkitekter.

Den Hvide Kødby. Lokalitetsbeskrivelse af Henrik Harnow og Caspar Jørgensen, 1993. Fredningsoplysninger, FBB.

Københavns Museum. Uddrag af rapporten Industrisamfundets kulturarv. Kødbyen, årstal ukendt s. 43-48 med litteraturliste. Se www.copenhagen.dk/Industrisamfundets_kulturarv_kodbyen.pdf. (Københavns Museum)

Byggesag for ejendommen Ingerslevsgade 50 i Københavns Kommunes Byggesagsarkiv.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ligger bl.a. i, at Den Hvide Kødby i sammenhæng med de ældre dele af Kødbyen udgør en slags by i byen. Det skyldes dens arkitektoniske og kulturhistoriske egenart med nogle store ret lukkede bygningskomplekser beregnet for fødevarerproduktion, som der kun er få adgangsveje til, og hvis bygninger væsentligst åbner sig mod interne gader og pladser. Den Hvide Kødby står også med sit lave udstrakte sammenhængende hovedanlæg af hvidmalede kubiske bygningskroppe, flade tage og et stærkt horisontalt præg i skarp kontrast både til de ældre dele af Kødbyen i gult murværk med stejle tage og især de omkringliggende 5-6 etagers høje boligkarréer af traditionel brokvartertype. Kendetegnende er også, at selvom Den Hvide Kødby i begyndelsen fungerede sammen med de ældre dele af Kødbyen, vender den "ryggen" til dem og viser dermed, at den var tænkt som en selvstændig enhed baseret på en ny tids idealer. Kun Slagtehallens gule murværk mod Staldgade signalerer en vis samhörighed med det ældre anlæg, men udtrykker samtidig modernitet med sin synlige betonkonstruktion og flade tage.

Den miljømæssige værdi er i den urbane skala ligeledes knyttet til den klare overgang mellem baneterrænet, karrebebyggelserne og produktionsanlægget, samt til de helstøbte indre byrum.

En miljømæssig værdi er også den åbne karakter af det formelle symmetriske og hierarkiske hovedanlæg med de kundeorienterede dele. Fra de lave symmetriske fløje ud mod Halmtorvet, gennem de to butiksgader til Flæsketorvet, hvis store åbne pladسدannelser også fortæller om behovet for at sikre gode til- og frakørselsforhold og parkeringsmuligheder for kunderne til kødproduktionen. Åbningen mod Halmtorvet spiller også fint sammen med de nye udadventede kulturelle og kreative funktioner i Den Hvide Kødby og det indre Vesterbros livlige storbymiljø med cafeer, butikker etc.

Anderledes i de tidligere produktionsområder, der lukker sig mod omverdenen med sekundære produktionsbygninger langs Ingerslevsgade og kun en enkelt indkørsel mellem Den Grå og Hvide Kødby til hovedanlæggets bagside. Den blokerede tunnel ved Dybbølsbro, det lange gårdrum og perronerne fortæller også fortsat om, hvordan produktionsdyrene tidligere blev transporteret ind ad bagvejen til Slagtehallen og dermed om jernbanens betydning for Kødbyens ældre historie.

Den Hvide Kødbý er et unikt dansk industrianlæg, der afspejler 1930'ernes forsøg på en fuldstændig og detaljeret planlægning af processen med kødproduktion fra de levende kreaturers ankomst med jernbanen til slagtehallen over forskellige stadier af kødproduktion til salg af færdige kødprodukter i engrosbutikkerne. Det fortæller desuden sammen med Den Brune og Grå Kødbý historien om tre epoker af den industrielle udvikling i den animalske fødevarerproduktion i Danmark gennem mere end 100 år. I 2005-06 udnævnte Kulturstyrelsen Kødbýen til et af 25 industriminder med særlig national betydning.

Den Hvide Kødbý kan også ses som symbol på arkitekternes og ingeniørernes planlægningsidealer under den anden industrialiseringsbølge fra 1890 til 1950 med et rationelt gennemtænkt produktionsflow, en erkendelse af hygiejnes vigtighed, nye industrialiserede byggeprocesser og –materialer og et arkitektonisk udtryk, der signalerede kølighed, renhed og stramhed.

Stilistisk repræsenterer Den Hvide Kødbý et tidligt eksempel på den internationale funktionalisme i Danmark og kan - sammen med Bellevue og Københavns Lufthavns første lufthavnsbygning - ses som et hovedværk indenfor stilretningen. Karakteristisk er de kubisk inspirerede bygningskroppe med visuelt flade tage, de horisontale linjer, de skarpe kanter, de lange ubrudte hvide murflader, de tætsiddende vinduer med karakter af vinduesbånd og enkle geometriske former som cirkler og buer i detaljerne. Kun tyre-relieffet bryder med tanken om rene flader uden dekoration, selvom den funktionelt betingede skiltning kan ses som dekorative elementer på murfladerne. Kendetegnende er også brugen af in situ støbt jernbeton, industrielt fremstillede bygningsdele som vinduer, døre, elevatorer etc., den modullignende gentagelse og repeterende karakter af bygningselementerne.

Materialerne er også typiske for tiden og det stilistiske udtryk med hvidmalede betonvægge, der står glatte i det ydre, mens tydelige aftryk af forskallingsbrædderne i bl.a. Slagte- og Flæskehøllens lofts-konstruktion udtrykker bygningernes funktionsprægede karakter. Brugen af industrialiserede vinduesrammer i stål og rengøringsvenlige klinker og fliser er andre udtryk for funktionalitetens og hygiejnes betydning i anlægget, men ligger samtidig fint i forlængelse af tidens ønske om at udtrykke renhed og stramhed.

Kødbýens historie er fortsat aflæselig i anlægget. Det gælder den hierarkiske opbygning af helheden med vigtige funktioner i midteraksen, den lukkede karakter af de tidligere produktionsområder og åbningen mod Halmtovet, der giver adgang til de kundeorienterede funktioner med butikker og god plads til trafik og parkering af cykler, biler og lastbiler i boderne og på det store rummelige Flæsketorv. De

KULTURSTYRELSEN

store baldakiner på Flæskehallen og markiserne over butikkerne havde også til opgave at skærme mod sol, regn og sne under af- og pålæsning af kødvarerne.

Samtidig er det arkitektoniske program så velgennemtænkt i den formelle og stringente arkitektur ud til de kundeorienterede områder, at helhedsoplevelsen ikke er ødelagt i forbindelse med forhøjelser af randbebyggelsen. Udtrykket er i det væsentlige bevaret blot ved at gentage formsproget og materialevalget fra det oprindelige anlæg i de forhøjede bygninger.

Anderledes ustruktureret har tilføjelser og ombygningerne været på randbebyggelsens gårdsider, men de fortæller om et levende miljø med ændrede funktionsbehov gennem tiden. De markante elevatorers udformning peger også tilbage på anlæggets industrielle fortid.

Randbebyggelsens butiksfacader og den bevarede indretning med klinkegulve og -vinduespodier, flisebeklædte vægge, kødkroge, kassefunktioner, kølerum etc. vidner også fortsat om deres nuværende og tidligere brug til kødforarbejdning og -salg.

Selvom jernbaneforbindelsen for længst er afbrudt og skinnerne fjernet fornemmes denne del af historien stadig i det langstrakte gårdsrum bag Flæske- og Slagtehallen med de overdækkede perroner, hvor kvæget tidligere blev aflæsset og den blokerede tunnel ud til jernbaneterrænet. Maskinhallens fortsatte funktion som hjerte for Kødbyens vidtstrakte køleanlæg er udtryk for en ubrudt tradition, og selvom produktionsudstyret er forsvundet fra Talgsmelteriet er mange træk bevaret fra bygningens industrielle fortid.

Slagtehallens tilbagetrukne position og bygningens klare funktionelle karakter med en stor velbelyst midterhal omgivet af diverse kølerum, gangarealer, trapper, baderum, kontorlokaler m.m. vidner også om bygningens tidligere brug. Karakteristisk er også de praktiske rengøringsvenlige gulve og vægflader. I forbindelsesgangen fortæller transportskinneerne til dyrekroppe på vej mod Flæskehallen en vigtig historie.

Kontorbygningens utraditionelle facade med en lang række af regelmæssige udbygninger mod Ingerslevsgade minder også stadig om dens tidligere brug som kontrolbygning for arbejdsløse, hvor opdeling og nem cirkulation blev vægtet højt ved bygningens udformning.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den Hvide Kødby er i hovedanlægget anlagt over en klar og formel helhedsplan præget af symmetri og en hierarkisk opbygning i de uadvendte kundeorienterede funktioner. Hierarkiet viser sig bl.a. i de

to store betydningsfulde hallers placering i midteraksen, i randbebyggelsens stigende etagehøjde fra Halmtorvet til Flæsketorvet og i de smallere gaderum i Høker- og Slagterboderne, der leder frem til den store centrale plads i anlæggets midte, hvor randbebyggelsen vider sig ud, så der skabes et monumentalt U-formet rum omkring Flæskeshallens store bygningskrop. Med Flæskeshallens reliefprydede gavlvendt mod ankomstvejen og den store centralplads signaleres anlæggets kulmination. Også hallernes særegne arkitektur understreger deres betydning i anlægget og bidrager til at skabe variation i det ellers arkitektonisk homogene anlæg.

Den bevidst gennemførte komposition viser sig også i den konsekvente repetition af bygningslementer i randbebyggelsen ud mod torvet og boderne: De sammenhængende butiksfacader og ovenover mur- og vinduesbånd med standardiserede industrielt fremstillede vinduer, døre, markiser etc. samt den stringent ensartede og gennearbejdede detaljering, der udtrykker høj kvalitet. Regelmæssighed præger også Fjerkræhallen med den synlige bygningskonstruktionens markante betonbuer og Flæskeshallens vinduesbånd og taktfaste række af shedtage med trekantede gavle ud mod Flæsketorvets sider.

Karakteristisk er også bygningskroppenes kubisk inspirerede form, der skyldes de lave taghældninger, som de fleste steder er usynlige fra gadeplan. Sammen med anlæggets langstrakte form, relativ lave bygningshøjde i forhold til byrummene, de fortløbende mur- og vinduesbånd i bebyggelsen bibringer det tillige helheden et udpræget horisontalt præg. Med butiksfadernes let fremspringende vinduespartier, der får et svævende præg over den grå sokkel, skabes der også en let reliefvirkning i hovedfacaderne. Anderledes dybde får bygningskroppene af baldakiner og markiser, der samtidig skaber et spil af lys og skygge.

Proportionerne i den formelle del af anlægget er gennearbejdede fra helheden med de store bygningsvolumener i forhold til byrummene over facadernes opbygning til detaljerne i de enkelte standardiserede bygningslementer.

Med til helhedsindtrykket hører også den konsekvente farveholdning med de hvidmalede mure, butiksfadernerne med enzianblå og hvide vinduer, døre og markiser og de enzianblå vinduer i de øvre etager. Dertil kommer materialernes struktur med glatte betonflader og store glaspartier, der er med til at understrege et indtryk af renhed, der var vigtigt for et produktionssted af fødevarer.

Anlægget har kun et enkelt egentligt dekorativt element i form af Utzon-Franks tyrerelief. Alligevel får skiltningen på de hvide murbånd og oven på baldakinerne med den udbredte brug af ophøjede eller fritstående bogstaver og logoer i sorte, blå og røde farver også

karakter af dekoration og medvirker til at bryde stregheden og alvoren i anlægget. Samtidig bidrager skiltningen til den lette reliefvirkning i butiksfacaderne.

Hierarkiet viser sig også i den gennemførte arkitektoniske bearbejdning af den publikumsvendte del af anlægget i modsætning til arkitekturen i de interne produktionsområder, som er funktionelt betinget frem for indrettet efter formelle krav. Det gælder bl.a. vinduer, døre og elevatorer på randbebyggelsens gårdfacader. Baggårdene er også præget af mange tilfældige tilbygninger og udhuse. Den funktionelle indretning gør sig tillige gældende på hovedanlæggets bagside og de tre fritliggende bygninger mod jernbaneterrænet. Alligevel opretholdes et arkitektonisk fællespræg også her ved en videreførelse af de kubiske bygningsvoluminer, farveholdningen, de hvidmalede glatte murflader og udstrakt brug af de samme standardiserede industrielt fremstillede vinduer og døre som i de mere formelle dele af anlægget, om end de her er af varierende størrelse. De udvendige blåmalede elevatorer i jernskelet indgår desuden som fremtrædende arkitekturelementer i gårdene.

Selve planen var trods sine formelle sider med symmetri og hierarki funktionelt velgennemtænkt med et flow gennem det store sammenhængende anlæg fra dyrenes ankomst ved slagtehallens perroner, slagtning i slagtehallen til viderebearbejdning i Flæskeshallen og randbebyggelsen og endelig salg fra butikkerne. Maskinhallen med køleanlæg og det ildelugtende talgsmelteri indgik derimod ikke i den formelle del af helhedsplanen.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

Til de bærende fredningsværdier hører Den Hvide Kødbys karakter af en ”by i byen” med det store lave, udstrakte bygningskompleks i et sammenhængende, ensartet og konsekvent formsprog og de rummelige pladسدannelser. Væsentlige fredningsværdier er også:

- 1) hovedanlæggets formelle, hierarkiske og symmetriske opbygning i de kundeorienterede funktioner med randbebyggelsens stigende etagehøjde fra Halmtorvet til Flæsketorvet kulminerende i Flæsketorvets centralplads med Flæskeshallens reliefprydede gavle og de to store betydningsfulde haller i aksen.
- 2) Fjerkræhallens markering mod Halmtorvet og dens synlige bygningskonstruktion med de fremtrædende betonbuer og mellemliggende glatte skaller på langsiderne samt de tværgående ovenlysvinduer i taget.
- 3) Flæskeshallens store fremskudte bygningskrop med baldakiner, vinduesbånd og shedtagenes geometriske former af trekantede gavle udstyret med runde vinduer.

De bærende fredningsværdier knytter sig også til det karakteristiske formsprog med de kubisk inspirerede hvidmalede bygningskroppe med flade tage, skarpe kanter, horisontale linjer og en repeterende brug af bygningslementer. I hovedfacaderne mod boderne og Flæsketorvet med sammenhængende butiksfacader og i etagerne ovenover mur- og vinduesbånd, de standardiserede industrielt fremstillede vinduer, døre, markiser etc. med en stringent ensartet detaljering. Andre væsentlige træk er de tidstypiske bygningsmaterialer: in situ støbt jernbeton – glat eller med tydelige spor af forskallingsbrædder afhængig af placering – ensartede industrielt fremstillede stålvinduer og indvendigt rengøringsvenlige materialer som klinker og fliser samt ældre trapper med jernrækværk. Med til helhedsindtrykket hører også den gennearbejdede proportionering fra helhed til detalje og den konsekvente farveholdning. Skiltningens placering og karakter hører også til de bærende fredningsværdier.

På randbebyggelsens bagside og på de sekundære bygninger mod gårdene, Staldgade og Ingerslevsgade er brugen af vinduer og døre i stil med hovedfacadernes, de blå/hvide farver og de markante industri-elevatorer i jernskelet bærende fredningsværdier. Det gælder også slagtehallens tilpassede facade mod Den Brune Kødbý og indvendigt den store velbelyste midterhal, de rengøringsvenlige, slidstærke gulve og vægflader samt de ældre skinner m.m. til transport af dyrkroppe under kødproduktionen. Også perronerne på hovedanlæggets bagside fortæller en væsentlig historie.

Hertil kommer de bevarede dele af de oprindelige planløsninger og rumfordelinger i alle bygningerne samt alle oprindelige og ældre bygningsdele og –detaljer som vidner om bygningernes oprindelige funktioner.

— ANBEFALINGER

Det anbefales at facaderne mod Halmtorvet følger hovedanlæggets karakter, hvad angår arkitektonisk udtryk, farver og skiltning. Det er også ønskeligt, at Fjerkræhallens store rum genskabes i sin fulde højde, og at de blændede tagvinduer fritlægges.

I forbindelse med en eventuel senere funktionsændring kan det også anbefales, at Flæskhallens indre rumvolumen søges genskabt eller i det mindste synliggjort. Ved en fornyelse bør indgangspartiet tilpasset anlæggets formsprog bedre. Det er også ønskeligt, at de runde vinduer/åbninger i shedtagene igen bliver tydeligt markeret med blå rammer.

Det anbefales tillige, at markiserne tilbageføres som en integreret del af butikkernes vinduespartier.

Den til enhver tid gældende og opdaterede beskrivelse af Fredningsværdierne i Kødbyen kan findes på Kulturstyrelsens hjemmeside: <https://www.kulturarv.dk/fbb/sagvis.pub?sag=3102265>

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht, bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

MANUAL FOR BYRUM

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

MANUAL FOR BYRUM

I.100 ANVENDELSE AF BYRUM	4
I.200 BELÆGNINGER	9
I.300 BYRUMSINVENTAR	11
I.400 TOILETTER	14
I.500 SKILTNING	15
I.600 BELYSNING	16

MANUAL FOR BYGNINGER

I.100 ANVENDELSE AF BYRUM

HISTORIE OG STATUS

Kødbyens udearealer har relateret sig til transport i forbindelse med produktion og salg.

På produktionssiden har udearealerne været anvendt til vareindlevering, kvægtransporter m.v. På salgssiden har de været anvendt til parkeringspladser og færdselsarealer for grossisterne og kunder. I 2005 blev dele af udearealerne åbnet for offentligheden.

Kødbyens udearealer anvendes i dag af de lejern samt til kulturelle events/arrangementer på alle tider af døgnet.

FIRE TYPER BYRUM

Udearealerne eller byrummene i Den Hvide Kødby kan opdeles i fire typer, der har forskellige funktionelle, kulturhistoriske og arkitektoniske karakteristika. Byrummene er placeret i et indbyrdes hierarki, der har betydning for forståelsen af Kødbyens struktur og samtidigt henviser til, hvor der særligt skal værnes om rummenes arkitektoniske kvaliteter.

Flæsketorvet - er Kødbyens centrale plads, der omgrænser Kød- og Flæskehallen.

Anvendelse: Flæsketorvet anvendes til intern transport af Kødbyens erhvervsdrivende, af erhvervskunder, der handler grossistfødevarer eller har relation til andre erhverv samt af besøgende, som benytter Kødbyens butikker og kulturelle tilbud.

Karakter: Flæsketorvet er et af Københavns større byrum, og fremstår med store, åbne og ubrudte flader, omkranset af en randbebyggelse med rolige, hvide flader og kontinuerlige butiksfacader i stueetagen. Den lave randbebyggelse danner, sammen med

bygningernes enkelthed og kontinuitet, en fin ramme om et overskueligt og præcist defineret byrum.

Boderne - anvendes som til- og frakørsel til Flæsketorvet

Anvendelse: Boderne, som er tilkørselsvejene til Flæsketorvet, er meget trafikerede med fodgængere, cyklister og biler. Aktiviteten i Kødboderne er særlig stor i kraft af funktionerne omkring og som hoved tilkørselsvej til Flæsketorvet.

Karakter: Kødboderne har en anden stemning end i Slagte- og Høkerboderne, da bebyggelsen gennem tiden er udbygget med flere etager – og da butiksfacaderne delvist er lukket til og erstattet med samme vinduesformater som på de øvrige etager. Den lavere bebyggelse i Slagte- og Høkerboderne har butiksfacader i stueetagen og spiller fint sammen med gadernes smalle tværsnit, så stemningen er lys og intime på samme tid.

Gaderne - anvendes primært til intern transport for Kødbyens erhvervsdrivende.

Anvendelse: Gaderne anvendes stadig af de erhvervsdrivende i fødevarerproduktionen. Her omlastes varer. Fra erhvervene leveres varer oftere ud af Kødbyen end til butikkerne langs Flæsketorvet og Boderne. Lastbilkørsel foregår fortrinsvis ad Staldgade. Gadernes lukkes af i aften- og nattetimerne.

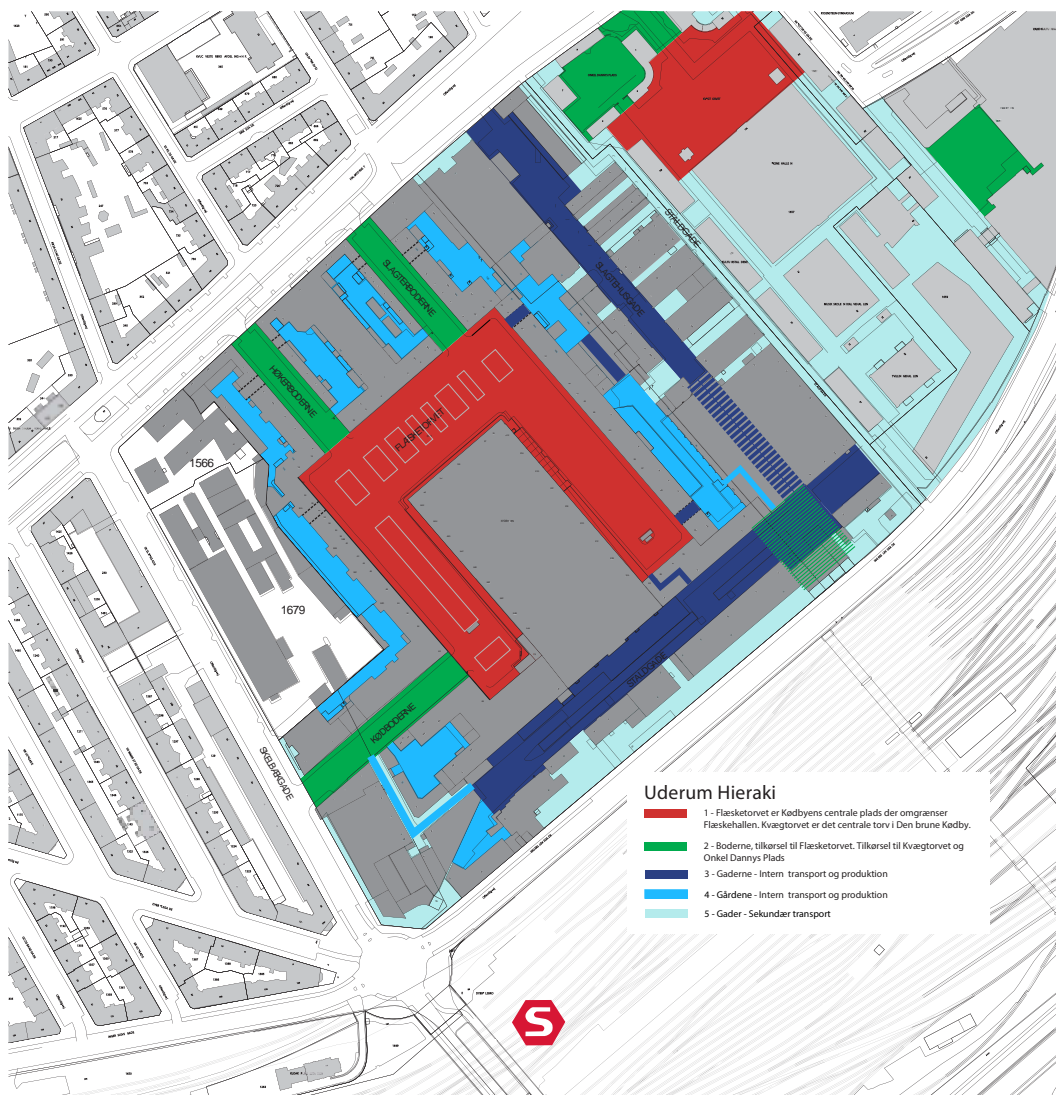
Karakter: Staldgades sydlige del, der ligger parallelt med Ingerslevsgade, er anlagt på et tidligere jernbanetrace med fire spor der, via tunnel under Ingerslevsgade/Dybbelsbro, havde forbindelse til det øvrige jernbanelinje. Staldgade er i dag asfalteret, og der er kun få synlige tegn på jernbanesporene. De to halvtage foran Kød- og Flæskehallen og Slagtehallen fungerer stadig som overdæk-

ning ved af- og pålæsning. Midt i Staldgade er der etableret en nyere lavere overdækning, der med undtagelse af et enkelt hul, strækker sig ud i næsten hele gadens længde. Overdækningen deler visuelt Staldgade op i et langstrakt rum på hver side og slører bygningerne langs gaden. Langs den vestlige side, der går fra Halmtorvet til Ingerslevgade, er anlagt en rampe, hvor togvognene kunne tømmes og lastes.

Gårdene - er et funktionsområde i forbindelse med produktion.

Anvendelse: Gårdene anvendes primært af de erhvervsdrivende i bebyggelserne omkring de enkelte gårde. Nogle gårde lukkes af i aften- og nattetimerne.

Karakter: Gårdene fremtræder praktiske, rå og fulde af aktivitet i dagtimerne.

MÅLSÆTNING

Kødbyens byrum rummer forskellige potentialer. Ved anvendelse og udvikling skal der tages hensyn til arkitektur og fredningsværdier. De fire typer byrum skal udvikles ud fra deres placering i byrumshierarkiet jf. afsnittet ”Fire typer byrum” og med udgangspunkt i de omkringliggende funktioners mulighed for at aktivere byrummet. Udviklingen skal herudover tilgodese og kombinere brugerens behov:

Flæsketorvet skal fastholdes som et stort, åbent og fleksibelt byrum med muligheder for alsidig anvendelse. Intensiteten skal styrkes ved aktivering af butiksfacaderne og udnyttelse af kantzonerne til udendørs aktivitet. De erhvervsdrivende skal have mulighed for at anvende Flæsketorvet i begrænsede tidsperioder, under forudsætning af, at rummets åbne, ubrudte flade opretholdes og respekteres.

Slagter- og Høkerboderne intensitet skal styrkes ved aktivering af butiksfacaderne og udnyttelse af kantzonerne til udendørs aktivitet. I Kødboderne skal karakteren, som adgang til Flæsketorvet styrkes. Butiksfacaderne skal genetableres og kantzonerne udnyttes til udendørs aktivitet.

Regler og procedurer for tilladelser til samt opretholdelse af udeservering i Boderne og på Flæsketorvet er reguleret i folderen ”*Udeservering i den hvide Kødbj. Principper for anvendelse og indretning af udearealer*”

Gaderne skal opretholdes som et aktivt og attraktivt produktionsmiljø. Ved at forstærke Gaderne og disse bagbygningers funktionalitet, kan der på sigt genskabes et aktivt og attraktivt produktionsmiljø, der kan forsyne både fødevarer- og kreative virksomheder i Kødbj samt Vesterbro. Staldgades aktivi-

tet skal øges og gaderummet skal genskabes som en samlet helhed.

Gårdenes funktion som aktive og fleksible områder, der understøtter erhvervet, skal fastholdes. Nye tiltag og funktioner i gårdrummene må ikke være til gene for erhvervene. Gårdene kan dog i et vist omfang anvendes til funktioner, som ikke kan lokaliseres på Flæsketorvet og i Boderne – for eksempel midlertidigt inventar i forbindelse med events, permanent cykelparkering og toiletter.

RETNINGSLINJER

BYRUMSZONER

Brun byrumszone - Parkeringszone

Arealet anvendes til parkering. Placering og omfang defineres ud fra typer af virksomheder omkring Flæsketorvet samt antal af kunder. Parkeringsperioden er begrænset til maks. 2 timer. Af- og pålæsning skal så vidt muligt foregå inden for de afmærkede P-pladser. Er dette ikke muligt, kan af- og pålæsning ske uden for de markerede P-pladser, men med maks. periode på 30 min.

Orange byrumszone - Eventzone

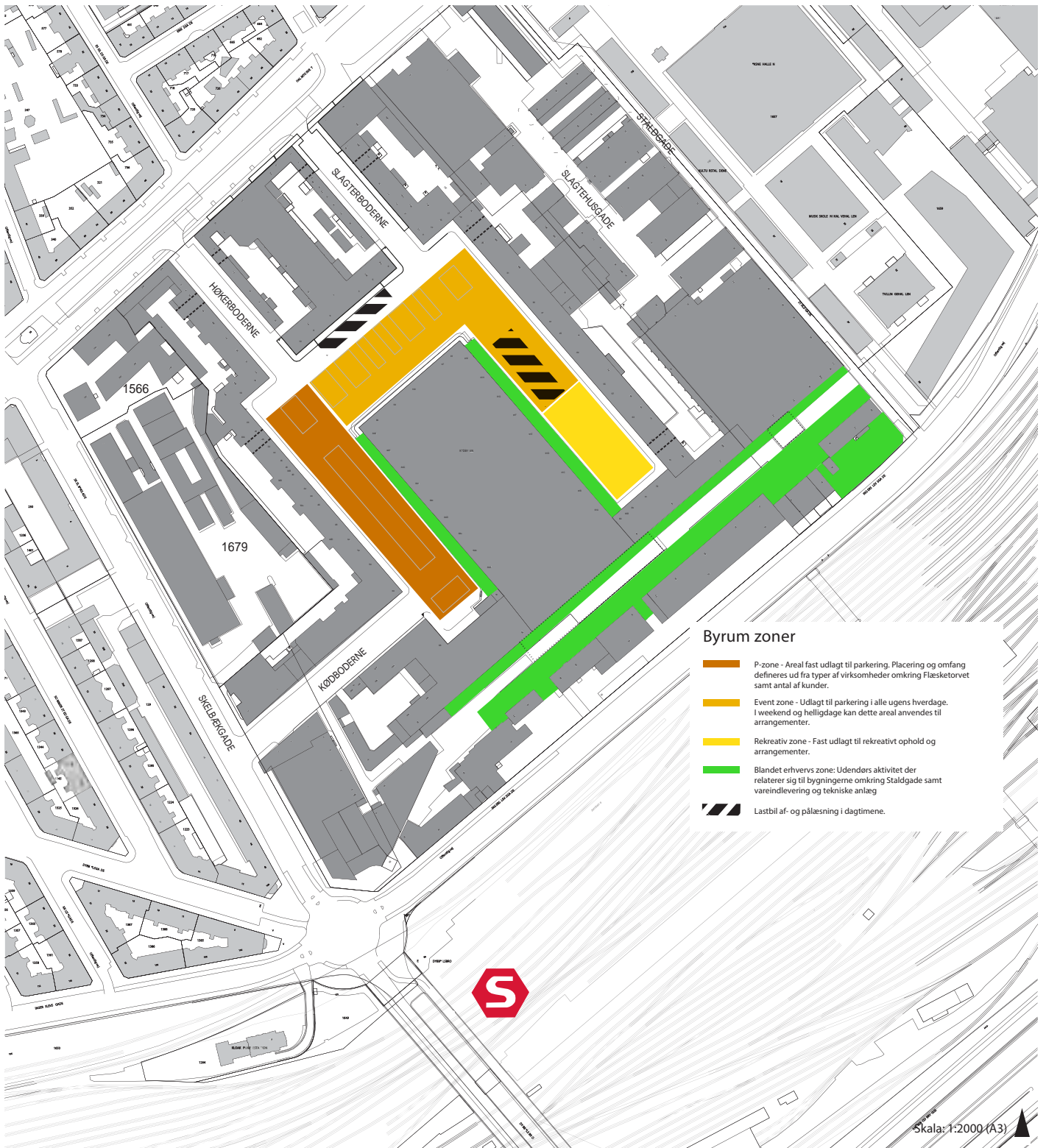
Arealet kan i weekend og helligdage anvendes til arrangementer efter tilladelse fra grundejer. I hverdage anvendes arealet til tidsbegrænset parkering. Parkeringsperioden er begrænset til maks. 2 timer. Af og pålæsning skal så vidt muligt foregå inden for de afmærkede P-pladser.

Gul byrumszone - Rekreativ zone

Arealet kan anvendes til rekreativt ophold og arrangementer.

Grøn byrumszone - Blandet erhvervszone

Arealet i Staldgade langs Maskinhallen, i hele gadens længde kan anvendes til udendørs aktivitet, der relaterer sig til funktionen i bygningerne omkring Staldgade. Arealet er dog fortrinsvist et vareleveringsareal med begrænset adgang for publikum.

Byrum zoner

- P-zone - Areal fast udlagt til parkering. Placering og omfang defineres ud fra typer af virksomheder omkring Flæsketorvet samt antal af kunder.
- Event zone - Udlagt til parkering i alle ugens hverdage. I weekend og helligdage kan dette areal anvendes til arrangementer.
- Rekreativ zone - Fast udlagt til rekreativt ophold og arrangementer.
- Blandet erhvervs zone: Udendørs aktivitet der relaterer sig til bygningerne omkring Staldgade samt vareindlevering og tekniske anlæg
- Lastbil af- og pålæsning i dagtimene.

I.200 BELÆGNINGER

HISTORIE OG STATUS

Flasketorvet og Boderne har gennem historien været anvendt til færdsel herunder intern transport og parkering -og med tiden også ophold. De store, sammenhængende flader underbygges af en ensartet asfaltbelægning, der er suppleret med arealer i brosten og granitkantsten, der ofte ligger i niveau med den øvrige belægning. Meget af belægningerne er nedslidt.

Staldgade langs Ingerslevsgade, var tidligere Kødbyens transportkorridor for dyr og fødevarer ind i Den Hvide Kødby. Gaden havde et jernbanetrace med fire spor, der sammenflettedes til et enkelt spor, der, via tunnel under Ingerslevsgade/Dybbelsbro, havde forbindelse til det øvrige jernbanenet. Staldgade er asfalteret.

De øvrige gader og gårde er asfalteret og enkelte områder er belagt med SF-sten.

MÅLSÆTNING

Karakteren af en arbejdsplads til produktion skal fastholdes, og belægninger skal fremstå som overvejende ensartede flader med mange anvendelsesmuligheder.

RETNINGSLINJER

Asfalt:

Ved reparationer i asfalten skal der anvendes en nuance og overflade, som svarer til den eksisterende asfalt. Brosten og chaussesten kan fritlægges efter en konkret vurdering.

Granit:

Brosten og chaussesten skal bevares. Ved udskiftning af granitkanter skal der anvendes dansk eller svensk granit.

SF-sten og andre betonbelægninger skal med tiden udskiftes til asfalt.

Belægninger som fliser, tæpper eller træ må ikke etableres.

Opstregninger:

Der må foretages midlertidig og periodevis opstregning af asfaltbelægningerne med materialer, der kan fjernes uden synlige spor.

I.300 BYRUMSINVENTAR

HISTORIE OG STATUS

Byrummenes placering i hierarkiet er bestemmende for hvilke typer byrumsinventar, der kan opstilles og integreres.

De 4 typer uderum Flæsketorvet, Boderne, Gaderne og Gårdene og deres indbyrdes hierarki er nærmere beskrevet i Anvendelse af byrum. Også byrumszoner og kantzoner.

MÅLSÆTNING

Målet er at sikre, at byrumsinventaret indpasses, så der skabes et samlet helhedsindtryk, der forstærker Den Hvide Kødbys specielle stemning og de enkelte byrums arkitektoniske kvaliteter.

Inventar skal tilpasses byrumszoner og kantzoner

Der skelnes mellem byrumsinventar, der opstilles midlertidig eller periodevis, og permanent byrumsinventar.

Flæsketorvets sammenhængende, åbne flade skal fastholdes. Byrummet skal fremstå møbleret frem for bebygget. De gennemgående butiksfacaders spejling af byrummet skal opretholdes.

Bodernes ensartede og enkle udtryk og stemning skal bevares. De gennemgående butiksfacaders spejling af byrummet skal opretholdes.

Øvrige gader og gårde skal fremstå som fleksible, dynamiske og foranderlige områder og de fleksible produktionsarealer skal bibeholdes.

Flæsketorvet

Flæsketorvet skal søges friholdt for permanent byrumsinventar. Byrumsinventar - midlertidig, periodevis eller permanent - skal

have et udtryk af at være 'løst inventar', der let kan fjernes. Byrumsinventar må ikke placeres direkte op ad butiksfacaderne eller have en højde, der bryder rudernes gennemgående spejlbillede.

Boderne

Boderne skal friholdes for permanent byrumsinventar.

Byrumsinventar - midlertidig, periodevis eller permanent - skal have et udtryk af at være 'løst inventar', der let kan fjernes. Byrumsinventar placeres direkte op ad butiksfacaderne og må ikke have en højde, der bryder rudernes gennemgående spejlbillede.

Gader og Gårde

Byrumsinventar, som underbygger Kødbyens funktion, kan integreres. Byrumsinventar skal fremstå som 'løst inventar', der let kan fjernes. Designmæssigt skal byrumsinventar understrege gadernes funktion og den industrielle karakter.

For alle typer af byinventar gælder det at der ikke må udlægges belægningsfliser, tæpper eller træ.

Al opstilling af byrumsinventar kræver forudgående skriftlig tilladelse.

RETNINGSLINJER

OPSTILLING AF BYRUMSINVENTAR

Permanent byrumsinventar

Permanent byrumsinventar er nagelfast inventar som skraldespande, cykelstativer, overdækninger og halvtage, affaldscontainere osv. må kun opstilles efter administrators og Kulturstyrelsens særlige godkendelse.

Periodevis opstilling af byinventar

Periodevis opstillet betyder et tidsrum på maksimalt 1 måned. Ønskes en længere periode end 1 måned, skal installationen også godkendes af Kulturstyrelsen.

Endvidere skal der indhentes tilladelse fra andre relevante myndigheder, så som politiet, Københavns Kommune, Center for Byliv og/eller brandmyndighederne.

Høkerboderne, Slagterboderne og Kødboderne er udlagt til offentlig vej, hvorfor der her også skal søges tilladelse hos Københavns Kommune, Center for Trafik.

Inventaret kan opstilles med godkendelse af udlejers nærmere vurdering og placeres i zoner og tidsperioder der tillader dette. Hvis periodevis byinventar kræver fastgørelse til terræn eller bygninger skal der søges om tilladelse hos grundejer. Såfremt der gives tilladelse vil der altid være krav om, at overfladerne reetableres af den ansvarlige lejer/ansøger.

Midlertidig opstilling af byinventar

Midlertidig opstillet betyder, at inventaret kan opstilles og skal fjernes iht. aftale med udlejer.

Midlertidigt byrumsinventar kan placeres inden for den tilladte zone (jf. 1.100 anvendelse af byrum) og inden for den tilladte tidsperiode. Herefter skal lejerne fjerne inventaret.

Udeserverings inventar

Inventar der vedrører lejeres private udeserveringer er ikke omfattet af denne manual, men reguleres jf. ”Manual for udeservering i Kødbyen”.

RETNINGSLINJER

KRAV TIL BYRUMSINVENTAR

Borde, stole og bænke

Skal være løst inventar, der let kan fjernes.

Afskærmning, læskærme, parasoller mm.

Alle typer af afskærmning, på Flæsketorvet og i Boderne, der bryder de spejlende butiksfacader, må kun opstilles efter skriftlig tilladelse på baggrund af en konkret vurdering.

Produktions- og butiksinventar, køkkener, bardiske, udstillingsmontre og stativer mm.

Må kun opstilles i kort og præcist definerede perioder og efter aftale med udlejer.

Der er ingen designmæssige krav til periodevis opstillet produktions og butiksinventar.

Scene og eventudstyr, telte og overdækninger

Der er ingen designmæssige krav til midlertidig eller periodevis opstillede installationer og udstyr.

Installationer, der ikke fastgøres til bygninger og terræn, kan opsættes efter tilladelse fra udlejer.

Periodevise installationer skal godkendes af udlejer.

Kræver installationerne fastgørelse til terræn eller bygninger skal overfladerne reetableres af den ansvarlige lejer/ansøger.

Containere

Må kun opstilles i kort og præcist definerede perioder og efter aftale med udlejer.

Der er ingen designmæssige krav til periodevis opstillet produktions og butiksinventar.

Vejafspærringer

Midlertidig og periodevis afspærringer ifm. arrangementer kan etableres med beton trafikværn.

I.400 TOILETTER

HISTORIE OG STATUS

Den Hvide Kødby var, med sin oprindelige funktion som produktions- og udsalgssted for fødevarer, disponeret med fællesarealer og funktioner som offentlige toiletter. I takt med udviklingen er disse funktioner enten inddraget i lejemål eller lukket på grund af

store udgifter til vedligehold og hærværk. Siden åbningen af Kødbyen i 2005 for offentligheden er personbelastningen øget uden, at der er etableret en toiletkapacitet, der sikrer ordentlige hygiejneforhold i de offentlige arealer.

MÅLSÆTNING

Offentlige toiletter skal etableres i tilknytning områderne omkring Flæsketorvet og Boderne, hvor belastningen er størst. Toilet-

ter kan integreres i de eksisterende bygninger og/eller etableres som egentlig toiletbygninger på Flæsketorvet.

RETNINGSLINJER

Generelt

Toiletter skal overholde regler om tilgængelighed. Der skal etableres tydelig skiltning i Kødbyen, der henviser til toiletternes placering.

Toilettyper

Bygningsintegrerede toiletfaciliteter kan etableres i randbebyggelsen, hvor der ikke er butiksfacader.

Nye toiletbygninger og permanent pisseoir kan placeres centralt på Flæsketorvet efter administrators og Kulturstyrelsens godkendelse. Kan også etableres i gårdene omkring Flæsketorvet og Boderne, hvis disse samtidig åbnes op for offentligheden.

Midlertidige toiletfaciliteter kan opstilles i perioder med høj personbelastning efter grundejers og Kulturstyrelsens godkendelse.

I.500 SKILTNING

MÅLSÆTNING

Informationsskilte

Skal udvikles i samarbejde mellem udlejer og lejerforeningen og godkendes af Kulturstyrelsen

I.600 BELYSNING

HISTORIE OG STATUS

Generelt understøtter armaturtyperne karakteren i Kødbyens forskellige byrum. Der er dog også armaturer, som er opsat gennem årene uden sammenhæng med Kødbyens arkitektur og allerede eksisterende armaturer.

Den Hvide Kødby har et generelt lavt belysningsniveau i uderummene

Armatortyper

Wirearmaturer er meget simple armaturer, som er ophængt på stålwirer udspændt mellem bygningerne på Flæsketorvet og i Boderne. Belysningen understreger, i kraft af den simple ophængning, pladsens åbne ubudte flade og bygningernes rolige hvide flader. Kun enkelte steder er der opsat understøttende master.

Industriarmaturer findes i flere varianter og længder. Armaturet er simpelt og monteret på undersiden af halvtage og overdækninger. Enkelte steder, som f.eks. på Kød - og Flæskehallen er armaturet monteret på facaden.

Up-lights sidder rundt om Kød - og Flæskehallen og belyser undersiden af baldakinen.

Vægarmaturer findes i forskellige varianter. På Maskinhallens facader sidder der en række originale, runde armaturer. Enkelte steder er der opsat lysstofarmaturer vinkelret ud fra facaden på et simpelt ophæng. Også andre nyere og mere kompakte armaturer anvendes. I gaderne understøtter de væghængte armaturer en stemning af industriproduktion.

MÅLSÆTNING

Overordnet er målet at sikre en ensartet anvendelse af armaturer og lysfarve, der underbygger byrummenes aktivitet, stemning og arkitektur.

Fremtidig belysning skal indgå et samspil med bygningernes og områdernes krakter og anvendelse. Belysningsarmaturer og lyskilder skal bruge så lidt energi som muligt og have så lav miljøbelastning som muligt. Et passende belysningsniveau skal sikres i forhold til tilgængelighed og tryghed.

Belysning i P-zonen:

Skal oplyses til et tilstrækkeligt niveau, der sikrer betryggende færdsel.

Belysning i eventzonen og den rekreative zone:

Kan tilpasses når der er aktiviteter. Når der ikke er nogen aktivitet, skal belysningen have samme effekt som i P-zonen.

Belysning i kantzoner:

Skal sikre tryk færdsel og samtidig skabe en god atmosfære for udeservering og byliv.

RETNINGSLINJER

Midlertidig og periodevis lyssætning

Der kan opsættes midlertidige og periodevise lysinstallationer, efter skriftlig aftale med grundejer. Kræver installationerne fastgørelse til terræn eller bygninger, skal der også indhentes skriftlig tilladelse fra Kulturstyrelsen og overfladerne skal reetableres af den ansvarlige lejer/ansøger efter ophør af perioden.

Endvidere skal der indhentes tilladelse fra andre relevante myndigheder, så som politiet, Københavns Kommune, Center for Byliv og/eller brandmyndighederne.

Høkerboderne, Slagterboderne og Kødboderne er udlagt til offentlig vej, hvorfor der her også skal søges tilladelse hos Københavns Kommune, Center for Trafik.

MANUAL FOR BYGNINGER

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL FOR DEN HVIDE KØDBY.

VEJLEDNING TIL FREDNINGSVÆRDIER
SAMT BYGNINGSARBEJDER OG ANVENDELSE AF BYRUM.
DETTE KAPITEL ER SENEST OPDATERET MARTS 2019

KØBENHAVNS KOMMUNE

DEN HVIDE KØDBY

BYGNINGS- OG BYRUMSMANUAL 2015 (DETTE KAPITEL ER REVIDERET MARTS 2019)

Historie og fredningsværdier

Den Hvide Kødby er en vigtig del af kulturarven såvel arkitektonisk som kulturhistorisk. På denne baggrund blev bygninger og byrum fredede fra midten af halvfemserne. Den Brune og Den Hvide Kødby blev i 2007 udpeget som et af 25 nationale industriminder, der har haft særlig betydning for Danmark og industrialiseringen.

Se mere om Kødby-områdets historiske udvikling i afsnittene ”Kødbyens historie” samt ”Fredningsværdier”.

Se mere om de 25 nationale industriminder på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturarv.dk/25fantastiske/25-fantastiske-industrier/.

Fredning og ombygning

Fredningen betyder, at Kulturstyrelsen, iht. bygningsfredningslovens §10, skal godkende istandsættelser og renoveringer i alle detaljer - i såvel bygninger som byrum. Samtidig skal alle byggearbejder godkendes hos alle relevante myndigheder, som udover Kulturstyrelsen, også er Københavns Kommune. Se mere om retningslinjer for myndighedsbehandlingen i afsnittet ”Ansøgninger”.

Manualen for bygninger og byrum

Hensigten med Bygnings- og Byrumsmanualen er at præcisere retningslinjer og principper for ændringer af lejemål – samt præcisere muligheder for anvendelse af byrummet til mere rekreative funktioner. Målet er, at det skal være mere gennemskueligt, hvad der umiddelbart kan gives tilladelse til og, hvad der kan være mere tids- og ressourcekrævende at opnå tilladelse til.

Manualen er vejledende og afsættet for manualernes retningslinjer er, at værne om fredningsværdierne i samspil med udviklingen af Kødbyen.

Se mere om retningslinjer for anvendelsen og indretning af Kødbyens byrum i afsnittet ”Manual for byrum” og mere om retningslinjer for bygningsarbejder i afsnittet ”Manual for bygninger”.

Manual for bygninger indeholder beskrivelser og tegninger af, hvordan bygningsarbejder skal udføres i Den Hvide Kødby. Manualen er vejledende og fritager ikke fra at søge om tilladelse til arbejder, der går ud over almindelig vedligeholdelse.

Manualen er en opdateret version af ”Den Hvide Kødby, Manual for Bygningsarbejder” fra 1998, der blev udarbejdet i forlængelse af fredningen.

Bygnings- og Byrumsmanual for Den Hvide Kødby er udarbejdet i samarbejde mellem Københavns Kommune og Kulturstyrelsen samt rådgiverne Erik Møller Arkitekter og Barfoed & Rasmussen Arkitekter.

MANUAL FOR BYGNINGER

ANSØGNINGER

KØDBYENS HISTORIE

FREDNINGSVÆRDIER

MANUAL FOR BYRUM

MANUAL FOR BYGNINGER

INDHOLD

EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER	6
A 2.100 GENERELT	7
A 2.200 TAGBELÆGNING	8
A 2.300 SHEDLYS/TAGE	10
A 2.400 OVENLYS	11
EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER	13
A 3.100 GENERELT	14
A 3.200 BETONRENOVERING	15
A 3.200 BETONRENOVERING, BALDAKIN	17
EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER	19
A 4.100 GENERELT	20
A 4.200 DØRE/VINDUER	21
A 4.300 SOLAFSKÆRMNING	22
A 4.400 VENTILATORER OG KØLEANLÆG	23
EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER	25
A 5.100 GENERELT	26
A 5.200 VINDUER OG DØRE	27
A 5.300 SKILTNING	29
A 5.400 HUSNUMRE	32
A 5.500 FLAGSTÆNGER	33
A 5.600 FACADEBELYSNING	34
A 5.700 MARKISER	35
A 5.800 ELEVATORER	37
INDVENDIGE FÆLLESAREALER	39
B 1.00 GENERELT	40
B 2.00 TRAPPERUM, TRAPPELØB OG GELÆNDERE	41
B 3.00 TOILETTER	42

RETNINGSLINJEBILAG - OVERSIGT	43
C 1.00 FACADER INDVENDIGT	44
C 2.00 INDVENDIGE VÆGGE OG DØRE	46
C 3.00 GULVE	49
C 4.00 LOFTER	51
C 5.00 TRAPPER	53
C 6.00 TEKNISKE INSTALLATIONER	54
BESKRIVELSESBILAG - OVERSIGT	56
D.00 FACADER UDVENDIGT - BESKRIVELSESBILAG D.01	57
D.01 BETONKONSTRUKTIONER	58
D.02 BUTIKSFACADER	60
D.03 DØRE OG VINDUER	63
E.00 INDVENDIGE ARBEJDER - BESKRIVELSESBILAG E.02	65
E.01 VINDUESBANKETTER	66
E.02 FLISEVÆGGE	67
E.03 KLINKEGULVE	68
F.00 OVERFLADEBEHANDLINGER - BESKRIVELSESBILAG	69
F.01 ØVRIGE VÆGGE	70
F.02 INDVENDIGE DØRE	72
F.03 FORSÆNKEDE LOFTER	73
F.04 ØVRIGE LOFTER	74
F.05 TRAPPER MED LEVNEDSMIDDELKRAV	75
F.06- F.08 BESKRIVELSESBILAG	76
F.09 VARMEINSTALLATIONER	77

EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER

A 2.00 TAGFLADER

A 2.100 GENERELT

A 2.200 TAGBELÆGNING

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 2.300 SHEDLYS/TAGE

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 2.400 OVENLYS

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 2.100 GENERELT

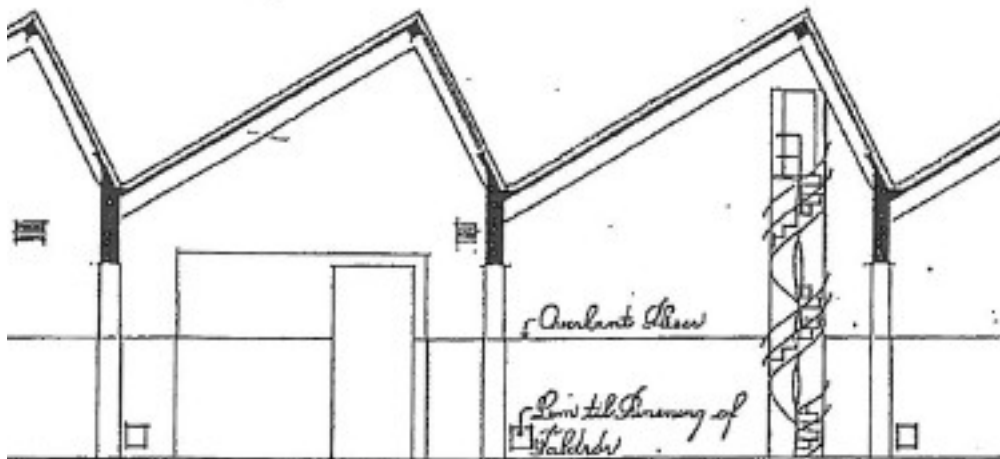

Den Hvide Kødbys tagformer kan meget overordnet opdeles i to hovedtyper.

Ensidige tagkonstruktioner

Fløjbygningerne, som omkranser torve og boder, med den relativt smalle husdybde, har ensidige tagkonstruktioner med lav hældning belagt med tagpap eller relativt lave saddeltage, ligeledes med tagpap.

Shedtage I de store halbygninger, som på grund af husdybden ikke kan gennemlyses ved traditionelt sidelys, er tagene udformet som shedtage, således at store lysmængder kan falde ind fra nord, gennem de skråstilte vinduer.

Tegning af shedtage

A 2.200 TAGBELÆGNING

HISTORIE OG STATUS

Såvel de ensidige tage og sadeltagene, som de skrå flader på shedtagene er oprindeligt belagt med tagpap. Tagene er kontinuerligt blevet vedligeholdt med fornyelse af papdækningen.

MÅLSÆTNING

At fastholde tagenes oprindelige udtryk og stræbe efter en sanering af senere opstillede individuelle ventilationsanlæg.

At gennemføre isoleringsforbedringer. Energiforhold analyseres med henblik på forbedring af isolering, hvor det er teknisk og æstetisk muligt.

Eksempler:

Før fredningen er udført udvendig efteriso-

lering på Flæskhallens shedtage og sadeltage på bygning 16 og 21.

Efter fredningen er gennemført isolering af tag/loft i bygning 30 med granulat og udvendig efterisolering på bygning 21 og 28.

RETNINGSLINJER

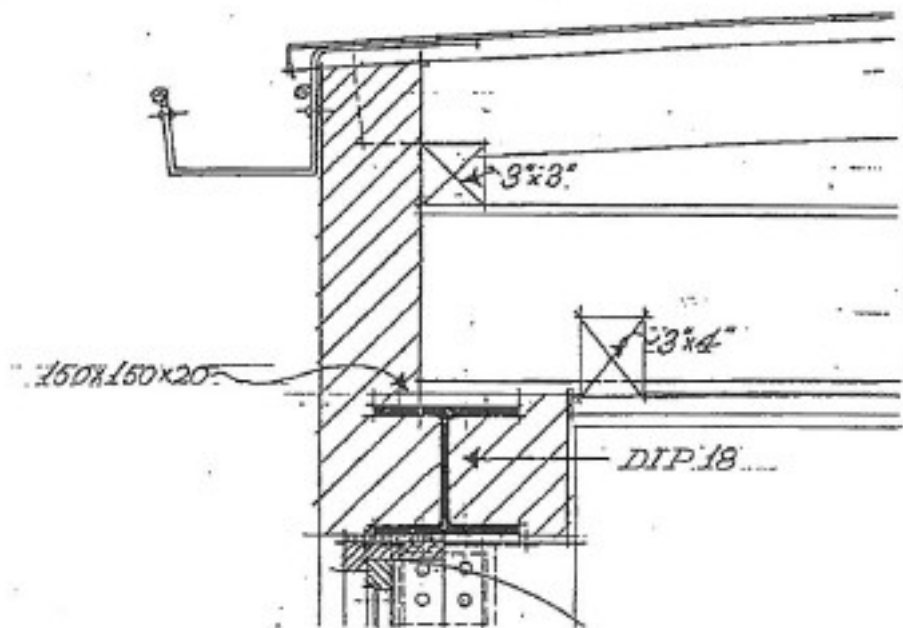
Eksisterende afslutninger og detaljer skal bibeholdes ved renoivering af tagflader.

Farve på tagpap som anvendes ved renoivering af tagflader skal være sort.

Taghætter genanvendes ved tagudskiftning eller erstattes med nye i samme udformning og materiale som eksisterende.

Tagrender, som udskiftes, udføres i zink nr. 12 eller 14 med firkantet tværsnit, som de oprindelige.

Der må ikke etableres tagterasser, opholdsarealer, sedumtage eller lign.

Tegning af tagfod og render

A 2.300 SHEDLYS OG SHEDTAGE

HISTORIE OG STATUS

Slagtehallen, Svalehallen og Flæskehallen er udformede som shedtagsbygninger med lys fra nord.

Tagene på Slagte- og Svalehallen blev isoleret med cellebeton således, at temperaturen i hallerne naturligt kunne holdes så lav som muligt uden kunstig afkøling.

Flæskehallen er forsynet med en gennemløbende tagrytter over midtergangen til bortfjernelse af den em, der samlede sig under shedtagene.

De egentlige shedlys er udført som en jernkonstruktion med enkeltlag glas, med enkelte

oplukkelige rammer sådan som det stadig kan ses i Slagte- og Svalehallerne.

Slagtehallen og Svalehallens shedlysvinduer fremstår stort set som ved opførelsen.

Vinduerne i Flæskehallens shedtage blev i 1970'erne udskiftet med dobbelte plastlameller med en vis isoleringsevne, men er senere, i perioden 1995 – 2011, blevet udskiftet med termoruder, der respekterer den oprindelige vinduesopdeling.

MÅLSÆTNING

Fastholde shedtagenes arkitektur.

Gennemførelse af isoleringsforbedringer med respekt for fredningsværdierne.

Uoriginale vinduer i shedtagene skal udskiftes til en type, der har samme udtryk som de oprindelige.

RETNINGSLINJER

Shedlysenes sektionering, dimensionering og materialer skal fremstå så tæt på den oprindelige udformning som muligt.

Vinduerne i Slagtehallens og Svalehallens shedtage, der fremstår som oprindelige, skal bevares, hvor det er muligt.

Isolering kan tilvejebringes ved istandsættelse af de oprindelige stålrammевinduer suppleret med indvendige forsatsvinduer

Kulturstyrelsen har givet tilladelse til udskiftning af trævinduerne i Flæskehallens rytterlys, der er trævinduer, sandsynligvis fra 1970'erne, med aluminiumssprossevinduer med termoruder.

A 2.400 OVENLYS

HISTORIE OG STATUS

De originale ovenlysvinduer er traditionelle ”blikkenslagerovenlys”, d.v.s. udformet som en jernramme med enkeltlag glas. Karmen er

oftest af træ med zinkinddækninger mod de tilstødende paptage.

MÅLSÆTNING

Bevarelse af det oprindelige arkitektoniske udtryk.

Udvikling af ny energioptimeret type ovenlys til erstatning for udtjente.

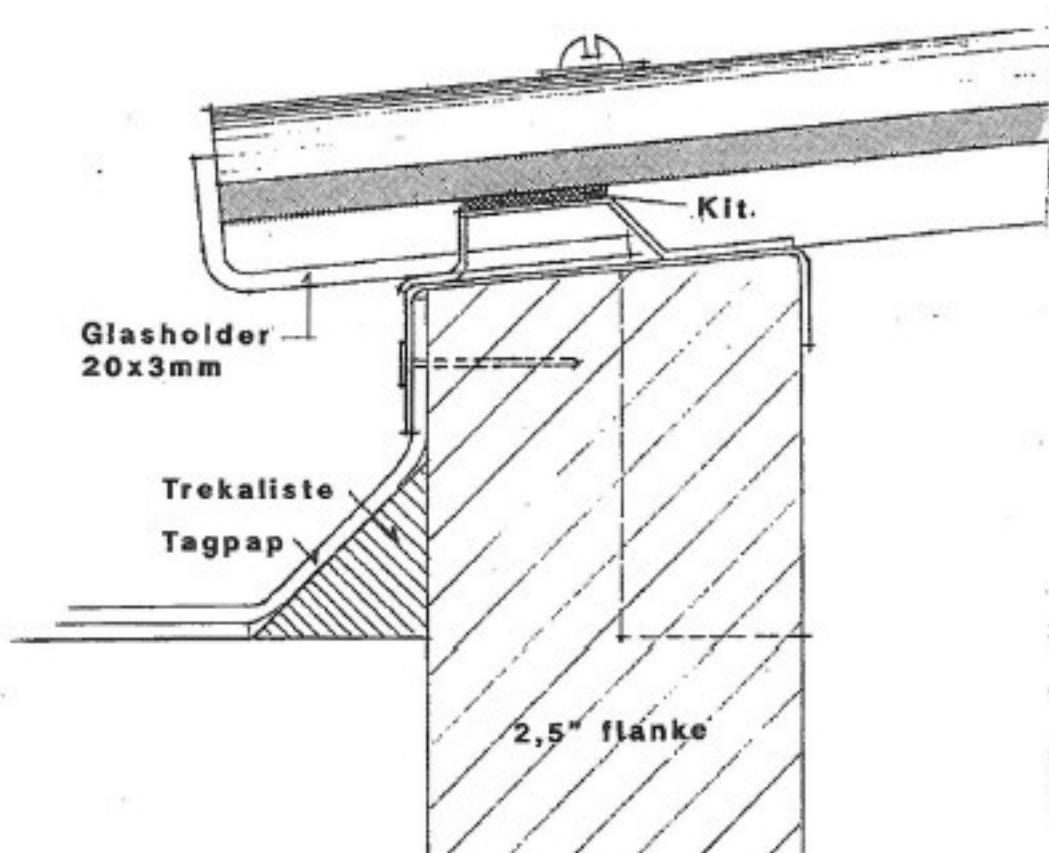
Gennemførelse af registrering og tilstandsvurdering af oprindelige og nyere ovenlys.

RETNINGSLINJER

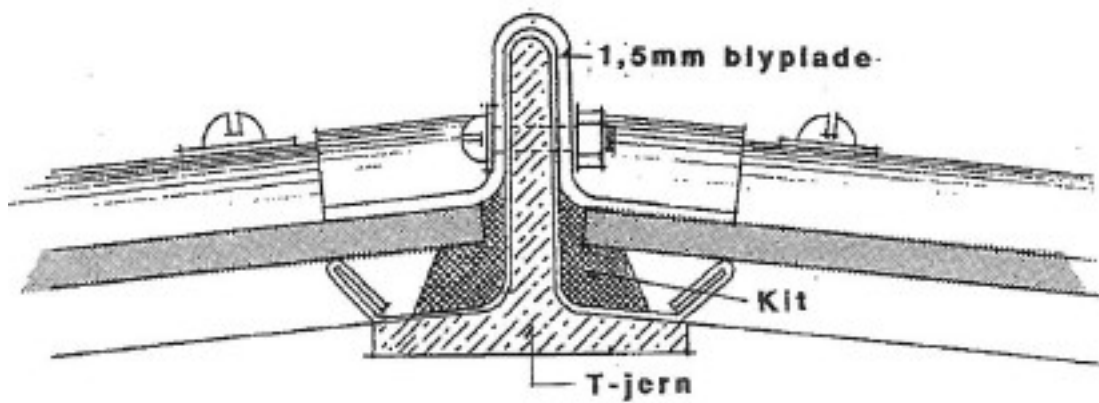

Ovenlysene skal istandsættes eller udskiftes.
Hvor trækarme er problematiske i relation til

levnedsmiddelkrav, kan disse evt. indklædes med et af fødevarestyrelsen godkendt materiale.

Detalje af samling mellem tag og ovenlys

Detalje af samling i kip

EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER

A 3.00 BETONKONSTRUKTIONER

A 3.100 GENERELT

A 3.200 BETONRENOVERING

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 3.300 RAMPER, BALDAKINER, BALKONER OG LIGNENDE

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 3.100 GENERELT

Ydervæggens betonflader omfatter anlæggets hovedkonstruktioner - det bærende og facadernes udfyldninger mellem det bærende herunder piller, brystninger, gavle og baldakiner.

Desuden berøres de få, men ganske væsentlige balkoner og lignende, som er en del af Den Hvide Kødbys arkitektur. Det er specielt gårdfacaderne som har denne variant.

Fundamenter, søjle-/drager- og betonudfyldningsselementer er støbt på stedet som jernbetonkonstruktion.

Som meget væsentlige arkitekturelementer er tilføjet shedtage, baldakiner, balkoner og lignende. Alle disse funktionalistiske elementer er ligeledes støbt på stedet i jernbeton.

Jernbetonen, som fik sin store udbredelse i 30'erne gav netop disse muligheder.

Ved sin enestående mulighed for at skabe styrke i selv slanke dimensioner, blev jernbetonen eksponent for den funktionalistiske arkitektur.

A 3.200 BETONRENOVERING

HISTORIE OG STATUS

Facadernes udfyldningselementer består af ca. 10 cm jernbeton - ved kølerum oprindeligt isoleret med 14 cm korkplader

Armeringsjernenes relativt tynde betondæklag og det aggressive miljø har tilsammen bevirket en tiltagende nedbrydning af armeringsjernene med og efterfølgende revnedannelser og afskalninger, som skaber en accelererende fugtindtrængning i konstruktionerne. Istandsættelse af betonkonstruktioner fra 30'erne er forbundet med ikke uvæsentlige problemstillinger. Konstruktionernes ofte

slanke dimensioner giver næsten altid problemer med tilstrækkelig lagtykkelse

En stor del af facaderne, især mod Flæsketorvet, blev i det første 10-år efter fredningen betonrenoveret og forsynet med nye vinduer.

I de seneste fem år er yderligere gennemført en del renoveringer af betonfacader, men en del facader / bygninger er stadig truet af et accelererende forfald.

MÅLSÆTNING

At bevare 30'ers betonen i sin originale form med de slanke konstruktioner og samtidig sikre konstruktionerne fremover. Herunder

at skabe en tilstrækkelig lagtykkelse mhp. at beskytte armeringsjernene mod at nedbrydes af rust.

RETNINGSLINJER

Betonrenovering, som omfatter reparation og renovering, inklusive overfladebehandling af betonfacader, som fremstår med afskalninger, blotlagt armering og revner, bør renoveres efter følgende metode, som er afprøvet med konsulentbistand fra Cowi Consult, Fremgangsmåde:
Efter afrensning af facadernes betonflader borthugges løstsiddende og skadet beton, gamle reparationer og synlige armeringsjern

frilægges, afrenses eller udskiftes med nye armeringsjern, som herefter svummes med korrosionsbeskyttelse.
Efter hæfteforbedring af skadestedet udstøbes med reparationsbeton, hvorefter hele facaden overfladeudjævnes med tyndpuds
Renoveringen afsluttes med malerbehandling
Udførelse, samt liste over materialer der skal anvendes til betonrenovering, er nøjere beskrevet på beskrivelsesbilag nr. D.01.

A 3.200 BETONRENOVERING, BALDAKIN

HISTORIE OG STATUS

Baldakinen på Flæskehallen er et markant arkitekturelement i Den Hvide Kødbys. Men også andre betonkomponenter, f.eks. ramper og balkoner er en væsentlig del af Den Hvide Kødbys funktionalistiske arkitektur.

Alle disse meget velbevarede elementer eksisterer stort set i deres originale form. I forbindelse med nogle af disse bygningskomponenter, kan der være modsatrettede interesser mellem fredning og nutidigt behov

for tilpasning til ændrede funktions- og levestandardkrav.

De slanke dimensioner er, som for de øvrige betonkonstruktioner samtidigt et grundlæggende problem. Igen her på grund af den dårlige beskyttelse af yderliggende armeringsjern, som udsættes for fugtpåvirkning og rustdannelser.

MÅLSÆTNING

At bevare de originale og slanke dimensioner i de respektive baldakiner og balkoner m.v.

RETNINGSLINJER

Statiske vurderinger af de respektive bygningskomponenter må afdække, hvorvidt armeringen er så intakt, at en istandsættelse kan udføres. I så tilfælde kan fremgangsmåde jf. betonrenovering anvendes.

Etablering af forstærkninger kan blive nødvendige. Disse bør i så tilfælde etableres efter

samme koncept som benyttet ved betonbanketten under butiksfacaderne. En fastgørelse eller forankring, som samtidig med at fastholde også frigør sig i sit arkitektoniske udtryk.

BILAG:

Tegningsbilag A 4.200.1

EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER

A 4.00 BUTIKSFACADER

A 4.100 GENERELT

A 4.200 DØRE/VINDUER

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 4.300 SOLAFSKÆRMNING

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 4.400 VENTILATORER OG KØLEANLÆG

Historie og status

Målsætning

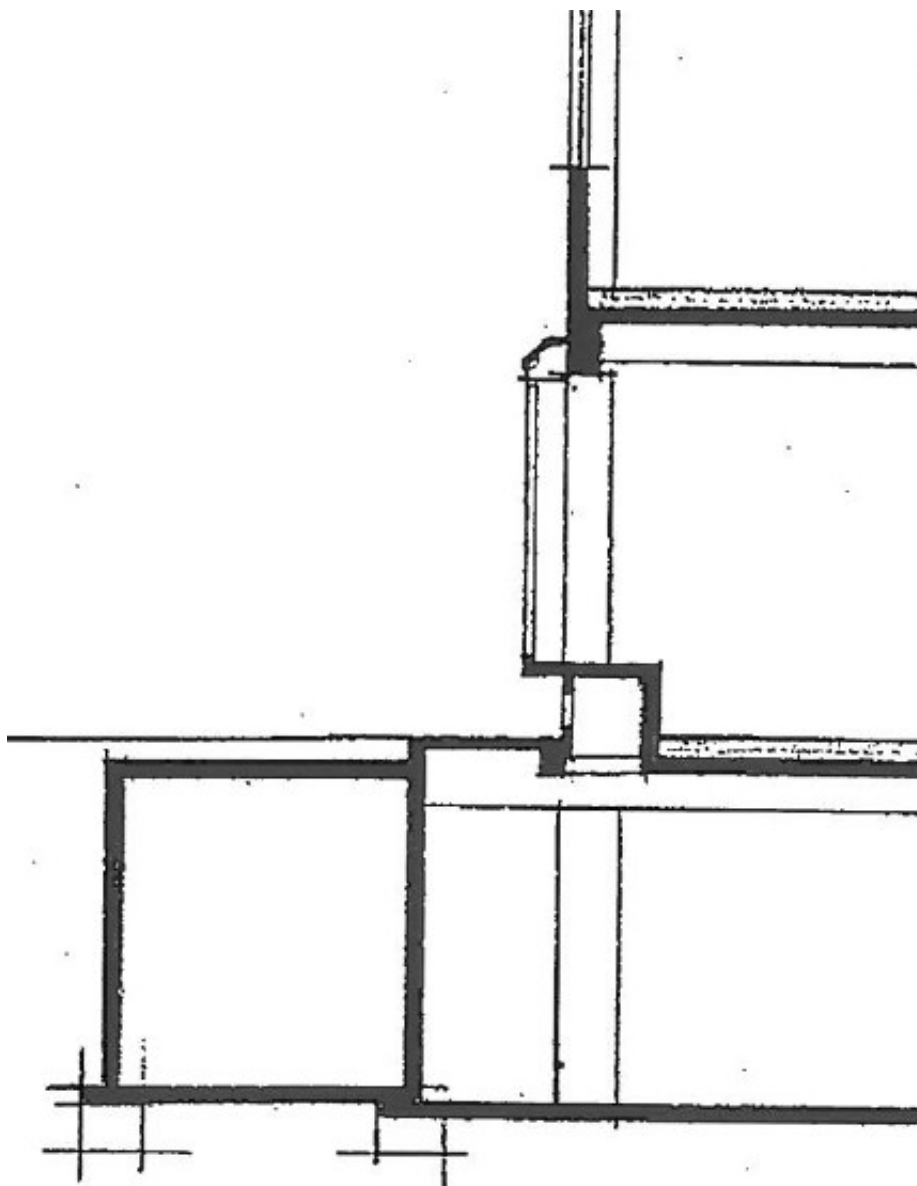
Retningslinjer

A 4.100 GENERELT

Stueetagens gennemgående vinduesbånd danner et gennemgående bånd af butiksvinduer og indgangspartier i stueetagen ud mod Flæsketorvet, Høkerboderne og Slagterboderne

Butiksfacaden ligger foran de bærende søjler løftet op på en udkraget betonplade. Den bagvedliggende bærende konstruktion består af et søjle-/dragersystem i beton

Principsnit i butiksfacade og bagvedliggende søjle

A 4.200 DØRE/VINDUER

HISTORIE OG STATUS

De originale butiksfacaders døre og vinduer var fremstillet af valsede jernprofiler og enkeltlag glas.

De originale facader er stort set alle er blevet fornyet i forbindelse med reovering af facaderne i det første 10-år efter fredningen. Kun i Danske Bank' s lejemål på Hjørnet af Halmtorvet og Høkerboderne er butiksfacadens stålprofiler bevaret. De oprindelige ruder er ikke bevaret men er erstattet af påmonterede termoruder.

Vinduer og døre i de nye butiksfacader blev udformet med udgangspunkt i øgede krav til tæthed og energistyring kombineret med de skærpede levnedsmiddekrav til overfladehy-

giejne. Restaurering af de originale valsede jernprofiler var under overvejelse, men måtte opgives, hovedsageligt på grund af levnedsmiddelkrav.

De nuværende butiksfacaders tilblivelse, konstruktion og udseende er indgående beskrevet på beskrivelsesbilag nr. D.02

Den nuværende type termorude anses ikke for at være isoleringsmæssigt tidssvarende.

MÅLSÆTNING

Målsætningen ved udarbejdelsen af bygningsmanualen i 1998 var, at udforme nye vinduer og døre, der havde den samme spinkle karakter, som de oprindelige.

Ved udvikling af ny butiksfacade skal der tages stilling til om stueetageres markiser

skal føres tilbage som en integreret del af butiksfacaderne. Levnedsmiddelkravet der var begrundelsen for at hæve markiserne vil i løbet af få år have mistet sin mening.

Fremtidig butiksfacade skal energioptimeres.

RETNINGSLINJER

Udformning af fremtidig butiksfacade til afløsning for den nuværende skal respektere de oprindelige facaders udseende.

Ved udskiftning af ruder, reparationer eller ændringer i de nuværende butiksfacader

henvises til specifikationerne i beskrivelsesbilag D.02

Defekte ruder bør udskiftes med ny energioptimeret type termorude, der ikke visuelt adskiller sig fra de nuværende

A 4.300 SOLAFSKÆRMNING

HISTORIE OG STATUS

De oprindelige markiser over stueetagens vinduer, der var udformet som en integreret del af butiksfacaderne, har udover beskyttelse mod nedbør, primært fungeret som solafskærmning af de enkelte forretningsvinduer.

Ved fredningen var langt de fleste markiser og markisekasser nedslidte og rustne. Den integrerede markisekasse kan endnu iagttages ved Danske Bank's lejemål på hjørnet af Halmtorvet og Høkerboderne. For at kunne opfylde levnedsmiddelkravet, der på tidspunktet for fredningen var udgangspunkt renovering af butiksfacader, blev det besluttet at adskille selve facadepartierne og markiserne for at kunne opfylde et krav om overdækning i de områder hvor fødevarer blev læstet af og på. Markiserne blev flyttet op, enten til tagkanten, som i boderne eller under 1. sals vinduer, som mod

Flæsketorvet.

Ved flytningen af markiserne gik en del af deres afskærmende virkning tabt

Målsætningen ved udarbejdelsen af bygningsmanualen i 1998 var:

Butiksfacaderne forsynes med ruder, som virker lys- og varmereflekterende.

Opsætning af eventuel solafskærmning bør ske ved udvendige gardiner, og ikke ved påklæbning af film på ruder.

Individuel afdækning af ruder med folie og lignende skal fjernes. Garanti på ruder bortfalder ved evt. påklæbning eller kalkning”.

Som supplerende solafskærmning i glaspartier blev valgt en termorude med varme- og lysreducerende filtre. Dette var oprindeligt: Fabrikat Glaverbel, type Stopray Neutral 50/40(2) med sollystransmittans 50 og solvarmetransmittans på 40.

MÅLSÆTNING

I forbindelse med udvikling af nye butiksfacader til afløsning for den nuværende type, skal det overvejes at tilbageføre butiksfacadernes markiser til deres oprindelige place-

ring, som en integreret del af facaderne.

Princippet kan studeres på butiksvinduerne på hjørnet af Halmtorvet og Høkerboderne.

BILAG

De nuværende markiser:

Se afsnit A 5.700 om markiser under komplettering
Markisernes opbygning og tekniske specifi-

kationer er nøjere beskrevet i beskrivelsesbilag nr. D.02

Vedr. fornyelse af markiseduge eller mekaniske dele i de nuværende markiser henvises til beskrivelsesbilag nr. D.02

A 4.400 VENTILATORER OG KØLEANLÆG

HISTORIE OG STATUS

Ændrede produktionsformer og levnedsmiddelkrav til fødevarer virksomheder har skabt større behov for ventilation i de enkelte virksomheder, hvilket har resulteret i etablering

af mange forskellige typer ventilatorer - med individuelle placeringer i de eksisterende butiksfacader.

MÅLSÆTNING

At begrænse og gennemføre æstetiske forbedringer af ventilatorer og køleanlæg på butiksfacader.

RETNINGSLINJER

Ventilationsudstyr, så som ventilatorer, riste, køleaggregater og lignende, må ikke monteres i facader mod gaden.

Ventilation fra kældre kan, i mindre omfang, placeres i brystning under betonkonsol ved butiksfacader, efter nærmere godkendelse.

Evt. supplerende køl skal ske ved tilslutning til Maskincentralens centrale køleanlæg

Som hovedregel skal luftindtag og -afkast føres overtag. Alternativt kan de føres til facade mod gård, dog skal man her være specielt opmærksom på kravene i Dansk Ingeniørforenings norm for ventilationsanlæg, DS 447:

”Luftindtag og -afkast:

Udvendigt placerede luftindtag og -afkast skal være udformet og placeret under hen-

syntagen til udeluftens renhed og temperaturforhold og således, at ventilationsluften tilføres og bortkastes på en for ventilationsanlægget hensigtsmæssig måde og uden gener for omgivelserne.

Vejledning:

Luftindtag bør placeres mindst 0,15 m over terræn samt fortrinsvis mod bygningens mindst trafikerede side og helst på nordsiden.

I tæt trafikerede områder bør luftindtaget placeres 5 m eller højere over gadeniveau. Luftindtag bør ikke placeres i den fremherskende vindretning efter afkastningsabninger og skorstene eller i husets læside, hvis der er risiko for kortslutning fra luftafkast.

Luftindtag og -afkast bør placeres således, at tryksvingninger i ventilationsanlægget på grund af vindpåvirkninger søges undgået”.

EKSTERIØR OG UDVENDIGE ARBEJDER

A 5.00 KOMPLETTERING

A 5.100 GENERELT

A 5.200 VINDUER OG DØRE

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.300 SKILTNING

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.400 HUSNUMRE

Retningslinjer

A 5.500 FLAGSTÆNGER

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.600 BELYSNING

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.700 MARKISER

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.800 ELEVATORER

Historie og status

Målsætning

Retningslinjer

A 5.100 GENERELT

Ved kompletterende bygningsdele forstås de komponenter, som tilføjes til hovedkonstruktionerne. I dette afsnit behandles vinduer og døre, skiltning, husnumre og flagstænger, markiser og elevatorer.

De kompletterende bygningsdele kan måske umiddelbart betragtes som mindre væsentlige. Ofte vil man opfatte hovedkonstruktionerne som det mest betydningsfulde at opretholde.

Rigtigt er det også, at ødelæggende indgreb i de basale konstruktioner er uoprettelige hvor vinduer og lignende bygningsdele med mindre indgreb og omkostninger kan retableres. Originale bygningskomponenter skal

som hovedregel forsøges bevaret.

Det må ikke undervurderes, at de kompletterende bygningsdele ofte indeholder markante arkitektoniske elementer, og at det samlede arkitektoniske udtryk forstyrres ganske betydeligt, hvis detaljerne ikke bearbejdes med omhu.

Efter en levetid på over 70 år stod de fleste kompletterende bygningsdele overfor en gennemgribende istandsættelse eller udskiftning ved fredningen i 1996.

Skærpede EU-krav på levnedsmiddelområdet medførte også behov for ændringer, ligesom ændrede produktionsformer skabte behov for nytænkning.

A 5.200 VINDUER OG DØRE

HISTORIE OG STATUS

Den Hvide Kødbys originale vinduer er udført som traditionelle jernvinduer med enkeltlag glas. Et væsentligt særkende for den funktionalistiske arkitektur, som kødbyen repræsenterer.

Op igennem tiden er der sket individuel udskiftning af butiksfacader, døre og vinduer.

Især på bygningernes gårdfacader kan man stadig finde mange eksempler på disse individuelle fornyelser

Generel nedslidning, utætheder og dårlig energiøkonomi samt skærpede levnedsmiddelkrav dannede udgangspunkt for den omfattende udskiftning af butiksfacader, døre og vinduer som fandt sted i det første 10-år efter fredningen af Den Hvide Kødby.

Da de originale stålvinduer var fremstillet af valsede stålprofiler kunne disse ikke tilpasses til levnedsmiddelkrav og energiøkonomiske krav, der var bestemmende for udvikling af nye butiksfacader, døre og vinduer ved fredningen.

De nyere butiksfacader, døre og vinduer, som i dag er de fremherskende, var et resultat af de krav der var bestemmende i 1996. Da levnedsmiddelkrav i kraft af fødevarerproduktionens udflytning fra Den Hvide Kødby ikke længere har samme vægt, er der i dag andre muligheder til stede for udformning af vinduer mm.

MÅLSÆTNING

Med afsæt i de originale stålvinduer med slanke profiler bør der udvikles et nyt energioptimeret koncept for døre og vinduer. De slanke dimensioner i karme og rammer er væsentlige funktionalistiske stiltræk, der skal genfindes i de nye typer.

Hvor originale vinduer er erstattet af træ- eller plasticvinduer, bør disse på sigt udskiftes således, at der opnås en ensartethed i valg af vinduestype.

RETNINGSLINJER

Glas/Energiforbedringer

Ved udformning af ny vinduestype skal vinduerne optimeres i forhold til energibesparelser.

Da den nuværende type termorude ikke anses for at være isoleringsmæssigt tidsvarende, bør findes frem til en ny energioptimeret type termorude, der ikke visuelt adskiller sig fra de nuværende, til brug ved udskiftning af defekte ruder.

Funktionsbeskrivelse for nye vinduer:

Vinduer, typer: Hvor eksisterende vinduer udskiftes anvendes aluminiumsvinduer med samme opdeling i fag samt med vandret sprosse i midten, som de oprindelige vinduer.

Lodposte: Skal i lighed med eksisterende have en bredde og udformning, der muliggør

tilslutning af væg eller vægpanel med en tykkelse på 6 - 8 cm.

Rammer: Skal være oplukkelige og godkendt som redningsåbning, og skal kunne fastholdes i varieret åben stilling for ventilation.

Fluenet: Rammer der anvendes til ventilation skal – i lokaler hvor myndighederne stiller krav herom være forsynet med fluenet, udformet som rullegardin med sluseskinner.

Vinduespolering: Skal (i lighed med eksisterende forhold) foregå indefra, hvilket indebærer, at hver andet vinduesfag skal være oplukkelige sidehængte rammer, således at rammers yderside poleres via åben naboramme.

BILAG:

De nuværende vinduer:

Tekniske specifikationer for de nuværende vinduer og døre findes i beskrivelsesbilag nr. D.03.

Ved udskiftning af glas eller mekaniske dele af vinduer og døre henvises til specifikationerne i beskrivelsesbilag nr. D.03.

A 5.300 SKILTNING

HISTORIE OG STATUS

Skiltetyperne varierede betydeligt. Udformning, materialevalg og farver var individuelt tilpasset den enkelte virksomhed.

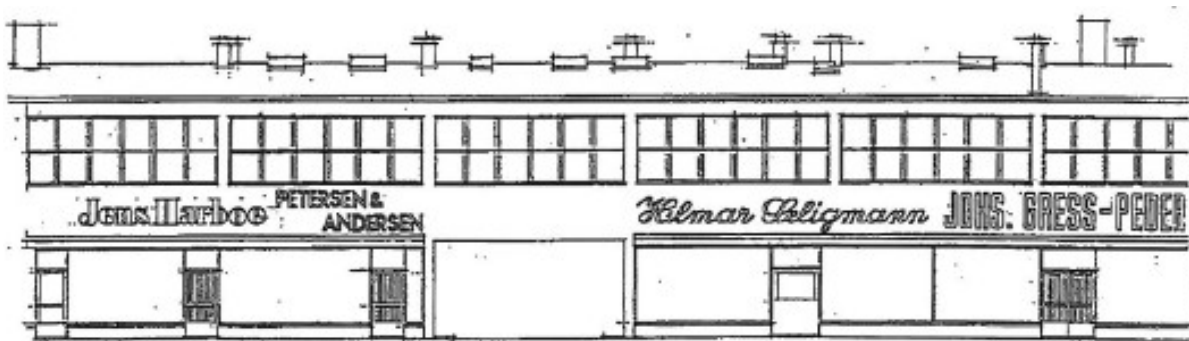
Oprindeligt har der, fra Stadsarkitektembedet, været fastlagt rammer eller eksakte retningslinier for skiltning i Den Hvide Kødby.

Den ensartethed, med ”variationer over et tema”, som alligevel prægede skiltningen, har ikke sit udspring i krav om anvendelse af bestemte typer, farver eller lignende. Men skal snarere ses som et resultat af

naturlige begrænsninger i materialevalg og skiltetyper.

Den oftest benyttede type var udskårne bogstaver placeret direkte på facaden eller stående - forrest på betonbaldakinerne. Også malede, bogstaver direkte på bygningen, sås i forskellige varianter.

Foruden den egentlige forretningsskiltning var de enkelte lejemaal forsynet med husnumre, malet direkte på overstykket ved indgangsdørene.

Skitse af den oprindelige skilteform

MÅLSÆTNING

Skiltning skal, som udgangspunkt, altid placeres i skiltningfeltet.

Den fremtidige skilteform bør tage udgangspunkt i de oprindelige skilteformer og fastholdes gennem et regelsæt, der tager hensyn til de foreslåede integrerede markiser.

Regelsættet har karakter af retningslinier, idet målsætningen ikke er en total ensretning. Det individuelle præg ønskes opretholdt,

men en sanering i materialevariationen er ønskelig.

Der skal dog stadig være mulighed for opsætning af skilte, som iafviger fra retningslinjerne, men med en høj grafisk og materiale/forarbejdningmæssig kvalitet.

Skiltning må først etableres efter tilladelse fra Kulturstyrelsen.

RETNINGSLINJER

Skiltning på første sals brystningen:
Skiltning på første sals brystningen må kun

foregå i et afgrænset skiltningsfelt, se tegning.

Skitse af skiltningsfelt

Virksomheder med to eller flere vinduesfag/lejemål må skilte sammenhængende hen over alle de lejede vinduesfag, - se tegning. Skiltning, som ikke udfylder hele skiltningsfeltets længde skal centreres i skiltningsfeltet.

Bogstaver og eventuelt logo kan males på muren.

Udskårne, malede pladebogstaver kan monteres direkte på muren, uden mellemliggende lister.

Malede metalkassebogstaver kan monteres på muren.

Der må kun skiltes med firmanavn, logo og eventuelt et kort slogan.

Skiltning for 2 eller flere lejemål i samme skiltningsfelt skal vurderes i hvert enkelt tilfælde.

For skiltning på et-plans-bygninger (Slagterboderne, Høkerboderne og Halmtorvet) gælder samme regler for skiltningsfeltets størrelse og placering, som for skiltning på 1. sals brystningen. Dog gælder det, at skiltningsfeltet skal afsluttes 40 cm inden lejemålets ophør i facaden.

Skiltning mellem 1. sal og 2. sals vinduesbånd gælder samme regler for skiltningsfeltets størrelse, som for skiltning på 1. sals brystningen. Skiltet skal placeres 15 cm over 1. sals markisekasse.

Belysning kan udføres ved at give kassebogstaver eller udskårne pladebogstaver en afstand til muren på ca. 10 - 20 mm og indbygge en svag lyskilde i bogstaverne, hvilket skaber en såkaldt corona- effekt på muren.

Neonrørsbogstaver kan anvendes direkte på muren eller ovenpå påmalede bogstaver, men kun hvor der benyttes en sammenhængende skriveskrifttype.

Farvevalg på skilte skal fortrinsvist holdes i farverne blå, rød, grøn og sort.

Oplysningskilt på butiksfacader:

Felt for oplysninger om åbningstider m.m. skal placeres ca. 50 cm over vinduesunderkant på den ene side af indgangsdør. Feltet skal være ca. 21 x 30 cm og typografien skal være hvid, uden nogen form for bundfarve eller ramme.

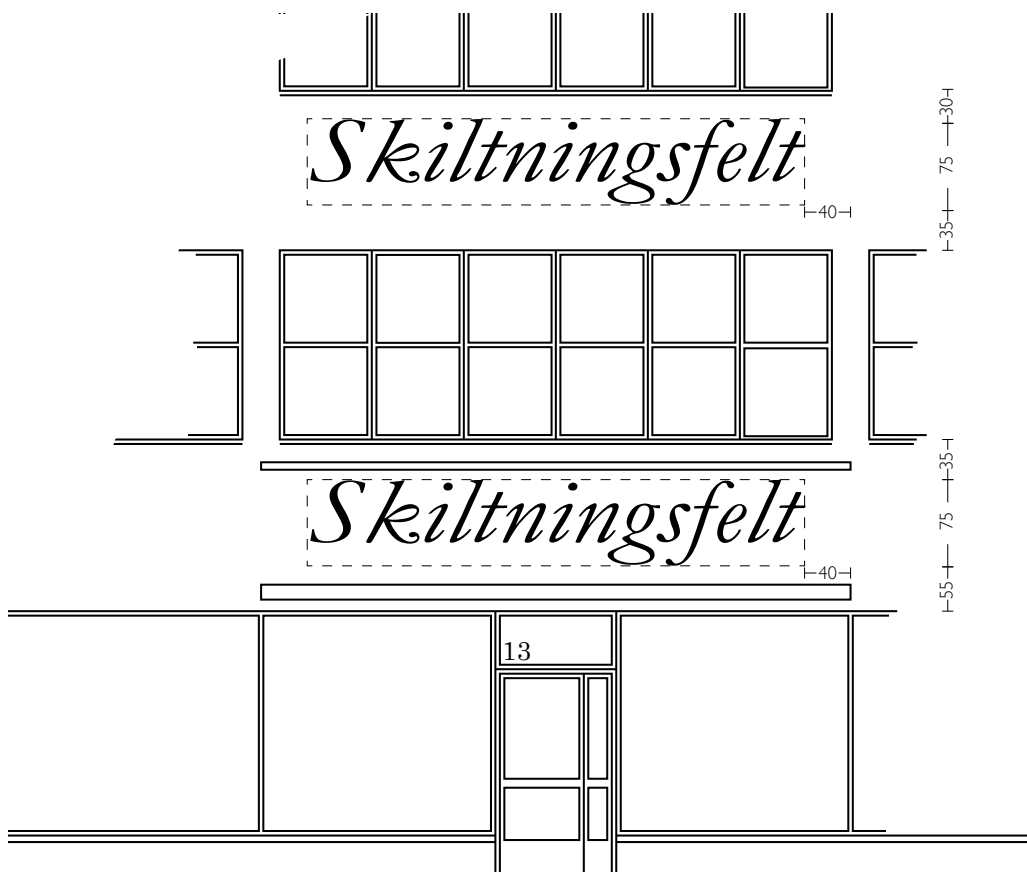
Husnumre:

Husnumre på facader skal placeres, som vist på tegning af skiltningsfelt. Husnumre skal

udføres som udskårne selvklæbende hvide bogstaver i skrifttype: Poster Bodoni2/Bodnoff19. Punktstørrelse 800

Eksempler på skiltning, der ikke tillades:

- Planskilte, der dækker murfladen helt eller delvis.
- Bogstaver monteret på lister eller anden synlig befæstigelse.
- Indfatninger, indramninger eller konturering af skiltningsfelt.
- Reklameskilte for produkter.
- Eventuelt logo må ikke udføres med lys eller skiltetyper med lysende virkning.
- Dynamiske skiltetyper.
- LED-skærme.
- Galge-skilte.

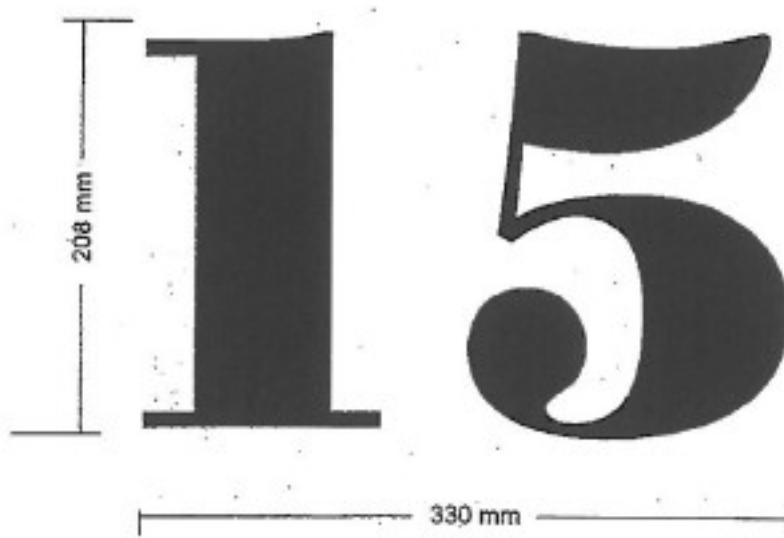
A 5.400 HUSNUMRE

RETNINGSLINJER

Husnumre på facader skal placeres, som vist på tegning af skiltningsfelt.

Husnumre på butiksfacader skal udføres som udskårne selvklæbende hvide bogstaver i skrifttype: Poster Bondoni2/Bodnoff19. Punktstørrelse 800.

Nedfotograferet eksempel

A 5.500 FLAGSTÆNGER

RETNINGSLINJER

Opsætning af flag og flagstænger på tag og facader tillades ikke.

A 5.600 FACADEBELYSNING

HISTORIE OG STATUS

Facader har ikke oprindeligt været belyst.

MÅLSÆTNING

Effektbelysning af facader er ikke tilladt. Belysning kan dog anvendes ved skiltning. Se nedenfor.

RETNINGSLINJER

Belysning af facader kan udføres ved at give kassebogstaver eller udskårne pladebogstaver en afstand til muren på ca. 10 - 20 mm og indbygge en svag lyskilde i bogstaverne, hvilket skaber en såkaldt coroneffekt på muren.

Neonrørsbogstaver kan anvendes direkte på muren eller ovenpå påmalede bogstaver, men kun hvor der benyttes en sammenhængende skriveskrifttype.

A 5.700 MARKISER

HISTORIE OG STATUS

Ved indvielsen af Den Hvide Kødby var betonbaldakinerne en markant del af arkitekturen, men også stofmarkiserne over stueetagens butikker var et markant arkitektonisk udtryk.

Markiser over stueetagerne:

De oprindelige markiser over stueetagens vinduer var udformet som en integreret del af butiksfacaderne. Ved fredningen i 1996 var langt de fleste markiser og markisekasser nedslidte og rustne. I de første år efter fredningen blev stort set alle markiser fornyet. Den integrerede markisekasse kan endnu iagttages ved Danske Bank's lejemål på hjørnet af Halmtorvet og Høkerboderne. For at kunne opfylde levedsmiddelkrav, der på tidspunktet for fredningen var udgangspunkt renovering af butiksfacader, blev det

besluttet at adskille selve facadepartierne og markiserne for at kunne opfylde et krav om overdækning i de områder hvor fødevarer blev læsset af og på. Markiserne blev flyttet op, enten til tagkanten, som i boderne eller under 1. sals vinduer, som mod Flæsketorvet

Markiser på øvrige etager:

Markiser på øvrige etager udføres med markisedug som over butiksfacader

Målsætningen for markiserne i forbindelse med udskiftningen af butiksfacader og markiser i perioden efter fredningen var dels behovet for en generel fornyelse og dels at opfylde levedsmiddelkravet om overdækning i de områder, hvor fødevarer blev læsset af og på.

MÅLSÆTNING

I forbindelse med udvikling af nye butiksfacader til afløsning for den nuværende type, overvejes at tilbageføre butiksfacadernes markiser til deres oprindelige placering, som en integreret del af facaderne, da begrundelsen for markisernes nuværende høje placering er ved at forsvinde i kraft af fødevarer virksomhedernes udflytning fra Den Hvide Kødby.

RETNINGSLINJER

Vedligeholdelse af eksisterende markiser:

Markisernes opbygning er nærmere beskrevet på tegningsbilag. Se nedenfor.

Markisedug skal være som Sattier, dessin Modacryl 352 011, brandhæmmende, med vandafvisende, råd hæmmende, olie- og smudsafvisende efterbehandling.

BILAG

Tegningsbilagene nr.: A 5.400.1, A 5.400.2, A 5.400.3 og A 5.400.4.

A 5.800 ELEVATORER

HISTORIE OG STATUS

Mod gårdene var Købbyens bygninger oprindeligt forsynet med udvendige industrielle elevatorer, som var medvirkende til at præge gårdenes arkitektur. Nogle af de oprindelige elevatorer er bevaret, men ingen af dem er i drift.

Ved fredningen var de fleste elevatorer nedslidte og opfyldte ikke myndighedernes krav til transport af levnedsmidler.

I perioden efter fredningen blev de fleste elevatorer udskiftet med udgangspunkt i principtegninger udarbejdet af Stadsarkitektens Direktorat.

MÅLSÆTNING

Originale elevatorer skal bevares.

RETNINGSLINJER

Der kan ikke forventes godkendelse af til yderligere decimering af originale elevatorer, selvom de ikke er i drift.

De nyere elevatorer bibeholdes i deres nyværende udseende.

BILAG

Tegningsbilag nr.: A 5.500.1

INDVENDIGE FÆLLESAREALER

B 1.00 TRAPPERUM M.V.

B 1.00 TRAPPERUM MV, GENERELT

B 2.00 TRAPPERUM, TRAPPELØB OG GELÆNDERE

B 3.00 TOILETTER

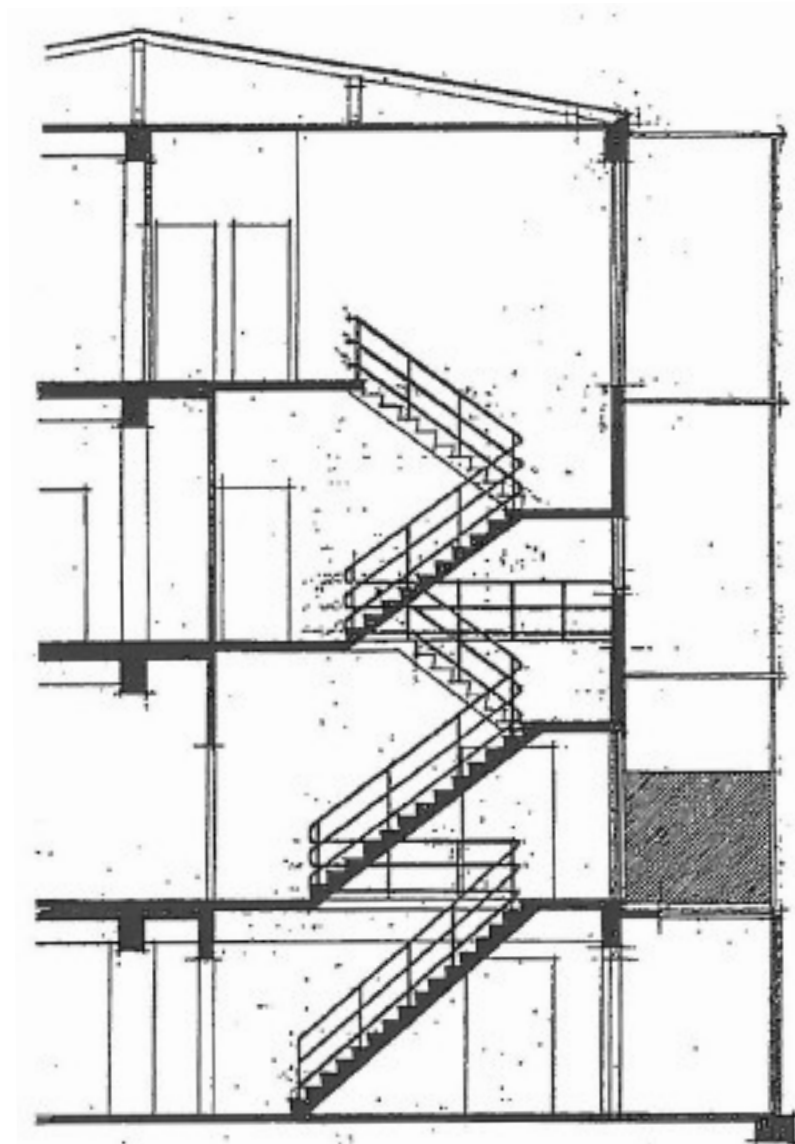
B 1.00 GENERELT

Ved fællestrepper forstås trapperum, som betjener flere lejemål.

I forbindelse med størsteparten af fællestrepperne er placeret toiletter med direkte adgang fra trapperummet

Anvisninger i dette afsnit kan også anvendes ved istandsættelse af trapperum i den enkelte lejers respektive lejemål.

Snittegning

B 2.00 TRAPPERUM, TRAPPELØB OG GELÆNDERE

HISTORIE OG STATUS

Størstedelen af trapperummene er velbevarede, men dog nedslidte.

Originale rækværk er intakte, men trapperne opfylder ikke Fødevarerstyrelsens bekendtgørelse med hensyn til rengøring, vedrørende fødevarerirksomheder

MÅLSÆTNING

Ved fremtidige istandsættelser tilstræbes en tilbageføring til det oprindelige udtryk:

Betontrapper med malede gelændere og eventuelle fliser.

BILAG

Vedrørende istandsættelse henvises til beskrivelsesbilagene E.02, E.03 og F.05.

B 3.00 TOILETTER

HISTORIE OG STATUS

De til trapperummene hørende toiletter er i mindre grad bevaret intakte.

MÅLSÆTNING

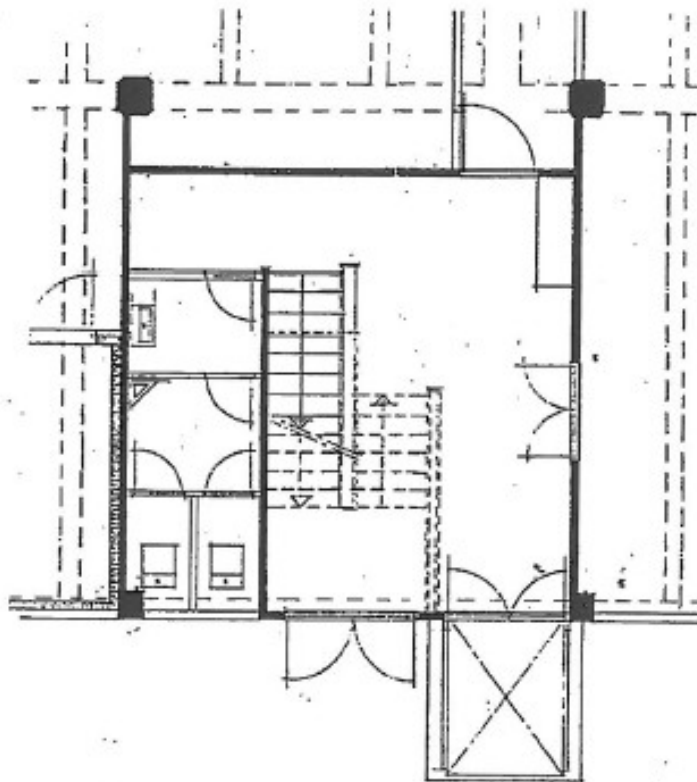

Bevarelse/reablering af de originale toiletter med flisebeklædninger og overflader.

BILAG

Vedrørende istandsættelse henvises til beskrivelsesbilagene E.02 og F.01.

Plantegning af eksisterende toilet i forbindelse med trapperum

RETNINGSLINJEBILAG - OVERSIGT

RETNINGSLINJER

C 1.00	FACADER – INDVENDIGT
C 2.00	INDVENDIGE VÆGGE OG DØRE
C 3.00	GULVE
C 4.00	LOFTER
C 5.00	TRAPPER OG ELEVATORER
C 6.00	TEKNISKE INSTALLATIONER

C I.00 FACADER INDVENDIGT

1.01 VINDUESBANKETTER

Butiksfacadernes vinduesbanketter skal bevares eller om muligt genskabes.

Banketterne skal være beklædt med kvadratiske, hvide 15x15 cm, hvide, blankglaserede

fliser, udfuget med grå epoxyforstærket fugemørtel.

1.02 AFBLÆNDING/BEKLÆDNING

Ruder i vinduer og udvendige døre må ikke afblændes eller beklædes med plade, film, folie eller lignende materialer, hverken på den udvendige eller på den indvendige side.

Der må ikke udføres påklæbet eller påmalet skiltning på vindues- eller dørruder, ud over husnumre og oplysninger om åbningstider.

1.03 GARDINER OG PERSIENNER

Ved butiksfacader må ikke monteres indvendige gardiner af tekstil eller lignende opskåret banevare, lodrette persienner eller rullegardiner.

Ved butiksfacader, hvor der ikke stilles levnedsmiddelkrav, kan der anvendes vandrette, hvide letmetalpersienner med smalle lameller.

Ved øvrige vinduer kan monteres gardiner, vandrette letmetalpersienner med smalle lameller og rullegardiner.

Gardiner skal være ensfarvede hvide eller grå.

Persienner skal være hvide.

Rullegardiner skal være hvide.

1.05 ISOLERING

Indvendig efterisolering må ikke udføres uden tilladelse fra både udlejer og Kulturstyrelsen.

1.06 VENTILATION

Ventilationsudstyr, herunder ventilatorer, udblæsnings- eller indsugningsriste, køleagregater og lignende må ikke monteres i facader mod gaden.
Se afsnit A 4.400.

C 2.00 INDVENDIGE VÆGGE OG DØRE

2.01 DISPONERING AF LOKALER

Ved nyindretning af virksomheder skal arbejdsrum placeres langs facadevæggene, så dagslysforsyningen og udsynet bliver bedst muligt.

Køle- og frostrum, depot- og teknikrum,

toilet, bade- og omklædningsrum samt andre mindre og sekundære rum bør placeres i bygningens midterarealer eller op til bagfacadevægge.

2.02 LANGSGÅENDE VÆGGE

Langsgående skillevægge i stueetagen må ikke opsættes nærmere end 175 cm fra bagkant af betonsøjler i butiksfacader og 150 cm fra bagkant af betonsøjler i gårdfacader. Dog kan kølerumsvægge efter en konkret vurdering tillades opstillet 60 cm fra bagkant af facadesøjler i butiksfacader.

Langsgående skillevægge i øvrige etager må ikke placeres nærmere end 150 cm fra bagkant af betonsøjler i gade- og gårdfacader.

Langsgående primære skillevægge i - og mod større rum bør opstilles i modullinierne.

Langsgående sekundære skillevægge i mindre indbyggede rum, depot- og teknikrum, toiletrum og lignende kan opstilles frit.

Langsgående skillevægge i bygningens midte kan opstilles midt for betonsøjlerne, eller inden for deres bredde, i flugt med en søjleside.

2.03 TVÆRGÅENDE VÆGGE

Tværgående primære skillevægge, lejligheds-skel, må ved facader kun stødes op til betonsøjler i facaden.

I skel mellem lejemål skal overgang mellem søjle og vinduesfacade udføres med mellemstykke.

Hvor der er gennemgående, glatte, pudsede - eller gipspladelofter mellem midterbjælke og facadebjælker bør øvrige tværgående skillevægge søges placeret i modullinieme.

Hvor der er fritliggende betonbjælker i lof-

terne, skal tværgående skillevægge opstilles i modullinierne midt i mellem bjælkerne eller under bjælkerne.

Tværgående skillevægge skal, hvor de støder til facadevægge, placeres midt for en vinduespost og tilsluttes denne med mellemstykke.

Tværgående skillevægge i mindre indbyggede rum kan opstilles frit.

I rumskel skal overgangen mellem skillevæg og vinduespost udføres med mellemstykke.

BILAG

Tegningsbilagene T 2.01.01, T 2.01.02, T 2.02.01 og T 2.02.02

2.04 FLISEVÆGGE

Hvor der, i henhold til Fødevarestyrelsens bekendtgørelser er stillet krav om vandtætte vægge, skal disse udføres som flisevægge. Undtaget herfra er vægge i trapperum samt indvendige vægoverflader i aflukkede køle- og frostrum, hvortil der ikke er indblik fra tilstødende rum.

Flisevægge skal beklædes med kvadratiske, 15x15 cm hvide, blankglaserede fliser udfu-

get med grå epoxyforstærket fugemørtel. Flisebeklædninger, hulkehle, fugninger og vandtætte membraner skal udføres og detaljeres i henhold til tegninger og beskrivelsesbilag E.02.

Flisevægge i rum, hvortil der ikke er indblik fra gade, skal beklædes med tilsvarende kvadratiske 15 x 15 cm hvide blankglaserede fliser, udfuget med grå flisemørtel.

2.05 GLASVÆGGE

Glasvægge skal, i lokaler omfattet af Fødevarestyrelsens bekendtgørelser, udføres uden anvendelse af organiske materialer.

Glaspartier i produktionsrum skal udføres med poste af smalle, hvidlakerede alumini-

umsprofiler eller smalle, hvide plastprofiler, monteret på flisebeklædt 100 cm høj brystningsvæg.

2.06 ØVRIGE VÆGGE

Øvrige vægge skal fremstå ensfarvede, glatte, uden fuger, mønster eller struktur.

Overvægge over flisebeklædninger skal fremstå hvide, glatte, uden fuger, mønster eller

struktur.

Trapperumsvægge skal gives vandtæt malerbehandling i indtil 200 cm højde over gulv, trin og reposer.

2.07 INDVENDIGE DØRE

Originale døre skal bevares, hvor dette ikke strider mod myndighedskrav.

Originale svejsede stålrammedøre eller nittede stålpladedøre, f.eks. døre til elevatorer og trapperum, skal restaureres eller udskiftes med nye døre svarende til de eksisterende.

Originale dørbeslag, hængsler, dørgræb og besætninger af hvidgods samt andet forekommende dørudstyr skal bevares, istand-

sættes og genanvendes.

Nye greb, besætninger, hængsler m.v. skal være af rustfrit stål med karakter og dimensioner som de originale.

Glasdøre skal udføres og detaljeres som angivet på tegnings-/produktbilag.

Øvrige døre skal være med glat overflade uden fuger, mønster eller struktur.

2.08 FENDERE

Fenderlister til beskyttelse af vægflader, udadgående hjørner og døre skal være af rustfrit stål.

På flisevægge skal fenderlister indmures glat med fliseoverfladen og med højde som flisen, eller monteres som 5 x 50 mm skinner

på Ø 20 x 50 mm afstandsbøsninger med rustfri planforsænkede skruer.

Fenderlister på øvrige indvendige vægge udføres som sidstnævnt med rustfri stålskinner 50 mm fra væg.

C 3.00 GULVE

I alle rum med indblik fra fortov skal eksisterende hårde gulve bevares eller der skal udføres nye hårde gulve af klinker, beton eller kunststof.

I bagved liggende rum kan andre materialer godkendes.

Trægulve godkendes ikke i stueetager.

3.01 VANDTÆTTE GULVE

Hvor der, i henhold til Fødevarestyrelsens bekendtgørelser er stillet krav om vandtætte gulve, skal der som udgangspunkt udføres klinkegulve.

Under særlige forhold kan kunststofgulve godkendes.

I toiletter og baderum kan der udføres hvidgrå terrazzogulve, klinke- eller flisegulve.

3.02 KLINKEGULVE

Som udgangspunkt skal klinkegulve bevares. Hvis gulvene ikke kan bevares skal de udskiftes med hårde gulve.

med tilhørende hulkehlsockelklinker, udfugtet med grå epoxyforstærket fugemørtel.

Klinkegulve skal, i lokaler hvortil der er levnedsmiddelkrav, udføres med gule, ugla-serede, skridsikre, vådpresede spaltklinker

Klinkebeklædninger, hulkehlsockler, fugning og vandtætte membraner skal udføres og detaljeres i henhold til manualens tegninger og beskrivelsesbilag E.03.

3.03 GULVE AF FIBERARMERET BETON

Fiberarmeret beton kan være naturel eller indfarvet i sorte, brune, gullige eller grå

nuancer. Kulturstyrelsen skal godkende endelig farveprøve inden udførelse

3.04 KUNSTSTOFGULVE AF AKRYL OG EPOXY MM.

Kunststofgulve kan udføres enten som belægning på eksisterende klinkegulve eller på nyt pudsunderlag.

Gulvbelægningens farve skal være i sorte, brune, gullige eller grå nuancer. Kultursty-

relsen skal godkende endelig farveprøve inden udførelse

Kunststofgulve skal skridsikres i forhold til lokalernes anvendelse.

3.05 VÆGGE PÅ KLINKEGULVE

Hvor nye vægge opstilles på eksisterende klinkegulve, og hvor der stilles krav om hulkehl, skal der udhugges for denne og udføres nye hulkehlsokler.

Ved udførelse af nye vægge på klinkegulve med særlige rengøringskrav og udhugning

for nye hulkehler skal det sikres, at den underliggende membran ikke beskadiges.

Der må ikke anvendes hulkehlsokler af plast-, vinyl- eller organisk materiale på klinkegulve.

3.06 ØVRIGE GULVE

Øvrige gulve, hvor til der ikke stille særlige myndighedskrav, kan udføres som trægulve, linoleumsgulve eller som gulve med fugefri belægning.

Trægulve skal være ege- eller bøgeparket. Parketstave skal lægges i løberforbandt parallelt med facader.

Trægulve kan udlægges på eksisterende klinkegulve på afrettede strøer, på afrettende uorganisk granulat/pulver eller på nyt pudsunderlag.

Fugefri gulvbelægninger skal udføres af ensfarvet, afvaskeligt gulvmateriale uden mønster eller struktur

Linoleumsgulve eller gulve med fugefri belægning skal udføres i sorte, brune, gullige eller grå nuancer. Kulturstyrelsen skal godkende endelig farveprøve inden udførelse. Fodpaneler skal være malede trælistes.

C 4.00 LOFTER

4.01 BETONLOFTER OG DRAGERE

Eksisterende betonlofter og betonbjælker må ikke pudses eller beklædes. Lofter og bjælker skal males hvide.

4.02 PUDSEDE LOFTER

Eksisterende og nye forskallede og pudsede lofter skal fremstå glatte, ensfarvede hvide, uden fuger, mønster eller struktur. Lofterne skal males hvide.

4.03 FORSÆNKEDE LOFTER

Forsækning af lofter bør som hovedregel undgås. Som udgangspunkt godkendes nedhængte lofter ikke i lokaler med indblik fra fortove. Forsænkede lofter kan efter indhentning af tilladelse udføres i indeliggende rum som toilet- og baderum, køle- og fryserum, depo-

trum og andre sekundære rum. Der må ikke udføres nedhængte, nedforskallede eller på anden måde forsænkede lofter i trapperum, mellem - eller under bjælker eller på trappe- eller reposeundersider. Krav fra Fødevarestyrelsen kan begrunde godkendelse af nedhængte lofter.

4.04 MONTERING AF FORSÆNKEDE LOFTER

Nedhængte, nedforskallede eller på anden måde forsænkede lofter i lokaler skal udføres efter følgende retningslinier:

Underside af loft skal enten ligge under dragere og være gennemgående i hele rum eller minimum 5 cm over underkant af mindste drager.

Lofterne skal fremstå glatte, hvide, uden mønster, struktur, fuger, synlige monterin-

ger, lister, skinner og lignende. Med mindre forsænkede lofter er demonterbare og afstanden til betonloftet overstiger 5 cm eller lofterne er forsynet med inspektionslemme, der giver adgang for brandslukning, skal hulrummet udfyldes med mineraluld, eller der skal udføres røgmelder i hulrummet.

4.05 AKUSTISKE REGULERINGER

Udførelse af akustiske reguleringer på lofter kan godkendes af Kulturstyrelsen på baggrund af en konkret vurdering.

I lokaler med indblik fra fortov skal akusti-

ske reguleringer være glatte og kan udføres enten i fuld flade eller som flåder.

Akustiske reguleringer kan udføres af akustikpuds, perforerede gipsplader eller akustikplader af træbeton.

Akustikpuds

Udførelse:

Akustiske reguleringer af akustikpuds monteres direkte på eksisterende betonlofter, mellem dragere eller på nedhængte (oprindelige) forsænkede pudslofter.

På lofter, mellem dragere, kan akustikpuds udføres i fuld flade mellem dragerne eller som flåder med afstand til dragerne.

På nedhængte (oprindelige) forsænkede pudslofter skal akustikpuds monteres som flåder.

Perforerede gipsplader

Udførelse:

Akustiske reguleringer af perforerede gipsplader skal altid udføres som flåder med afstand til dragere eller med indbyrdes afstand.

Gipsplader, der skal have en ensartet perforering af kvadratiske eller rektangulære huller og være forsynet med lyddug, monteres med maksimalt 6 cm afstand til det underliggende loft på lukket træramme/underlag.

Synlige dele af træramme skal males hvidt.

Gipsplader kan være kvadratiske eller rektangulære. Alle pladesamlinger skal spartles. Der monteres efterfølgende strimler af glasfilt over samlinger, hvorefter hele den akustiske regulering males hvid som lofter.

For at forstærke den akustiske virkning kan der under de perforerede gipsplader monteres 2 cm akustikplader af presset mineraluld direkte på loftflader.

Akustikplader af træbeton

Udførelse:

Akustiske reguleringer af træbeton skal altid udføres som flåder med afstand til dragere eller med indbyrdes afstand mellem flåder.

Akustikplader af træbeton monteres med maksimalt 6 cm afstand til det underliggende loft på lukket træramme / underlag. Synlige dele af træramme skal males hvidt.

Akustikpladernes farve skal godkendes af Kulturstyrelsen inden udførelse.

C 5.00 TRAPPER

5.01 ORIGINALE TRAPPER

Originale trappeløb, reposer og tilhørende gangarealer af beton skal bevares og restaureres.

5.02 TRAPPER MED LEVNEDSMIDDELKRAV

Hvor trapperne indgår i arealer, der er omfattet af levnedsmiddelkrav, skal der udføres hulkehl langs alle begrænsninger.

Overflader på trappeløb, reposer og tilhørende gange repareres med betonreparationsmørtel og overfladebehandles med

epoxybaseret maling i henhold til manualens tegnings-, beskrivelses- og produktbilag.

Farve: grå, RAL 7036.

Overfladebehandling på trapperumsvægge og -lofter samt på repose- og trappeløbsundersider udføres i henhold til manualens beskrivelses- og produktbilag.

5.03 ØVRIGE TRAPPER

Reparationer på betontrapper udføres som ovenfor nævnt.

Nye belægninger på trappetrin, reposer og tilhørende gangarealer kan udføres som ovenfor nævnt eller med gule, uglaserede klinker, eller med hvidgrå terrazzobelægning. Trapper, der er belagt med klinker, kan retableres med gule klinker, som nævnt under: Gulve.

Overfladebehandling af trappevanger udføres i henhold til manualens beskrivelses- og produktbilag.

Overfladebehandling af trapperumsvægge og -lofter udføres i henhold til manualens beskrivelses- og produktbilag.

5.04 TRAPPEGELÆNDERE

Originale gelændere og rækværker skal restaureres og overfladebehandles i henhold til manualens beskrivelsesbilag.

Nye gelændere skal udføres som eksisterende, men af rustfrit stål, og overfladebe-

handles som ovenfor nævnt, med undtagelse af håndlisten, der ikke gives overfladebehandling, men poleres.

Farver: Hvid, RAL 9003 eller blå, RAL 5010.

C 6.00   TEKNISKE INSTALLATIONER

6.00   TEKNISKE INSTALLATIONER

Alle indgreb i tekniske installationer skal aftales med og godkendes af Kødbyens Maskincentral.

Ændringer af tekniske installationer, der rækker ud over almindelig vedligeholdelse, skal også godkendes af Kulturstyrelsen.

6.01   EL-INSTALLATIONER

Der må ikke rilles i jernbetonkonstruktioner. Der må ikke rilles i eksisterende pudsede eller flisebeklædte vægge uden Kulturstyrelsens udtrykkelige tilladelse.

Rilning tillades i nyopførte vægge.

El-installationer skal som udgangspunkt udføres som synlige rør- eller kabelinstallationer.

Kabler kan føres skjult i gipspladevægge. Hvis det kræves af Fødevarestyrelsen kan el-installationer føres i hvide installationskapper, der opfylder styrelsens krav.

Alle rør og kabler skal føres lodret, vandret eller i 90 graders vinkel med facader/gavle.

El-installationer i ingeniørgange, kældre og indeliggende teknikrum er undtaget fra ovenstående regler om føring af kabler.

6.02   FASTE BELYSNINGSARMATURER

Belysningsarmaturer i trapperum med tilhørende gange skal udføres loftmonterede. Der anvendes cirkulært 0 25 cm, hvidt arma-

tur med hvælvet, hvid opal afskærmning som Fagerhult Opalserien eller tilsvarende.

6.03   VENTILATIONS- OG KØLEINSTALLATIONER

Synlige ventilationsinstallationer skal fremtræde med overflader af rustfrit stål, aluminium, galvanisering eller malerbehandlet lærred. Malerbehandling skal udføres i far-

verne blå, RAL 5010 eller hvid, RAL 9003. Undtaget herfra er installationer i ingeniørgange i kælderetagen og i indeliggende teknikrum.

6.04 AFLØBSINSTALLATIONER

Gulv afløb skal udføres kvadratiske, af rustfrit stål eller af støbejern, og skal i klinkegulve indbygges som anvist i tegnings- og beskrivelsesbilag under: Gulve.

Synlige afløbsinstallationer skal udføres af støbejern, der malerbehandles hvide, af hvid PVC, eller af rustfrit stål.

6.05 SANITET

Sanitetsgenstande som toiletskåle, urinaler og håndvaske skal være af hvid porcelæn eller af rustfrit stål.

6.06 VANDINSTALLATIONER

Synlige vandrør skal være malerbehandlede blå, RAL 5010 eller hvide, RAL 9003, eller udført af rustfri stålør på rustfri rørbæringer.

Aftapningsarmaturer og blandingsbatterier, inklusive betjeningsgreb skal være forchromede eller af rustfrit stål.

6.07 VARMEINSTALLATIONER

Der må ikke monteres radiatorer eller andre varmelegemer oven på butiksfacaderne vinduesbanketter eller foran vinduesruder. Radiatorer kan monteres på gulv foran vinduesbanketter. Radiatorer inkl. afskærmning må ikke være højere end vinduesbanketten.

Montering af nye radiatorer skal udføres

med glatte, plane, enkelte eller dobbelte radiatorer.

I lokaler med fødevarekrav kan der anvendes radiatorer som ex. Hudevad, model S.

Varmerør og radiatorer skal være malerbehandlede hvide, RAL 9003.

BILAG

Tegningsbilagene T 0.00.01, T 0.00.02 og T 0.00.03.

BESKRIVELSESBILAG - OVERSIGT

BESKRIVELSESBILAG OG TEKNISKE SPECIFIKATIONER

- D.01 Betonkonstruktioner
- D.02 Butiksfacader og markiser
- D.03 Døre og vinduer

- E.01 Vinduesbanketter
- E.02 Flisevægge
- E.03 Klinkegulve

- F.01 Øvrige vægge
- F.02 Indvendige døre
- F.03 Forsænkede lofter
- F.04 Øvrige lofter
- F.05 Trapper med levedsmiddelkrav
- F.06 Ventilations- og køleinstallationer
- F.07 Afløbsinstallationer
- F.08 Vandinstallationer
- F.09 Varmeinstallationer

UDVENDIGE ARBEJDER

D.01 BETONKONSTRUKTIONER

BESKRIVELSESBILAG D.01

TEKNISKE SPECIFIKATIONER:

Udførelse:

Betonrenovering omfatter reparation og renovering, inklusive overfladebehandling af betonfacader, som fremstår med afskallinger, blotlagt armering og revner.

Fremgangsmåden består i, at man efter afrensning af facadernes betonflader borttager løstsiddende og skadet beton, gamle reparationer og frilægger synlige armeringsjern.

Herefter afrenses eller udskiftes synlige armeringsjern. De afrensede eller nye arme-

ringsjern svummes herefter med korrosionsbeskyttelse.

Efter hæfteforbedring af skadestedet udstøbes med reparationsbeton, hvorefter hele facaden overfladeudjævnes med tyndpuds med karboniseringsbremsende virkning.

Renoveringen afsluttes med malerbehandling.

Materialer:

Nedenfor nævnte materialer skal anvendes ved gennemførelse af betonrenovering.

Korrosionsbeskyttelse
 Type:
 Det anvendte produkt er af typen cementbaseret korrosionsbeskyttelsesmiddel.

Produkt:
 Pro Svum 05 fra Pro-TeX A/S eller tilsvarende.

Hæfteforbedring
 Type:
 Svummørtel baseret på behandling af cement og sand, beregnet til fremme af vedhæftningen i støbeskellet.

Produkt:
 Pro Svum 05 fra Pro-TeX A/S eller tilsvarende.

Reparationsbeton
 Type:
 Til udstøbning af reparationer anvendes cementbunden beton.

Produkt:
 Pro Rep R3 fra Pro-TeX A/S eller tilsvarende.

Flydestøbning

Type:

Til flydestøbning anvendes cementbunden beton.

Produkt:

Pro Flydebeton K4 eller K8, eller tilsvarende produkter.

Revneforstærkende net

Over revner og støbeskel indlægges alkali-resistent glasfibernet.

Udjævningsmateriale

Type:

Svumme- og tyndpuds af en akrylforberedt, cementbaseret mørtel med max. kornstørrelse på 0,5 mm.

Produkt:

Pro Svum 05 fra Pro-TeX A/S eller tilsvarende.

Til udjævning af betonvægge og opbygning af et karbonatiseringsbremsende lag svarende til 15-20 mm beton. Over revner og støbeskel indlægges alkali resistent glasfibernet.

(Karbonatisering = kuldioxidindtrængen).

Malerbehandling

Til den afsluttende malerbehandling anvendes maling af typen Keim.

Produkt:

Keim Granital

Farve: Hvid

D.02 BUTIKSFACADER

BESKRIVELSESBILAG D.02

TEKNISKE SPECIFIKATIONER:

Opbygning af de nuværende butiksfacader

Da den eksisterende udkragede betonbanket var nedbrudt og ikke var i stand til at bære de nye facader med termoruder, blev der monteret murkonsoller og 50 x 50 mm RHS langsgående stålprofiler, som ny bærende konstruktion.

Herpå er placeret specialfremstillede 55 mm alu-vinduesprofiler med termoruder 6-12-6 argon energirude.

Øverst er facadeelementerne lukket med ny aluminiums afdækningskasse, der med sit tværsnit minder om den udskiftede markise-afdækningskasse.

Mellem elementerne er placeret nye ståldøre på samme steder, som ved den eksisterende facade.

Hvor der i facaden kun var en enkelt dør til en butik, øgedes dørbredde til funktionsmål på 84 cm, så passage med europalle til varetransport kunne foregå.

Nye døre er alle ændret til ca. 215 cm i højden, og er udadgående (myndighedskrav).

Til butikker med levnedsmiddelkrav er døre forsynet med dørpumper og speciallukning mod gulv, samt plastbændelgardiner.

Bygningsdelsbeskrivelse

Vinduer af isolerede aluminiumsprofiler fordelt på en type med bredde, 50 mm, lodposte og en med smalle, 37 mm.

Ståldøre opbygget af uisolerede stålprofiler: Disse døre er sammenbygget med én af

ovennævnte vinduestyper til vinduesparti, eller indbygget i butiksfacaderne. Nogle dørtyper er også monteret enkeltvis i facaderne.

Generelt:

Vinduesfabrikanten skal være tilsluttet VSO (Vinduesproducenternes Samarbejdsorganisation) og derigennem være underlagt DVK (Dansk Vindues Kontrol).

Der skal ydes 5 års VSO- garanti på alle vinduer og butiksfacader i følge garantierklæring.

Butiksfacader af aluminium:

Efterfølgende beskrivelse er udarbejdet ud fra H. S. Hansens profilsystem, der danner grundlag for typer, kvalitetskrav, geometri m.m.

Specifikation af fabriksfremstillede elementer:

Elementtype:

HSH specialsystem 55 med profildimensioner afpasset de statiske krav, og tilpasset designmæssigt til de opsatte prøvemoduler samt tegninger og beskrivelse.

I butiksfacader anvendes profil som på tegning. Her monteres glas udefra, - i øvrige vinduer og døre monteres glas fra indvendige side.

Profiler:

Legering i henhold til DS 3012, legering ALMgSi 0,5 ekstrusionskvalitet. Godstykkelse afpasset statiske krav. Kuldebrosisolering udført af ekstruderet plast (polyamid 6% glasfiber forstærket) indvalset i profilerne.

Overfladebehandling:

Forbehandlet og pulverlakeret med polyesterlak i facadekvalitet efter DIN 50939 og BS 6496 af GSB kvalitetsgodkendt leverandør.

Farver:

Profil RAL 5010 blå, samt RAL 9010 hvid.

Beslagserie:

Ruko nr. 250 i dørtype F. Øvrige døre som Ruko smalprofilås (prøvemodul), med cylindere. Greb: d-line 14.1816.02 med rosetter 14.3216.02 og vridergreb 14.3416.02. Tilpasses og leveres med diverse skruer og skiver for tilpasning til dørplade og låsekasse.

Dørlukker:

Dorma TS 93. Afpasset efter dørbredde samt vægt, og om fornødent med monteringsplade og vinkelkonsol.

Dørstopper:

CFP nr. 14.5050.02 monteres ved alle udadgående døre i butiksfacade.

Fyldning over døre:

Fyldning af lakeret aluminiumsplade over døre og ved tilslutning til søjle, 2 mm aluminiumsplade med overfladebehandling, RAL 9010, hvid.

Synlige skruer, bolte m.m.:

Udføres af rustfrit stål eller aluminiumsstøbelegering.

Ståldøre:

Udføres i kvalitet som HSH stålpladedøre tilpasset til tegninger og prøvemodul.

Kvalitetskrav til ståldøre:

Alt stål varmtgalvaniseres og lakeres.

Dørplade:

Udføres i planrettet 1,5 mm varmtgalvaniseret stålplade. Isoleringen mellem dørpladerne udfyldes med indstøbt expanderende polyurethanskum, så der opnås en plan og stabil dørplade (sandwichkonstruktion).

Karme:

Karmene koldbukkes af 2 mm varmtgalvaniseret stål. Hjørnesamlingerne fuldsvejses med efterfølgende svejsesømsafslibning.

Overfladebehandling:

Galvaniseret dørplade affedtes med xylen. Karm og dørplade lakeres herefter med 2 gange 2-komponent polyurethan primer, samt 2 gange 2-komponent polyurethan emalje med efterfølgende ovntørring. Resultat 140-160 my med glans 70. Farver RAL 5010 blå og RAL 9010 hvid. På dørplader blå udvendig og hvid indvendig.

Termoruder til butiksfacader:

Stopray Neutral 6-12-6 argon.

Stopray Neutral 4/15/4 argon (sidepartier).

Glas-afstandslist, hvid.

Termoruder til døre med stålgitter:

Stopray Neutral 4/9/4 argon.

Fugebånd:

Fugebånd til glasisætning som:

Indvendig: glasmonteringsbånd EPDM,

farve grå med skrå tunge.

Udvendig: glastætningsbånd med lukkede celler, lige afskåret, farve grå.

Der topforsegles i bund og 10 mm i begge sider.

Fugematerialer:

Primer:

Primer skal være den af fugemasse-leverandøren foreskrevne.

Fugeunderlag:

Ved højelastisk og elastisk fugemasse (klasse 25LM og 20LM) anvendes polyethylenskum med rundt tværsnit, lukkede celler og overfladehud. F.eks. Sika-Poroten.

Fugemasse:

Sikaflex - 15LM højelastisk 1-komponent polyurethanfugemasse. Farve hvid.

Plastbændelgardin:

Type Truckport fra Industrikomfort ApS, tlf. 44 65 83 33.

BILAG

Tegningsbilag nr.: A 4.200.2, A 4.200.3 og A 4.200.3 (2 tegninger).

D.03 DØRE OG VINDUER

BESKRIVELSESBILAG D.03

Beskrivelsesbilag:

Efterfølgende beskrivelse af vinduer og døre samt dørpartier er uddrag af bygningsdelsbeskrivelse for vinduestyper, der er udskiftet og godkendt af Kulturstyrelsen, Fødevarestyrelsen og bygningsmyndighederne.

Ståldøre og dørpartier på bygningsbagsider:

I trapperum monteres ståldøre som vist på tegningsbilag og ved dørpartier sammenbygges med alu-vinduer med 2 mm fladjernsskinne.

Overfladebehandling på ståldøre som beskrevet under butiksfacader.

Specifikation af fabriksfremstillede vinduer:

Elementtype:

HSH standardsystem 55 med profildimensioner afpasset de statiske krav, og svarende detaljemæssigt til tegninger og beskrivelse.

Vinduestype:

Indadgående dreje-/ kiprammer samt faste felter i henhold til tegninger.

Profiler:

Legering i henhold til DS 3012, legering ALMgSi 0,5 ekstrusionskvalitet. Godstykkelse afpasset statiske krav. Kuldebroisolering udført af ekstruderet plast (polyamid 6% glasfiber forstærket) indvalset i profilerne.

Overfladebehandling:

Forbehandlet og pulverlakeret med polyesterlak i facadekvalitet efter DIN 50939 og BS 6496 af GSB kvalitetsgodkendt leverandør. Farver på profiler: RAL 5010 blå.

Beslag:

Udføres i galvaniseret stål og i aluminium støbelegering. Greb i anodiseret aluminium. Beslag af typen dreje/kip med drejesikringsordning og justerbare slutblik samt justerbare hængsler.

Termoruder:

Fabrikat skal være Glaverbel, type Stopray Neutral 50/40(2) med sollystransmittans 50 og solvarmetransmittans på 40.

Glasmonteringsbånd EPDM, farve sort.

Indvendig nr. 46143146.

Udvendig: glastætningsbånd med lukkede celler.

Der topforsegles i bund og 10 mm i begge sider.

Sålbænke:

Aluminiumssålbænke for samtlige vindues-elementer skal være som vist på tegninger.

Sålbænke skal kunne eftermonteres for, at al udvendig fugning kan udføres korrekt.

Overfladebehandling skal være som aluminiumskomponenter i øvrigt.

Fugematerialer:

Fugeunderlag:

Ved højelastisk og elastisk fugemasse (klasse 25LM og 20LM) anvendes polyethylenskum med rundt tværsnit, lukkede celler og overfladehud. F.eks. Sika-Poroten.

Fugemasser/fugebånd:

Sikaflex- 15LM højelastisk 1-komponent polyurethanfugemasse. Farve hvid.

Strøes med hvid kvartssand.

Insektnet:
Som Blendex Kombi-screen 3C Speciel
Solafskærmning med dug i glasfibertråd,
behandlet med PVC inden vævning.
Betjening skal ske via en drejestang og
snekke pr. system.

Alle aluminiumsdele pulverlakeres i farve
RAL 5010 blå.

Dug i PVC- behandlet glasfibertråd i farve
117, perlegrå.

BILAG

Tegningsbiagene nr.: A 5.200.1, A 5.200.2,
A 5.200.3, A 5.200.4, A 5.200. 5 og A
5.200.6.

INDVENDIGE ARBEJDER

E.01 VINDUESBANKETTER

BESKRIVELSESBILAG E.01

Pudsreparationer

Pudsskader repareres til ren og glat overflade, der er tjenlig til den foreskrevne flisebeklædning.

Der anvendes en K/C 50 eller anden tilsvarende passende mørtel.

Vinduesbanketterne gives minimum 1% fald bort fra vinduet. Er vinduesbanketterne i samme rum af forskellig dybde, skal forkanterne mod rummet gives samme højde over gulv.

Overfladeudjævning og vandtætning

Under fliser på vinduesbanketter udføres overfladeudjævning med mørtel, Sika-Top 120 eller tilsvarende og vandtætning med membran, Sika-Top 107 eller tilsvarende. Udførelsesmetode skal være i henhold til leverandørens forskrifter.

SBI- anvisning nr. 200 for vådrum, eller senere tilkomne anvisninger, skal følges.

Fliser

15,0 x 15,0 cm hvid, glaseret og blank flise med en malet kant.

Produkt: Ceragni eller tilsvarende.

Tilsvarende flise med buet og glaseret overkant findes ikke som alm. handelsvare, men skal fremstilles specielt.

Ved indadgående hjørne, ved søjler m.v.,

BILAG

---

anvendes hulkehl:

Buchtail Hvid Blank

Hulkehl liste 3712-700

244 mm længde / Radius 33 mm

Fliseleverandørens monteringsanvisninger skal følges.

Flisemontering Fliserne monteres i flisemørtel, Affix Combifix eller tilsvarende i henhold til leverandørens forskrifter.

Fliserne skal monteres symmetrisk på vægstykker, der afsluttes med indadgående eller udadgående hjørner i begge sider.

På vægstykker, der afsluttes med et indadgående og et udadgående hjørne, skal der afsluttes med hele fliser på det udadgående hjørne.

Mod murfalse og på murpiller afsluttes med kantglaserede fliser.

Fugning

Fuger udføres i 3 mm bredde.

Fuger mellem fliser, Alfix Epoxyfuger eller tilsvarende.

E.02 FLISEVÆGGE

BESKRIVELSESBILAG E.02

Pudsreparationer

Pudsskader repareres til ren og glat overflade, der er tjenlig til den foreskrevne flisebeklædning.

Der anvendes en K/C 50 eller anden tilsvarende passende mørtel.

Overfladeudjævning og vandtætning

Under fliser udføres overfladeudjævning med mørtel, Sika-Top 120 eller tilsvarende og vandtætning med membran, Sika-Top 107 eller tilsvarende.

Udførelsesmetode skal være i henhold til leverandørens forskrifter.

SBI-anvisning nr. 200 for vådrum, eller senere tilkomne anvisninger, skal følges.

Fliser

15,0 x 15,0 cm hvid, glaseret og blank flise med en malet kant.

Produkt: Ceragni eller tilsvarende.

Tilsvarende flise med buet og glaseret overkant findes ikke som alm. handelsvare, men skal fremstilles specielt.

Ved indadgående hjørne, ved søjler m.v., anvendes hulkehl:

Buchtail Hvid Blank

Hulkehl liste 3712-700

244 mm længde / Radius 33 mm

Fliseleverandørens monteringsanvisninger skal følges.

Flisemontering

Fliserne monteres i flisemørtel, Alfix Com-bifix eller tilsvarende i henhold til leverandørens forskrifter.

Fliserne skal monteres symmetrisk på vægstykker, der afsluttes med indadgående eller udadgående hjørner i begge sider.

På vægstykker, der afsluttes med et indadgående og et udadgående hjørne, skal der afsluttes med hele fliser på det udadgående hjørne.

Mod murfalse og på murpiller afsluttes med kantglaserede fliser.

Fugning

Fuger udføres i 3 mm bredde.

Fuger mellem fliser, Alfix Epoxyfuger eller tilsvarende.

BILAG

Se tegningsbilag T 1.01.01 under beskrivelsesbilag E.01.

E.03 KLINKEGULVE

BESKRIVELSESBILAG E.03

Underlag

Gulvunderlaget pudsrepareres til ren og glat overflade tjenlig for den foreskrevne klinkebelægning. Der anvendes en K/C 50 eller anden tilsvarende passende mørtel.

Overfladeudjævning og vandtætning

Under klinker udføres overfladeudjævning med mørtel Sika-Top 120 eller tilsvarende og vandtætning med membran Sika-Top 107 eller tilsvarende.

Udførelsesmetode skal være i henhold til leverandørens forskrifter.

SBI-anvisning nr. 200 for vådrum, eller senere tilkomne anvisninger, skal følges.

Klinker Gul tørpresset gulvclinke i format 214 x 106 x 18 mm (som Hasle klinker).
Produkt: Re-con 96 40 591 eller tilsvarende.

Sokler

Gul tørpresset sokkelhulkehl i format 96 x 146 x 8 mm.
Produkt: Top Cer tørpresset sokkelhulkehl i farve 21 / gul, nr. 21 SB eller tilsvarende.

Klinkerne nedlægges i 1/2-stens løberforbandt i retning vinkelret på bygningens facader.

Belægningen afsluttes langs vægge og tilsvarende lodrette afgrænsninger med hulkehl-sokkelklinker.

Leverandørens lægningsforskrifter skal følges.

Klinkemontering

Klinkerne lægges i klinkemørtel som Alfix Combifix eller tilsvarende i henhold til leverandørens forskrifter.

Klinkerne udlægges således, at der kan udføres kvadratisk bort omkring gulv afløb, som vist på Tegningsbilag nr. T 3.01.01.

Fugning Fuger mellem klinker udføres som 5 mm Alfix Epoxyfuger eller tilsvarende.

BILAG

Tegningsbilag T 3.01.01

OVERFLADEBEHANDLINGER

F.01 ØVRIGE VÆGGE

BESKRIVELSESBILAG F.01

Overvægge i vådrum:

Afvaskning til fast bæredygtig bund, samt klargøring.

Afvaskning med grundrengøringsmiddel, Fluren 37, tilsat vand i henhold til brugsanvisning eller tilsvarende.

Udsætning og spartling med universalfiller som Repafix eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og grunding af hele fladen med forankringsgrunder, Flügger forankringsgrunder 0,200 l/m², eller tilsvarende.

Rulleklæber, Wall-hess 480 armeringsklæber eller tilsvarende, påføres i rigelig mængde.

Armerings-fiberfilt, Microlith eller tilsvarende, opsættes i den våde klæber med et overlæg på ca. 3 cm, der gennemskæres til stødning.

Overrulning med rulleklæber Wall-hess 480 armeringsklæber, totalt 0,450 l/m² eller tilsvarende.

Behandling 1. gang med mug- og skimmelhindrende plastmaling, Dækso-plast MS, maksimum 10% fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med mug- og skimmelhindrende plastmaling, Dækso-plast eller tilsvarende

Udfald: Ensartet beklædt, lukket, dækket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

Overvægge i øvrige rum:

Behandling 1. gang med halvmat plastmaling, Flutex 15, fortyndet eller tilsvarende

Færdigbehandling med halvmat plastmaling, Flutex 15 eller tilsvarende

Udfald: Ensartet beklædt, lukket dækket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

Glasvægge af træ

Tidligere behandlede:

Afvaskning med grundrengøringsmiddel, Fluren, tilsat vand efter brugsanvisningen eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning, plet- og fuldspartling med Akryloliespartelmasse, samt slibning, afstøvning og aftørring af slibestøv med opvredet vaskeskind.

Behandling 1. gang med grund- og mellem-maling, som Uniplast.

Slibning, afstøvning og mellembehandling med blank akrylplastemalje, Interiør 80 eller tilsvarende.

Hvor særlig robusthed fordres kan anvendes alkydemalje Alflex 90 eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og færdigbehandling med blank akrylplastemalje, Interiør 80, Alflex 90 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket, jævnt og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9003.

Glasvægge af jern

Tidligere behandlede:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med grundrengøringsmiddel, Fluren 37, 1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Slibning eller stålborstning af evt. rustangreb til St 3, DS 2019.

Afstøvning og 2 gange pletning med rusthindrende alkydoliegrundmaling, Palco 1212 eller tilsvarende.

Afstøvning og 1. gang behandling med syntetisk oliemaling, Dækso, 10% fortyndet eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og behandling 2 gange med helblank alkydmaling, Alflex 90 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Tør lagtykkelse, minimum 160 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Poretæthed: Ingen porer.

Farve: Hvid, RAL 9003.

Glasvægge af aluminium

Ubehandlede:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med grundrengøringsmiddel, Fluren 37,1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Slibning og eftervaskning med rent vand og behandling 1. gang med korrosionshindrende maling, Palco tykfilmakryl, fortyndet 20% med vand eller tilsvarende.

Afstøvning og mellembehandling med korrosionshindrende maling, Palco tykfilmakryl, ufortyndet, minimum 0,3 kg pr. m².

Slibning, afstøvning og behandling 2 gange med helblank alkydmaling, Alflex 90, akrylplastemalje, Interiør 80 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid, RAL 9003.

Glasvægge af aluminium

Værkstedbehandlede:

Rengøring med grundrengøringsmiddel, Fluren, 1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og behandling 2 gange med alkydemalje, Alflex 90 eller tilsvarende, hvor kravene til robusthed er væsentlige, eller akrylplastemalje, som Interiør 80 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid, RAL 9003.

F.02 INDVENDIGE DØRE

BESKRIVELSESBILAG F.02

Døre af træ

Tidligere behandlede:

Afvaskning med grundrengøringsmiddel, Fluren, tilsat vand efter brugsanvisningen eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning, plet- og fuldspartling med akryloriespartelmasse samt slibning, afstøvning og aftørring af slibestøv med opvredet vaskeskind.

Behandling 1. gang med grund- og mellem-maling, Uniplast eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og mellembehandling med blank akrylplastemalje, Interiør 80 eller tilsvarende.

Hvor særlig robusthed fordres kan anvendes alkydemalje Alflex 90 eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og færdigbehandling med blank akrylplastemalje, Interiør 80, alkydemalje, Alflex 90 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket, jævn og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9003.

Jern-/ståldøre og trappegelændere

Tidligere behandlede:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med grundrengøringsmiddel, Fluren 37,1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Slibning eller stålborstning af evt. rustangreb til St 3, DS 2019.

Afstøvning, og 1 gang behandling med syntetisk oliemaling, Dækso4 10% fortyndet eller tilsvarende

Slibning, afstøvning og behandling 2 gange med helblank alkydmaling, Alflex 90 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Tør lagtykkelse minimum 160 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Poretæthed: Ingen porer.

Farve: Blå, RAL 5010.

F.03 FORSÆNKEDE LOFTER

BESKRIVELSESBILAG F.03

Gipspladelofter

Malerforbehandling:

Afstøvning, spartling af samlinger med plastspartelmasse, Flügger 696 eller tilsvarende og ilægning af perforeret papirfugestrimmel i den våde plastspartelmasse.

Spartling af samlinger, sømhuller og langs tilslutning mellem loft og væg med plastspartelmasse til fornøden planhed samt slibning. Afstøvning og grunding af hele fladen med forankringsgrunder.

Udfald: Ensartet mættet og udfyldt flade.

Malerfærdigbehandling:

Afstøvning og påføring af Wall-hess rulleklæber 377 / 378 eller tilsvarende på fladen. Opsætning af armerings-fiberfilt ved stødning.

Påføring af Flutex vævfylder med rulle, ufortyndet, minimum 0,275 l pr. m² eller tilsvarende

Slibning.

Udfald: Ensartet glat og beklædt flade.

Afstøvning og behandling 1. gang med Flutex 15, mat plastmaling, fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med Flutex 15, halvmat plastmaling eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016, glans 7.

F.04 ØVRIGE LOFTER

BESKRIVELSESBILAG F.04

Betonlofter og –dragere

Våde rum:

Afrensning til fast og bæredygtig bund, samt klargøring.

Afvaskning med grundrensningsmiddel, Fluren 37 tilsat vand efter brugsanvisningen eller tilsvarende.

Behandling 1. gang med mug- og skimmeldræbende plastmaling, Dækso-plast MS, maksimum 10% fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med mug- og skimmeldræbende plastmaling, Dækso-plast MS eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

Øvrige rum:

Behandling 1. gang med halvmat plastmaling, Flutex 15, fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med halvmat plastmaling, Flutex 15 eller tilsvarende

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

Pudsede lofter

Trappeløbsundersider og vådrum:

Afrensning til fast bæredygtig bund, samt klargøring.

Afvaskning med grundrensningsmiddel, Fluren 37 tilsat vand i henhold til brugsanvisning eller tilsvarende.

Pletspartling med sandspartelmasse.

Slibning, afstøvning og grunding af hele fladen med forankringsgrunder.

Påføring af rulleklæber, Wall-hess 377, i rigelig mængde eller tilsvarende.

Armerings-fiberfilt opsættes i den våde klæber med et overlæg på ca. 3 cm, der gennemskæres til stødning.

Påføring med rulle af ufortyndet vævfylder, Flutex, minimum 0,275 I pr. m2 eller tilsvarende.

Behandling 1. gang med mug- og skimmelhindrende plastmaling, Dækso-plast MS, maksimum 10% fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med mug- og skimmelhindrende plastmaling, Dækso-plast MS eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet beklædt, lukket, dækket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

Øvrige rum:

Behandling 1. gang med halvmat plastmaling, Flutex 15, fortyndet eller tilsvarende.

Færdigbehandling med halvmat plastmaling, Flutex 15 eller stisvarende.

Udfald: Ensartet beklædt, lukket, dækket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9016.

F.05 TRAPPER MED LEVNEDSMIDDELKRAV

BESKRIVELSESBILAG F.05

Betontrapper og reposer

Betonflader afrenses omhyggeligt ved højtryksspuling med tilsat vand.

Hvor den eksisterende beton er sprængt af, og der er synlige rustne armeringsjern, afrenses disse ved sandblæsning til rensningsgrad SA 2,5 og påføres primer, Monotop 610 eller tilsvarende.

Herefter foretages en eftersvumning af hele skaden med Monotop 610 eller tilsvarende, og reparation af betonskaden udføres med mørtel, som Monotop 650 reparationsmørtel eller tilsvarende.

Samtlige betonoverflader og hulkehle forspartles, og lunger oprettes med mørtel, Sika-Top 120 eller tilsvarende, hvorefter der påfiltses endnu et lag mørtel, som Sika-Top 120, forbrug ca. kg/m² eller tilsvarende.

Når betonoverfladerne er tørre, glatte og uden grater og korn, males de med maling, Sika-Floor 2530 W eller tilsvarende.
Farve: Grå, RAL 7036.

Når malingen er tør udføres skarp og retlinet aftapening og afdækning af hulkehlene, hvorefter træde- og gangfladerne males med maling, Sika-Floor 2530 W eller tilsvarende.
Farve: Grå, RAL 7036.

I den våde maling idrysses kvartssand, Bekosit 80 eller tilsvarende, til skridsikring.

Når malingen er tør, fjernes det overskydende kvartssand, og samtlige betonoverfla-

der slutbehandles med 1 gang maling, Sika-Floor 2530 W eller tilsvarende.

Farve: Grå, RAL 7036.

Malingforbrug ca. 250 gr/m².

Vægge skal i indtil 2 meters højde over gulytrin og reposer behandles med vandtæt maling, Sika-Floor 2530 W eller tilsvarende.
Farve: Hvid, RAL 9003 eller bleggul farve efter særskilt godkendelse fra Kulturstyrelsen.

Tidligere behandlede:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med grundrengøringsmiddel, Fluren 37,1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Slibning eller stålborstning af evt. rustangreb ti! St 3, DS 2019.

Afstøvning og 2 gange pletning med rusthindrende alkydoliegrundmaling, Palco 1212 eller tilsvarende.

Afstøvning og 1 gang behandling med syntetisk oliemaling, Dækso, 10% fortyndet eller tilsvarende.

Slibning, afstøvning og behandling 2 gange med helblank alkydmaling, Alflex 90 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade. Tør lagtykkelse, minimum 160 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Poretæthed: Ingen porer.

Farve: Blå, RAL 5010.

BILAG

Tegningsbilagene nr.: T 5.00.01, T 5.00.02 og T 5.00.03

F.06- F.08 BESKRIVELSESBILAG

F.06 VENTILATIONS- OG KØLEINSTALLATIONER

Ventilationskanaler etc.

Overfladebehandling:

Vask til maling med rengøringsmiddel, Fluren 37, 1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Rustpletter stålborstes til minimum St 3, DS 2019.

Afstøvning og 2 gange pletning med rusthindrende maling, Palco alkydplast eller tilsvarende.

Afstøvning og behandling 2 gange med maling Interiør 80, blank akrylemalje eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade. Tør lagtykkelse minimum 70 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Farve: Blå, RAL 5010 eller hvid, RAL 9003.

F.07 AFLØBSINSTALLATIONER

Synlige støbejerns afløbsrør

Overfladebehandling:

Afstøvning og behandling 2 gange med termoplastisk maling, Vinit eller tilsvarende.

Afstøvning og behandling 2 gange med maling Interiør 50, halvblank akrylemalje

eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade.

Farve: Hvid RAL 9003.

F.08 VANDINSTALLATIONER

Synlige vandrør

Overfladebehandling:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med rengøringsmiddel, Fluren 37,1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Rensning af rustpletter med stålborste til minimum St 3, DS 2019.

Afstøvning og pletning 2 gange med rusthindrende maling, Palco akrylplast eller tilsvarende.

Afstøvning og 2 gange behandling med halvblank akrylemalje, Interiør 50 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade. Tør lagtykkelse minimum 70 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Farve: Hvid RAL 9003.

F.09 VARMEINSTALLATIONER

BESKRIVELSESBILAG F.09

Radiatorer og synlige varmerør

Overfladebehandling:

Rengøring for al fedt, olie og snavs med rengøringsmiddel, Fluren 37,1 del til 5 dele vand eller tilsvarende.

Rensning af rustpletter med stålbørste til minimum St 3, DS 2019.

Afstøvning og pletning 2 gange med rusthindrende maling, Palco akrylplast eller tilsvarende.

Afstøvning og 2 gange behandling med halvblank akrylemalje, Interiør 50 eller tilsvarende.

Udfald: Ensartet dækket, lukket og glat flade. Tør lagtykkelse minimum 70 my, vedhæftning minimum kl. 2.

Farve: Hvid, 9003.

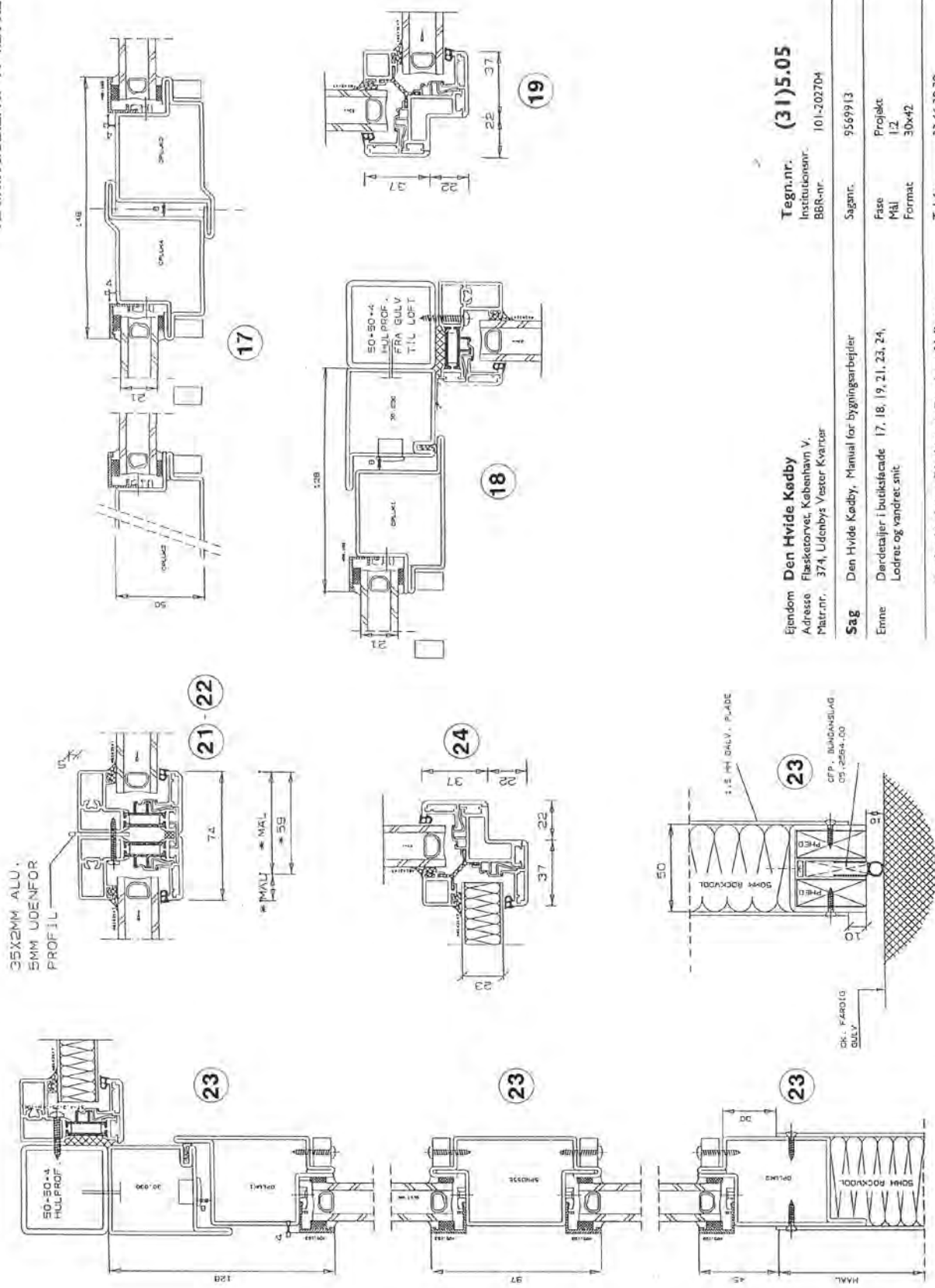
TEGNINGSBILAG

TEGNINGSBILAG A 4.200.2

Tegn.nr. (31)5.05

Institutionsnr. 101-202704

BGR-nr.

Ejendom Den Hvide Kødbj

Adresse Flåskevej, København V.

Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvæder

Sag Den Hvide Kødbj, Manual for bygningsbetjeler

Emne Dærtetjeler i butiksgade 17, 18, 19, 21, 23, 24, Lodret og vandret smt

Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
Njalsgade 15, 2300 København S

Sagnr. 95699 (3)

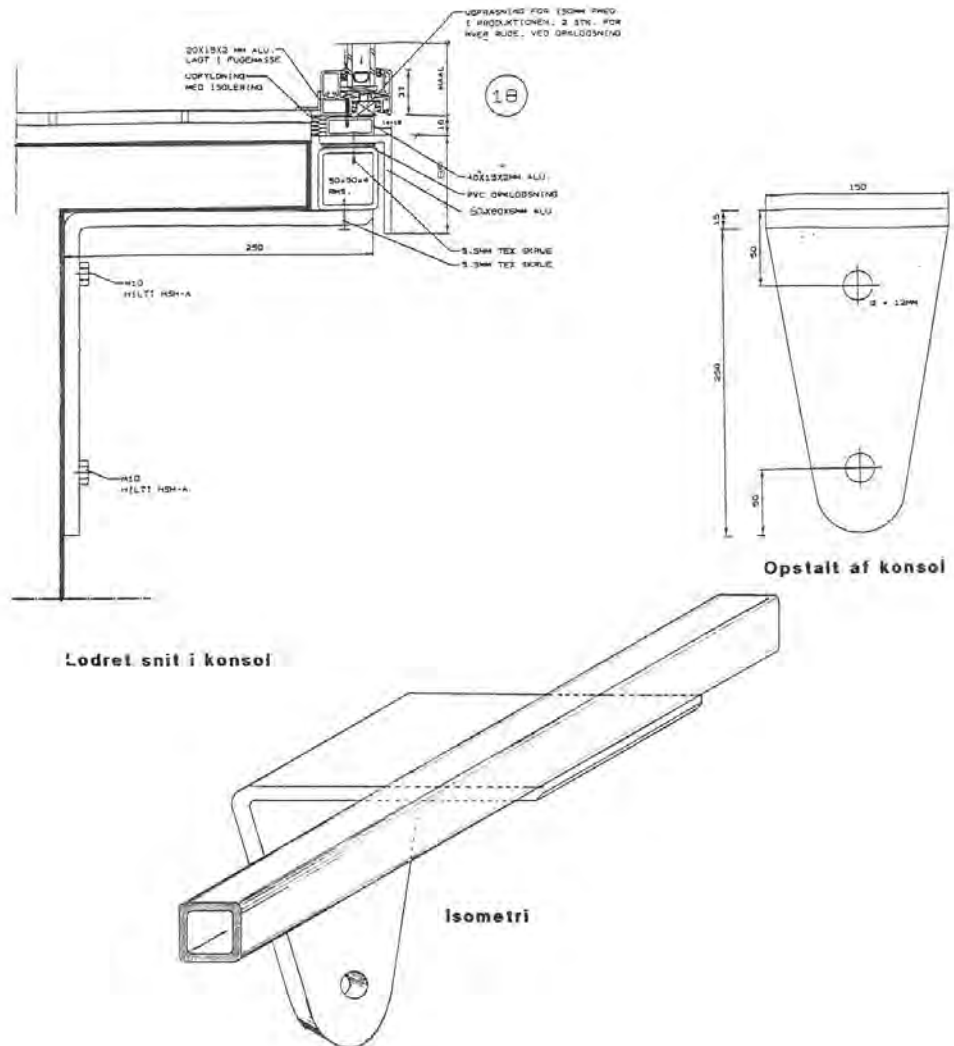
Fase Mål

Format 30x42

Telefon 33 66 30 30

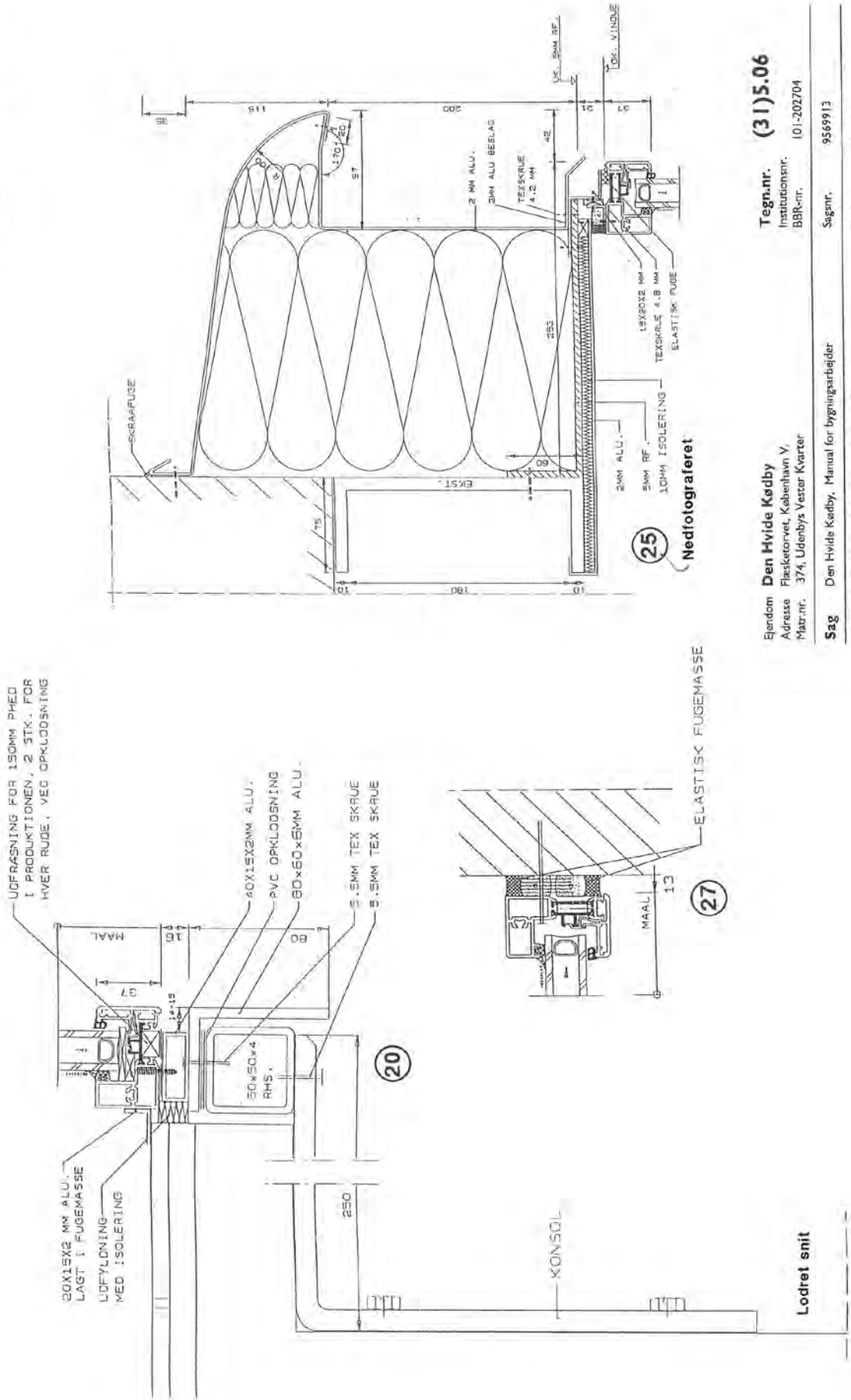
Telefax 33 66 71 25

TEGNINGSBILAG A 4.200.3

Ejendom	Den Hvide Kødbby	Tegning nr.	(31)5.08
Adresse	Flæsketorvet, København V	Institutionsnr.	
Matr.nr.	374 Udenbys Vester Kvarter	BBR-nr.	101-202704
Sag	Den Hvide Kødbby, Manual for bygningsarbejder	Sagsnr.	9569913
Emne	Detalje i butiksfacade Stålkonsol under betonelement	Fase	Projekt
		Mål	1:5
		Format	21x30
●	Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen Njalsgade 15, 2300 København S	Telefon	33 66 30 30
		Telefax	33 66 71 25

TEGNINGSBILAG A 4.200.3

Tegn.nr. (31)5.06

Ejendom Den Hvide Kødby
 Adresse Flaskertorvet, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

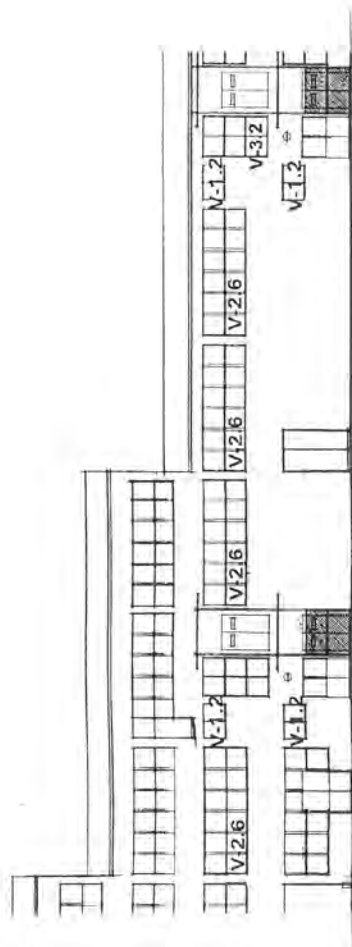
Sag Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder
 Emne Dørdetaljer i butiksfacade 20, 25 og 27, Lodret og vandret snit

Institutionsnr. IOI-202704
 BBR-nr.

Sagsnr. 9569913
 Fase Mål
 I:2
 Format 30x42

Projektforsvar
 Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

TEGNINGSBILAG A 5.200.1

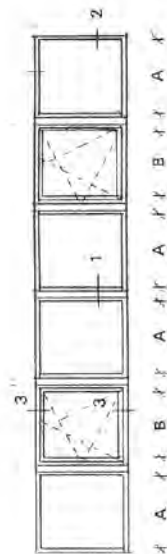

Eksempler på vinduestyper bygning 15 bagsiden

BYGNING NR. 10

Eksempler på vindues og dørpartier
Flæsketorvet 2-10 bagsiden

VINDUE TYPE V-1.6, med 2 stk oplukkelige indadgående rammer

VINDUE TYPE V-1.3, med 1 stk oplukkelig indadgående ramme

VINDUE TYPE V-1.2, med 1 stk oplukkelig indadgående ramme

Ejendom **Den Hvide Kødbý**
 Adresse Flæsketorvet, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

Tegn.nr. **(31)3.03**
 Institutionsnr. 101-202704
 BBR-nr.

Sag Den Hvide Kødbý, Manual for bygningarbejder

Sag.nr. 9569913

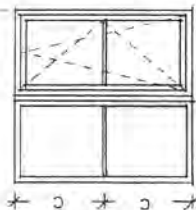
Emne Vinduestyper
 Principtegning
 Facadeudnit og vinduesopstalt

Fase Projekt
 Mål 1:100 1:50
 Format 30x42

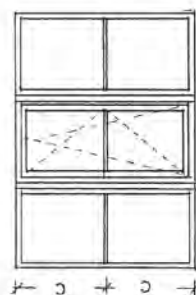
• Stadsarkitektens Direktorat, Bygningafdelingen
 Njalsgade 15, 2300 København S

Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

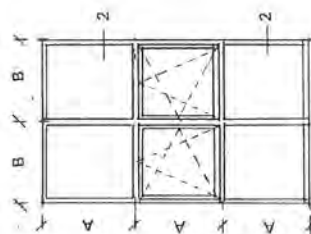
TEGNINGSBILAG A 5.200.2

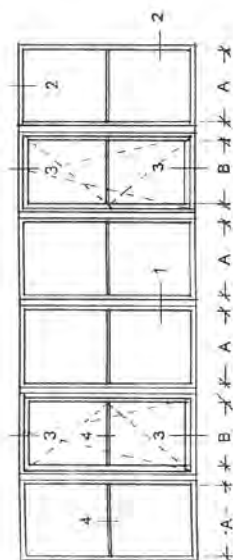
VINDUE TYPE V-2.2, med 1 stk indadgående ramme

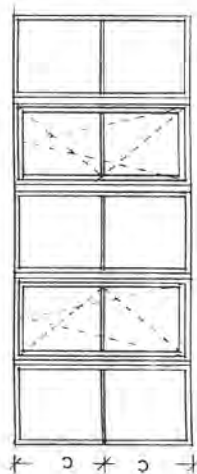
VINDUE TYPE V-2.3, med 1 stk oplukkelig indadgående ramme

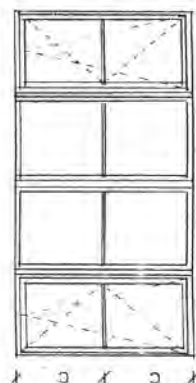
VINDUE TYPE V-2.2, med 2 stk oplukkelige indadgående rammer

VINDUE TYPE V-2.5, med 2 stk oplukkelige indadgående rammer

VINDUE TYPE V-2.4, med 2 stk oplukkelige indadgående rammer

VINDUE TYPE V-2.4, med 2 stk oplukkelige indadgående rammer

Tegn.nr. (31)3.04

Institutionsnr. 101-202704

BBR-nr.

Sagsnr. 9569913

Ejendom Den Hvide Kødby
 Adresse Flåskeørret, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

Sag Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder

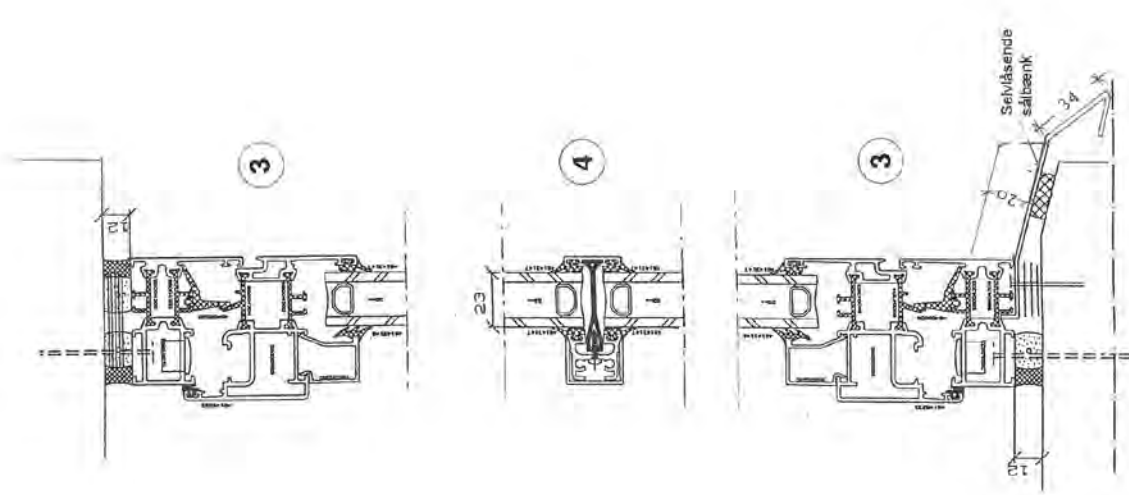
Fase Projekt
 Mål 150
 Format 30x42

Emne Vinduestyper
 Principtegning
 Opsætter af vinduer

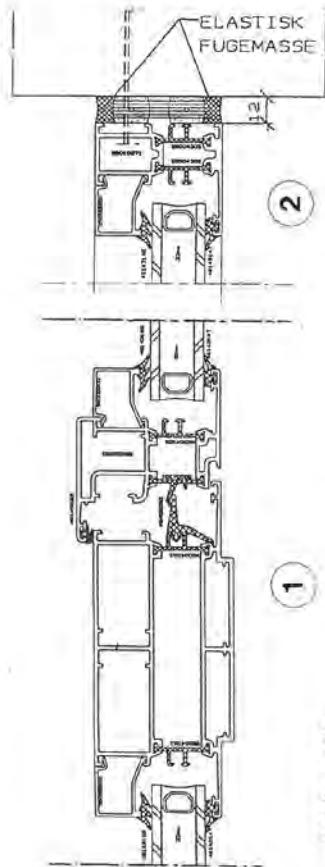
Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
 Njalsgade 15, 2300 København S

TEGNINGSBILAG A 5.200.3

Lodret snit

Vandret snit

Tegn.nr. (31)5.03

Institutionsnr. 101-202704

BBR-nr.

Ejendom Den Hyde Kødbý
 Adresse Flæsketorvet, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

Sag Den Hyde Kødbý, Manual for bygningsarbejder

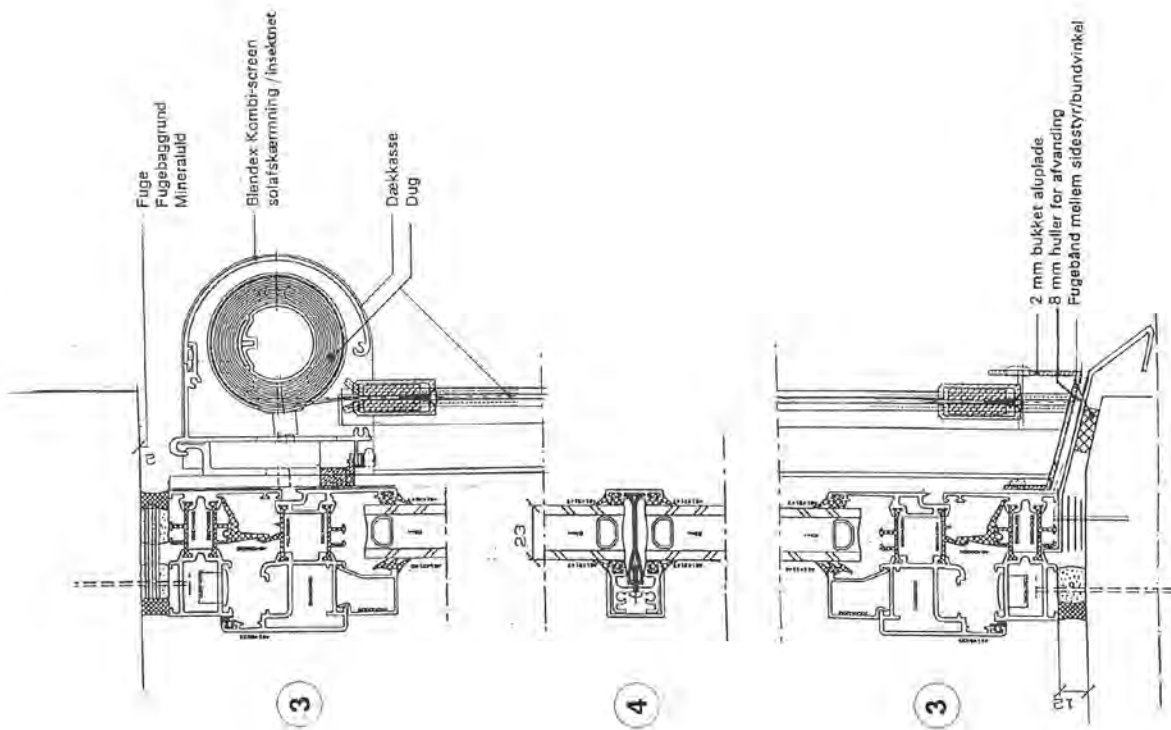
Sagnr. 9569913

Emne Vinduesdetaljer
 Lodret og vandret snit

Fase Projekt
 Mål 1:2
 Format 30x42

• Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
 Njalsgade 15, 2300 København S

Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

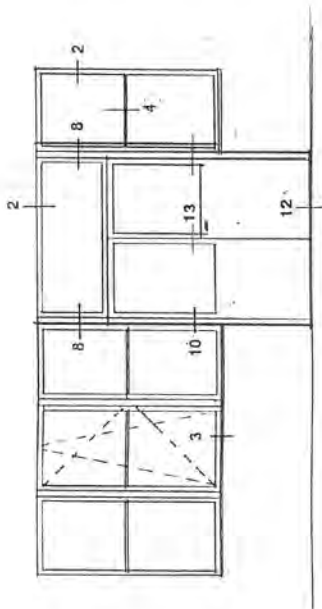
Lodret snit i vindue med insknet

Tegn.nr. (31)5.04

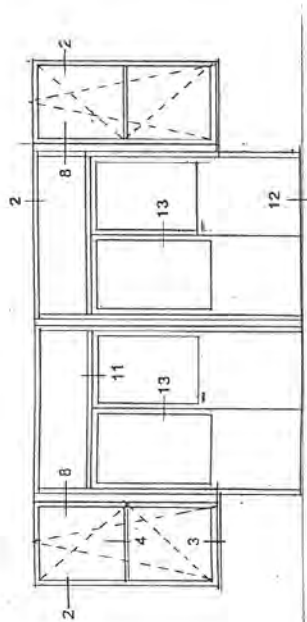
Ejendom	Den Hvide Kødby	Sag	Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder
Adresse	Flæsketorvet, København V.	Emne	Vinduesdetalje med insektnet
Matr.nr.	374, Udlembys Vester Kvarter	Lodret snit	
Institutionenr.	101-202701	Sagenr.	9559913
BBR-nr.		Fase	Projekt
		Mål	1:2
		Format	30x42
Telefon	33 66 30 30	Bygningsafdelingen	
Telefax	33 66 71 25	Stadsarkitektens Distributionsafdeling	
		Njalsgade 15, 2300 København S	

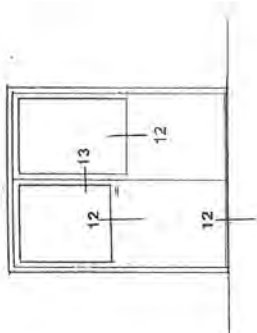
TEGNINGSBILAG A 5.200.5

DØRPARTI D-12.15

DØRPARTI D-15.71

DØR TYPE F

Se detailtegn.nr.(31)5.07

Ejendom **Den Hvide Kødby**
 Adresse Flasketorvet, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

Tegn.nr. **(31)3.05**
 Institutionsnr. 101-202704
 BBN-nr.

Sag Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder

Sagnr. 9569913

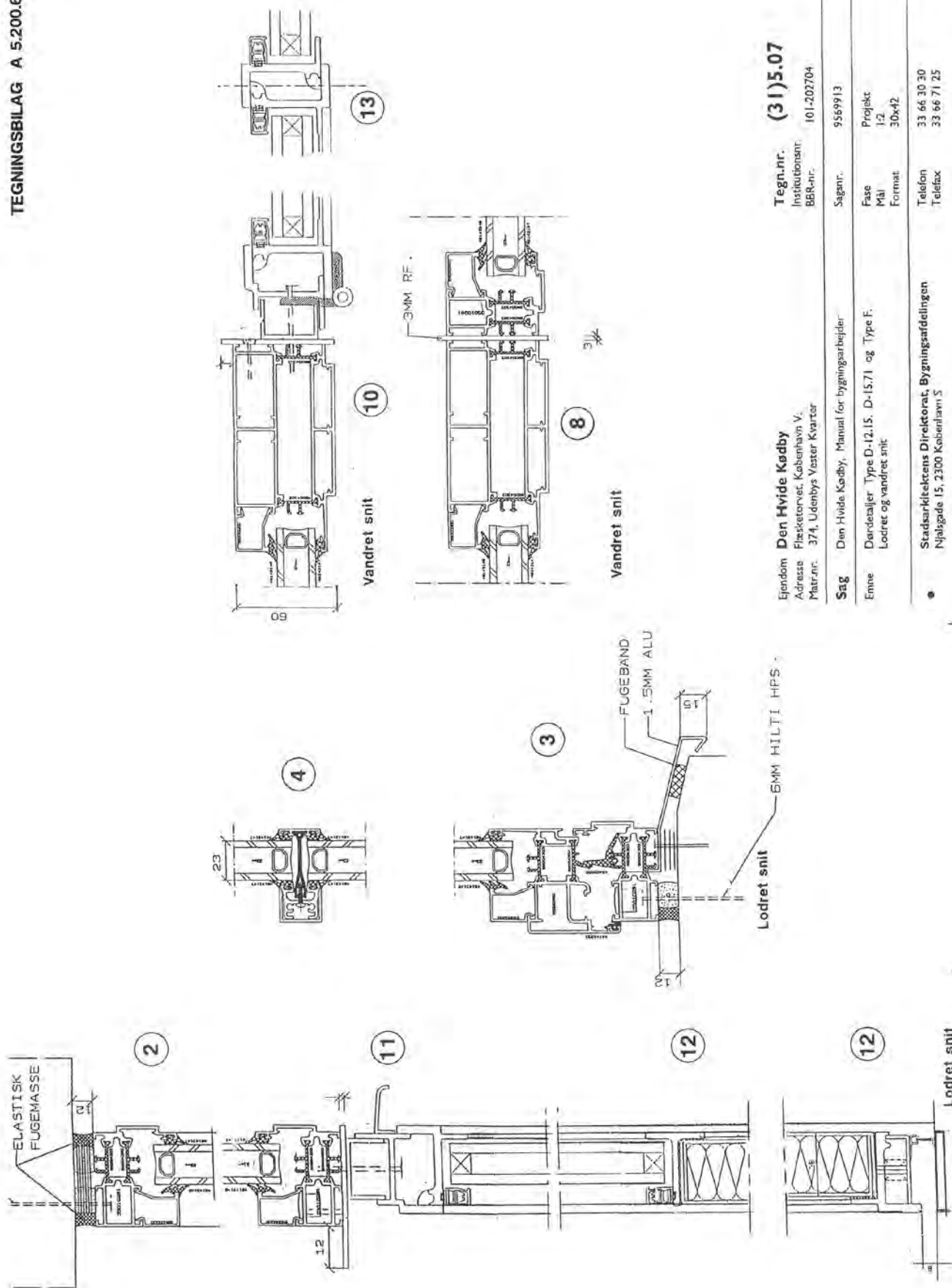
Emne Dørtyper, Principtegning
 Opstalter

Fase Projekt
 Mål 1:50
 Format 30x42

• Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
 Njalsgade 15, 2300 København S

Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

TEGNINGSBILAG A 5.200.6

Tegn.nr. (31)5.07

Institutionsnr. 101-202704

BBR-nr.

Saganr. 9569913

Den Hvide Købby

Flæsketorvet, København V.

Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvartar

Den Hvide Købby, Manual for bygningsarbejder

Emne Dørdeejaller Type D-12.15, D-15.71 og Type F, Lodret og vandret snit

Fase

Mål

Format

Projekt

1-2

30x42

Telefon

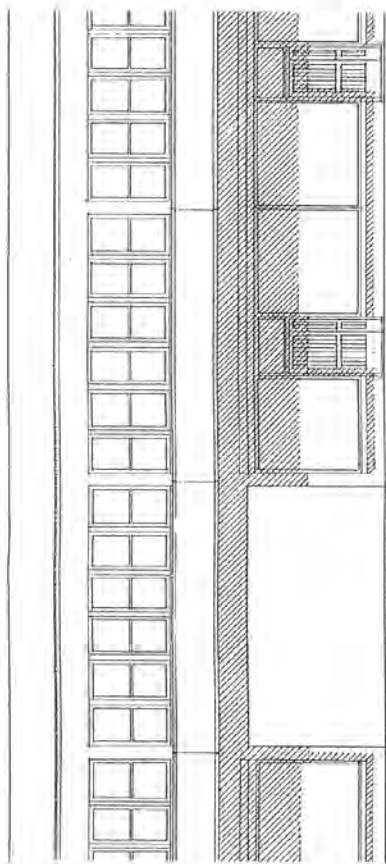
33 66 30 30

Telefax

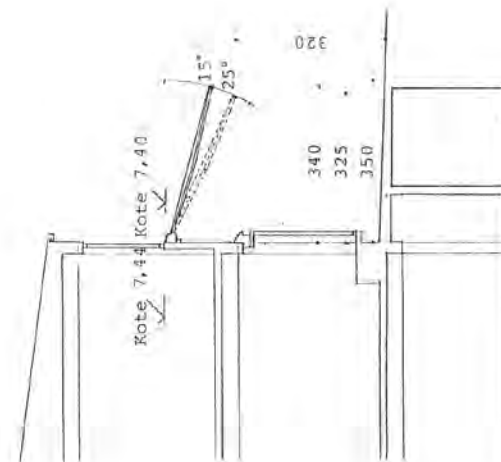
33 66 71 25

Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen

Njalsgade 15, 2300 København S

Facadeopstalt mod Flæsketorvet

Snit i facade mod Flæsketorvet

Ejendom **Den Hvide Kødby**
 Adresse Flæsketorvet, København V.
 Matr.nr. 374, Udenbys Vester Kvarter

Tegn.nr. **(31)3.01**
 Institution.nr. 101-202704
 BBR.nr.

Sag Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder

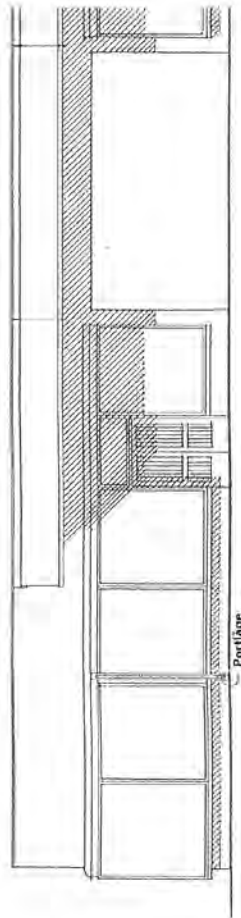
Sagsnr. 9569913

Emne Snit og opstalt af facade mod Flæsketorvet
 SITUATION I

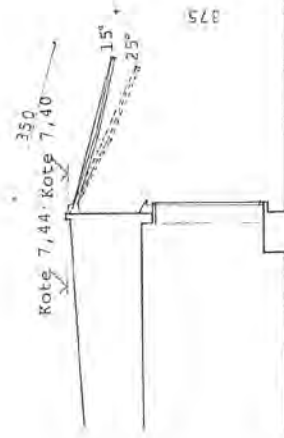
Fase Projekt
 Mål 1:100
 Format 30x42

• **Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen**
 Njalsgade 15, 2300 København S

Telefon 33 66 30 30
 Telefax 33 66 71 25

Facadeopstalt mod Høkerboderne

Snit i facade mod Høkerboderne

Ejendom Den Hvide Kødby
Adresse Flæsketorvet, København V.
Matr.nr. 374, Udenbys Vester-Kvarter

Tegn.nr. (31)3.02
Institutionsnr. 101-202704
BBR-nr.

Sag Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder

Sagsnr. 9569913

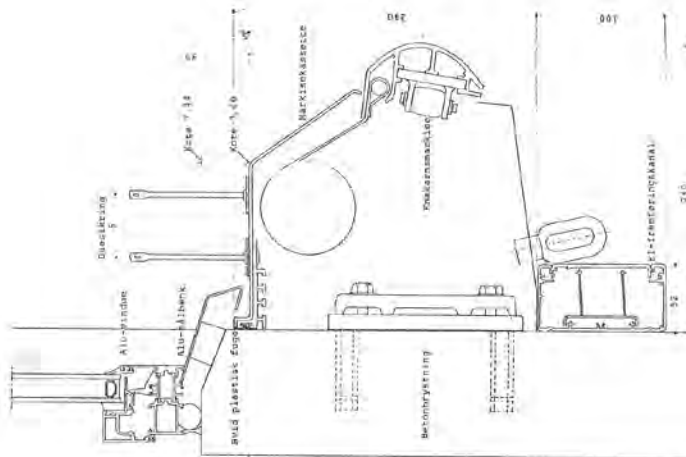
Emne Snit og opstalt af facade mod Høkerboderne
SITUATION 2

Fase Projekt
Mål 1:100
Format 30x42

• **Seadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen**
 Nalsgade 15, 2300 København S

Telefon 33 66 30 30
Telefax 33 66 71 25

TEGNINGSBILAG A 5.400.3

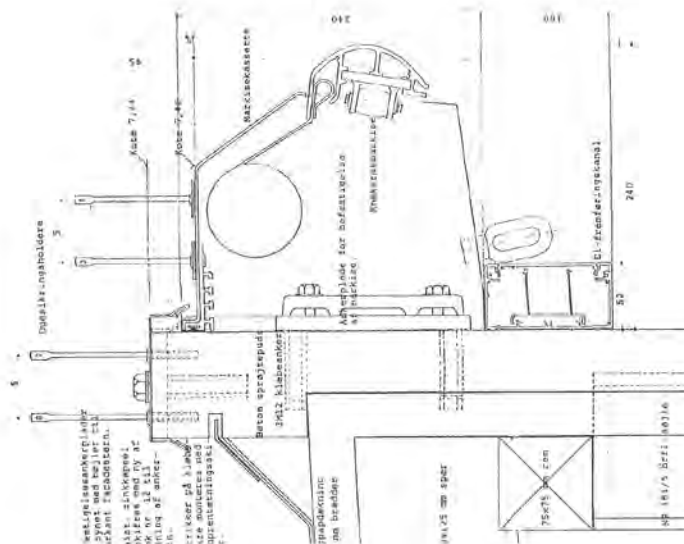
Lodret snit

Tegn.nr. (31)5.01

Ejendom	Den Hvide Kødby	Tegn.nr.	(31)5.01
Adresse	Flekketorvet, København V.	Institutionsnr.	
Matr.nr.	374, Udenbys Vester-Kvarter	BBR-nr.	101-202704
Sag	Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder	Sagsnr.	9569913
Emne	Snit i markisetskærmelse, montering	Fase	Projekt
SITUATION I		Mål	Nedfotograferet
		Format	30x42
		Telefon	33 66 30 30
		Telefax	33 66 71 25

• Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
Njalsgade 15, 2300 København S

TEGNINGSBILAG A 5.400.4

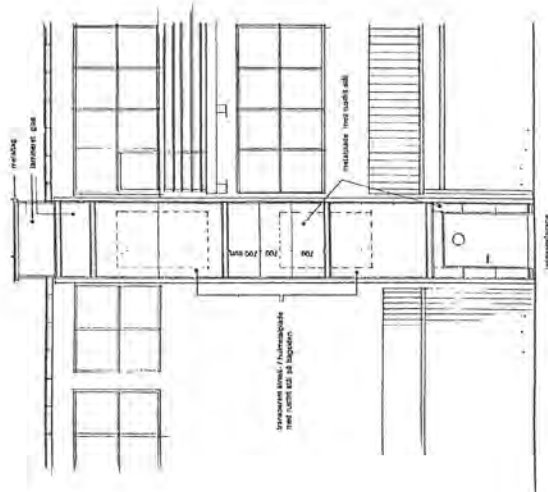

Lodret snit

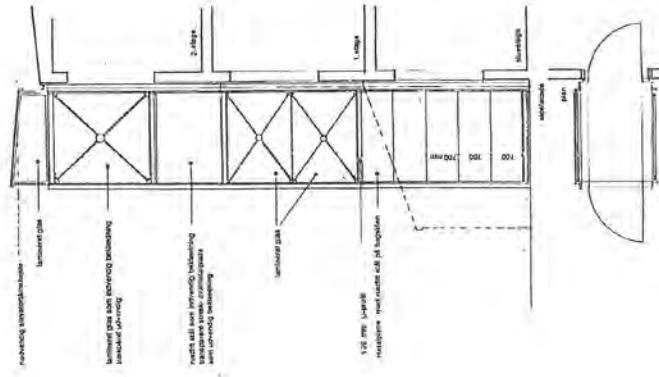
Ejendom	Den Hvide Kødby	Tegn.nr.	(31)5.02
Adresse	Flæsketorvet, København V.	Institutionsnr.	
Matr.nr.	374, Udenbys Vester Kvarter	BBR-nr.	101-202704
Sag	Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder	Sagsnr.	9569913
Emne	Snit i markisekassette, montering	Fase	Projekt
	SITUATION 2	Mål	Nedtegnet
		Format	30x42
		Telefon	33 66 30 30
		Telefax	33 66 71 25

• Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen
Njalsgade 15, 2300 København S

TEGNINGSBILAG A 5.500.1

Opstalt af elevator - Kælder til 2.sal

Plan og sidebillede

Ejendom **Den Hvide Kødby**
 Adresse **Flaskeværnet, København V.**
 Matr.nr. **374, Udenbys Vester Kvarter**

Tegn.nr. **(66)3.01**
 Institutionsnr. **101-202704**
 BBR-nr. **9569913**

Sag **Den Hvide Kødby, Manual for bygningsarbejder**

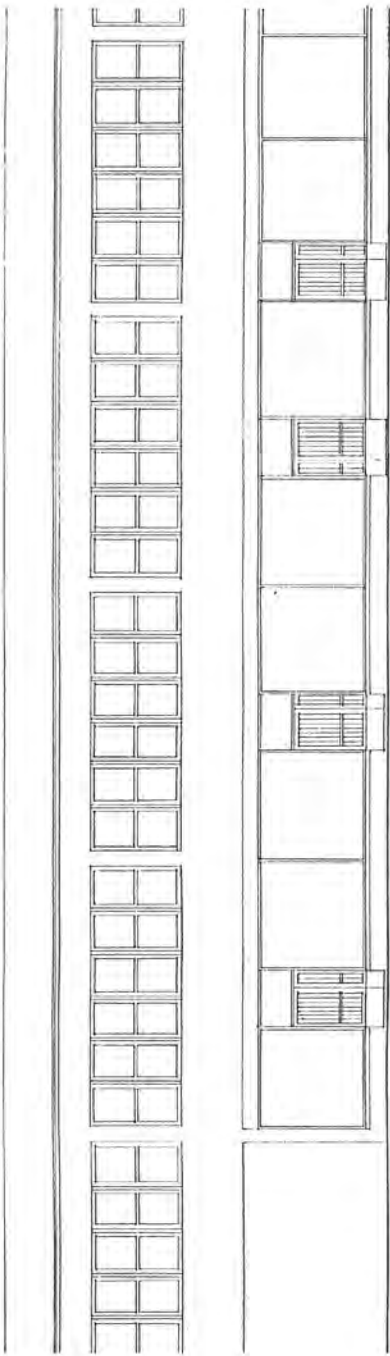
Emne **Udvendig elevator**
 Principtegning **Plan, snit og opstalt**

Fase **Projekt**
 Mål **1:100**
 Format **30x42**

• **Stadsarkitektens Direktorat, Bygningsafdelingen**
 Njalsgade 15, 2300 København S

Telefon **33 66 30 30**
 Telefax **33 66 71 25**

TEGNINGSBILAG T 0.00.01

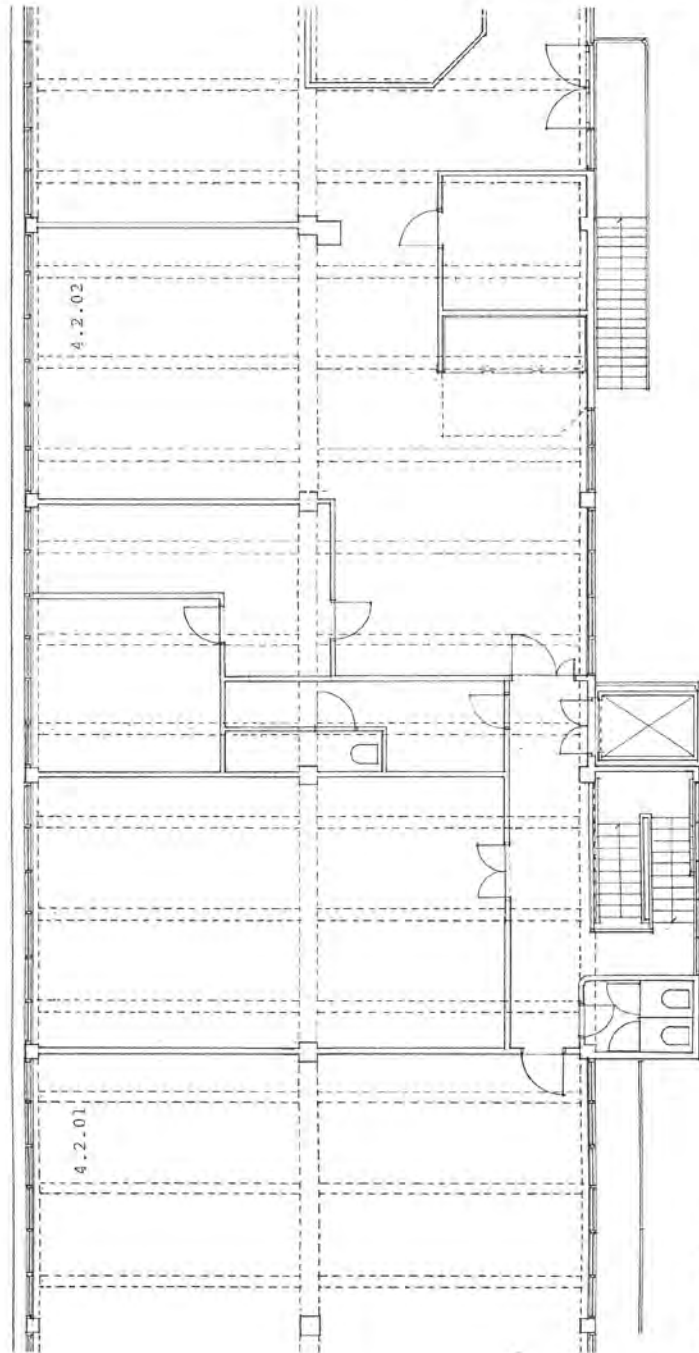
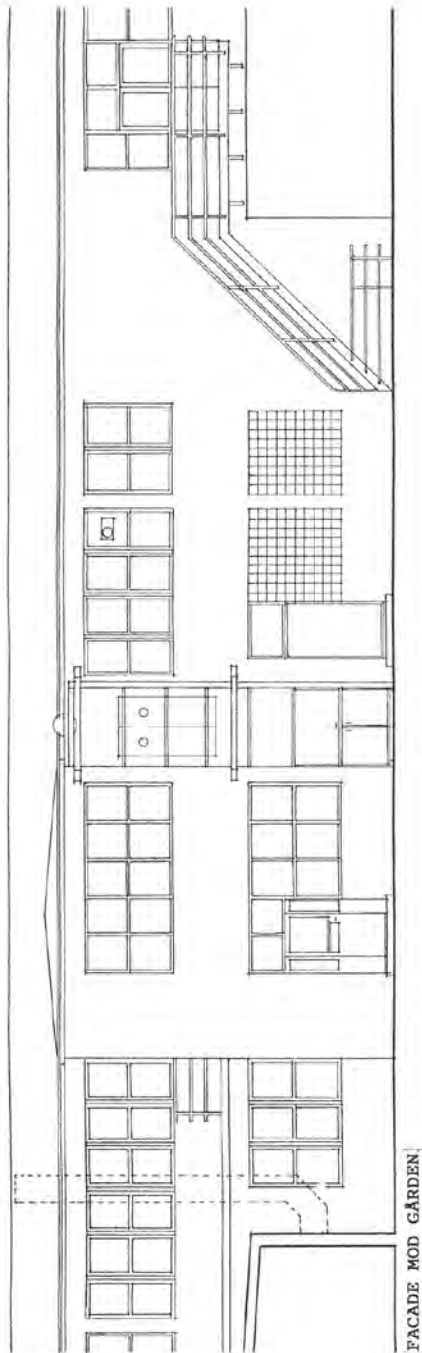
FACADE MOD FLÆSKETORVET

PLAN AF STUEETAGE

SAG MILJØ- OG ENERGI-MINISTERIET Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØDBY	
EMNE OVERSIGTSTEGNING, Bygning 4 Eksisterende forhold Plan af stueetage, udsnit Facade mod Flæsketorvet, udsnit	
MÅL 1:100	TEGNER 01.05.96 96.329-00.01
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 33 · DK 1051 KØBENHAVN K · TEL 33 12 92 02 · FAX 33 12 93 10	

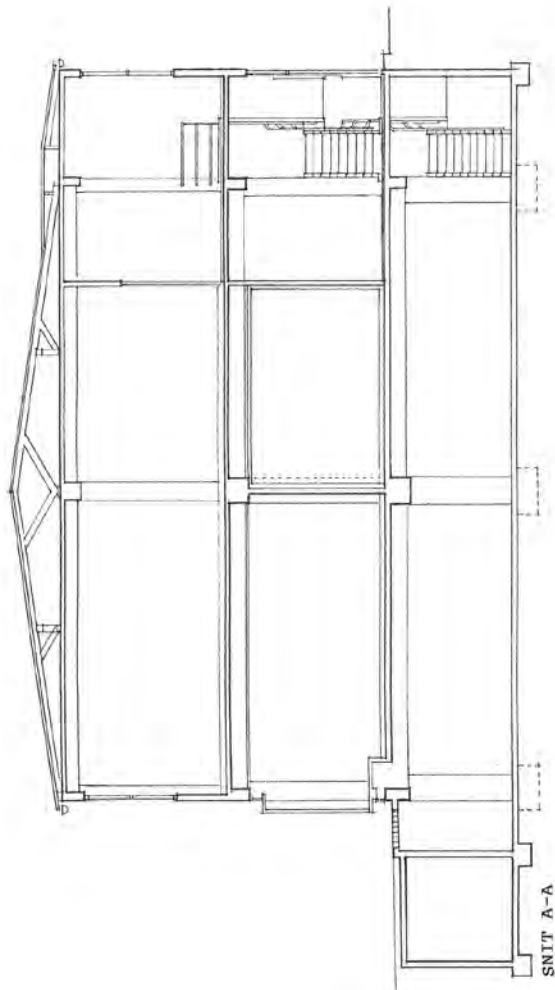

TEGNINGSBILAG T 0.00.02

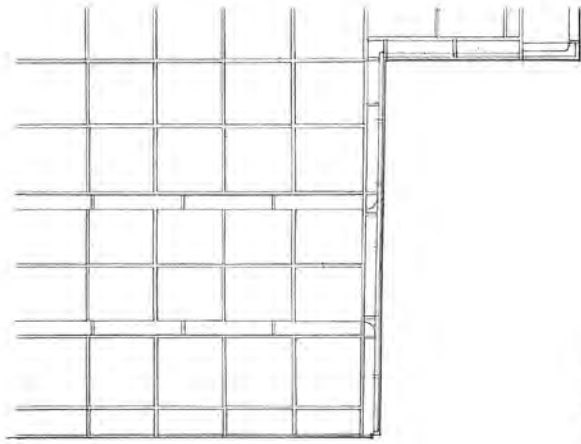
SAG MILJØ- OG ENERGI-MINISTERIET Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØBBY	
PÅNØ OVERSICHTSTEGNING, Bygning 4 Eksisterende forhold plan af 1. sal, udsnit Facade mod gården, udsnit	
MÅ 1:100	DATO 01.05.96
TEGNARE	96.329-00.02
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K · TEL 33 12 92 07 FAX 33 12 93 10	

TEGNINGSBILAG T 0.00.03

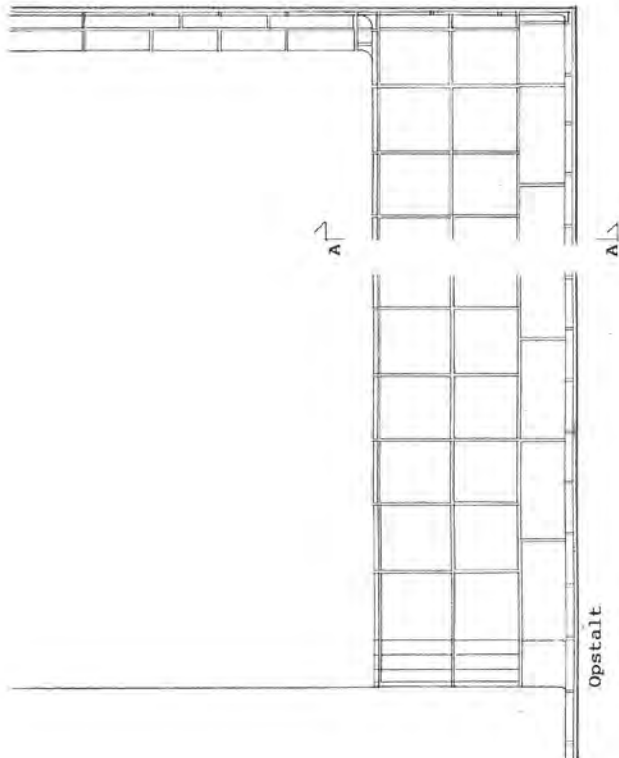
SAC MILJØ- OG ENERGIADMINISTRATIET SOV- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØDBY		
EMNE OVERSIGTSTEGNING, Bygning 4 Eksisterende forhold Snit A-A		
MÅL 1:100	DATO 1.05.96	TEGNER 96.329-00.03
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K • TEL 33 12 92 02 FAX 33 12 93 10		

TEGNINGSBILAG T 1.01.01

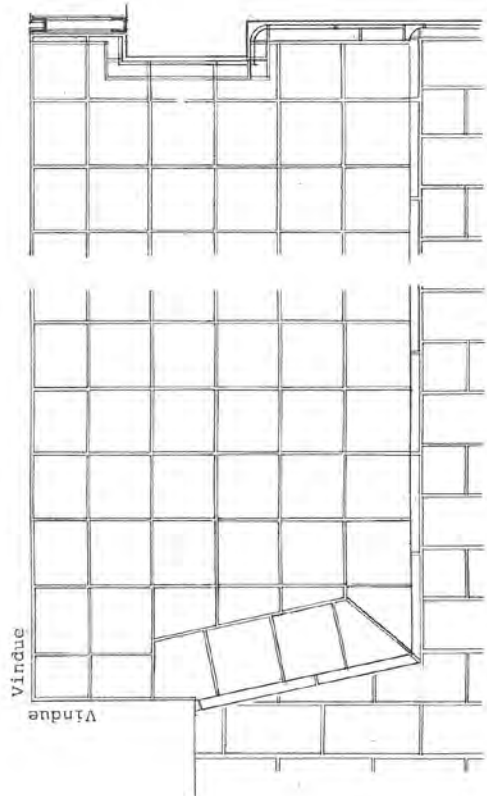

Snit AA

Montering: Se Beskrivelse

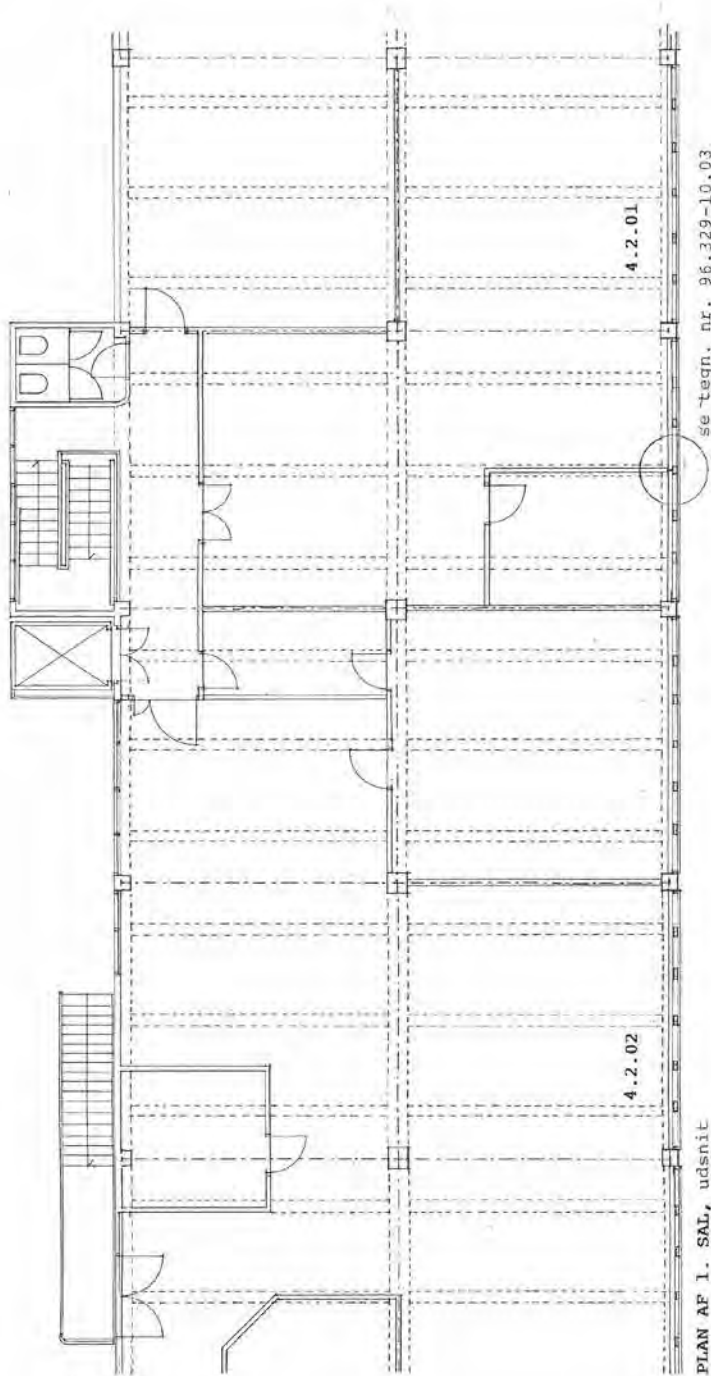
Opstalt

Vinduesbank, plan

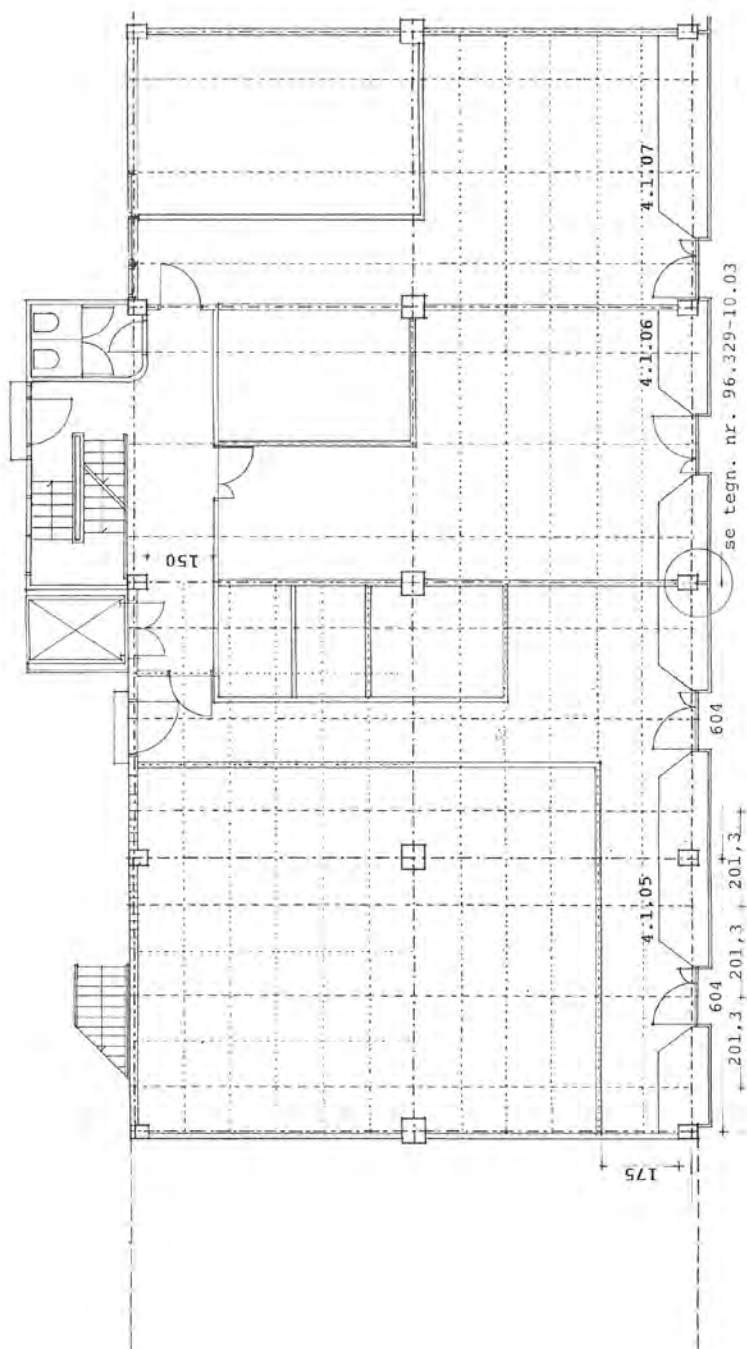
569 Københavns Fiskehal V. H. Bredahl Slagterboderne 8, 1716 København V.	
INDRETNING Indretning af butik Klinke- og flisedetailler	TEGNER 96.329-01.02
MÅST: 1:10	DATO: 23.05.96
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K · TEL. 33 12 92 02 FAX 33 12 93 10	

TEGNINGSBILAG T 2.01.01

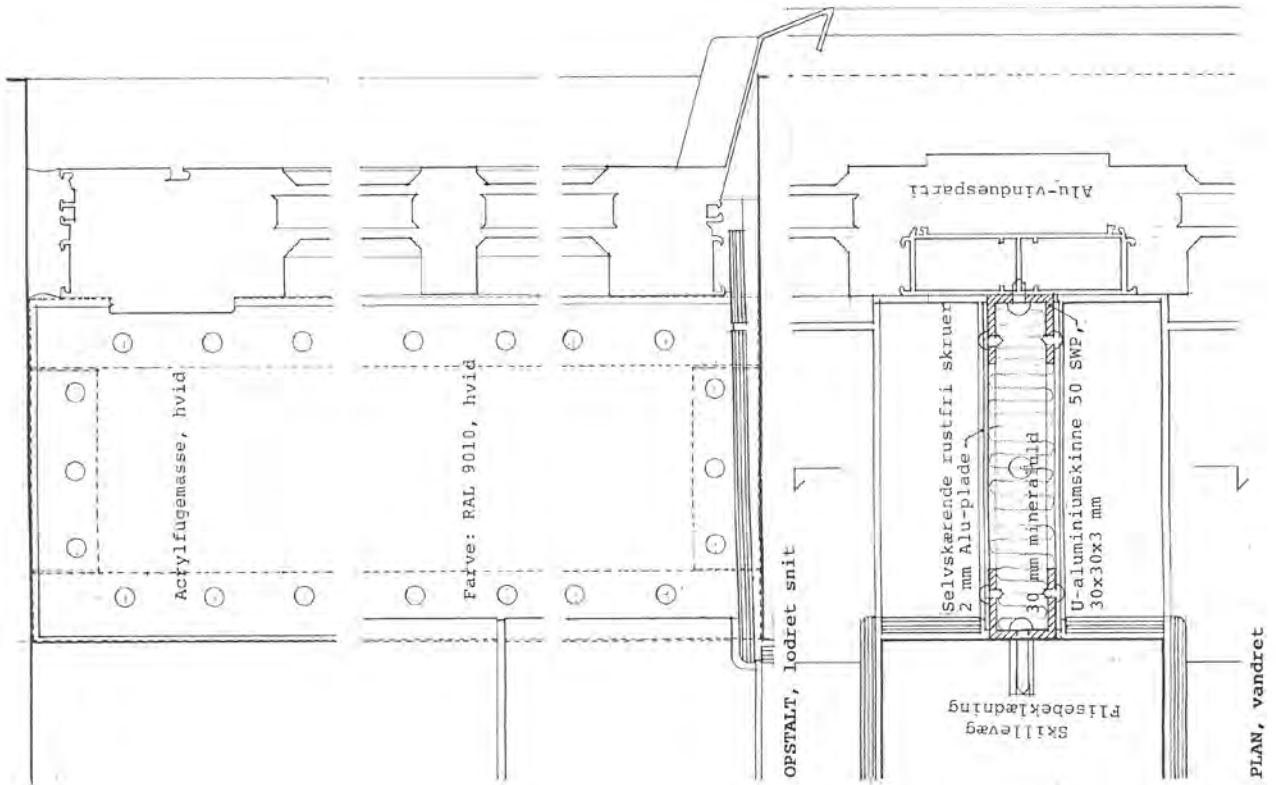
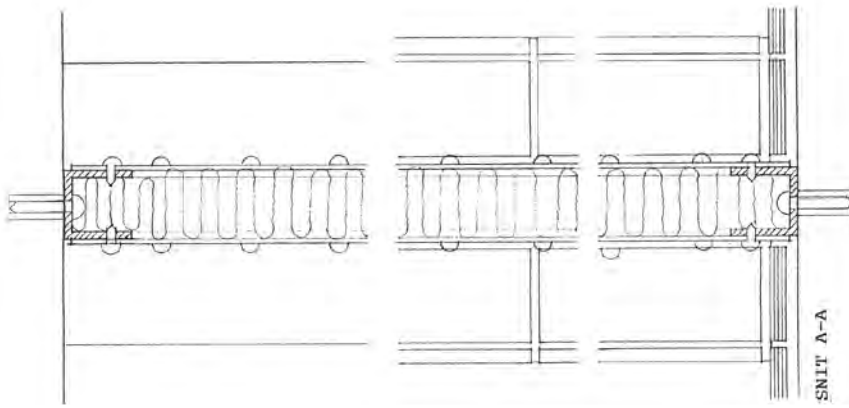
SAG Miljø- og Energi ministeriet Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØDBY	
EMNE SKILLEVÆGGE Principtegning Plan af 1. sal, udsnit	
MÅL 1:100	DATE 02.08.96
TEGNING 96.329-10.02	
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K · TEL 33129202 FAX 33193110	

TEGNINGSBILAG T 2.01.02

SAC Miljø- og Energiministeriet Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØB	
BMAP: SKILLEVÆGGE Principtegning Plan af stueetage, udsnit	
MÅL 1:100	DK 01.08.96
TEGN. NR.	96.329-10.01
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K. • TEL. 33 12 92 07 FAX 33 12 93 10	

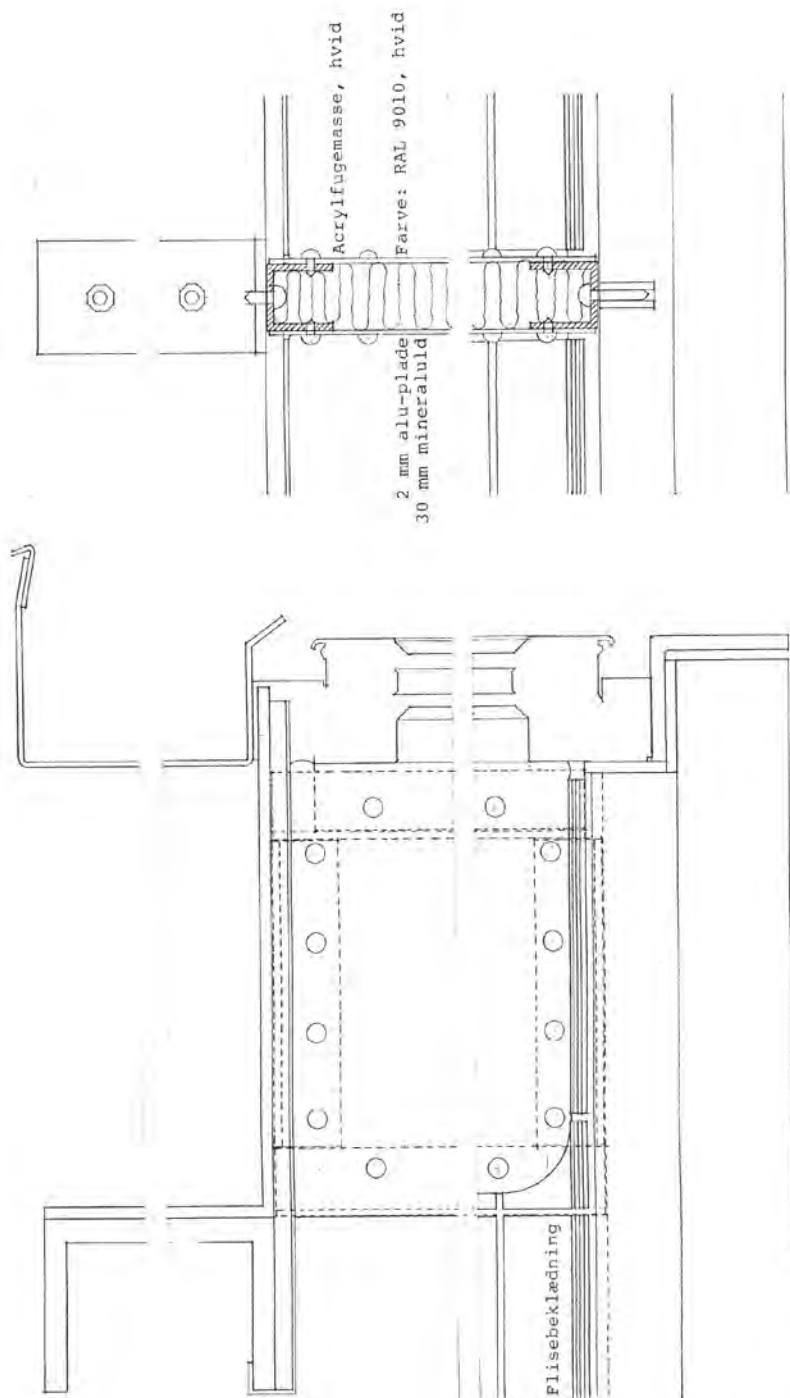
TEGNINGSBILAG T 2.02.01

NB. Alle tilvirkningsmål skal tages/
kontrolleres på stedet.

SVMiljø- og Energiministeriet Skov- og Naturstyrelsen DEN HVITDE KØDBY	
PMNSKILLEVÆGGE Overgang mellem skillevæg og vinduesfacade på 1. sal. Detailsnit.	
MÅL 1:2	DATE 10.08.96
	TEGNER 96.329-10.04
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K · TEL 33 17 92 07 FAX 33 12 93 10	

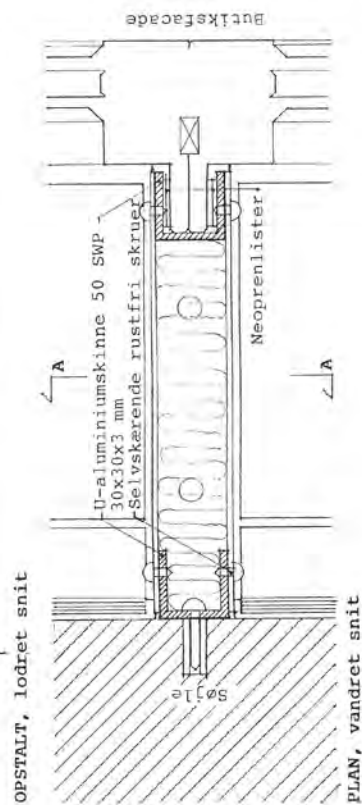
TEGNINGSBILAG T 2.02.02

SNIT A-A

Se tegn nr. 96.329. 01.02

NB. Alle tilvirkningsmål skal tages/ kontrolleres på stedet.

SAG Miljø- og Energiministeriet Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØBBY	
FUNK SKILLEVEGGE Overgang mellem søjle og butiks- facade. Detailsnit.	
MÅL 1:2	DATO 09.08.96
	TEGNING 96.329-10.03
HEGELUND ARCHITECTS M/HAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K · TEL 33 12 92 02 FAX 33 12 93 10	

TEGNINGSBILAG T 3.01.01

BESKRIVELSE

01. Gulve

01.01 Gulvklinker

Der anvendes gule, vådpresede, uglaserede spaltklinker som Partek Evers (Højnæs), 1050, mål: 19x105x205 mm.

Klinkerne nedlægges i 1/2-stens løberforbandt vinkelret på bygnings facade.

Belægningen afsluttes langs væg-ge og tilsvarende lodret afgrænsning med hulkehi-sokkelklinker som Partek Evers, 1055;4 løber, 1038;4 udadgående hjørne og 1058;4 indadgående hjørne.

Leverandørens lægningsforskrifter skal følges.

Gulvfuger

Fuger udføres som 5 mm ALFIX Epoxyfuger. Forbehandling, fugning og rengøring udføres i.h.t. leverandørens forskrifter samt Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 199 af den 25. marts 1985

02.01 Vægfliser

Der anvendes hvide, blankglaserede fliser som Partek Evers 9520 blank, mål: 8x146x146 mm.

Fliser med een glaseret kant 9521-331, anvendes ved udadgående hjørner og overkanter.

Ved indadgående hjørner anvendes hulkehi 9515 blank, mål: 8x38x196 mm, radius = 30 mm. Fliseleverandørens monteringsanvisning skal følges.

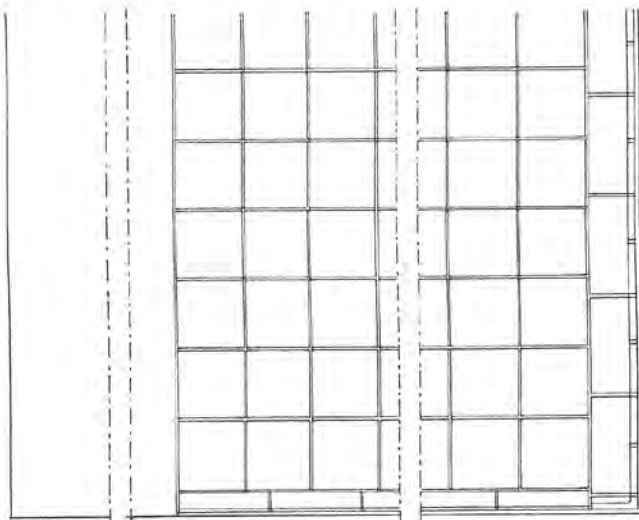
Vægfuger

Udføres som gulvfuger, men 3 mm.

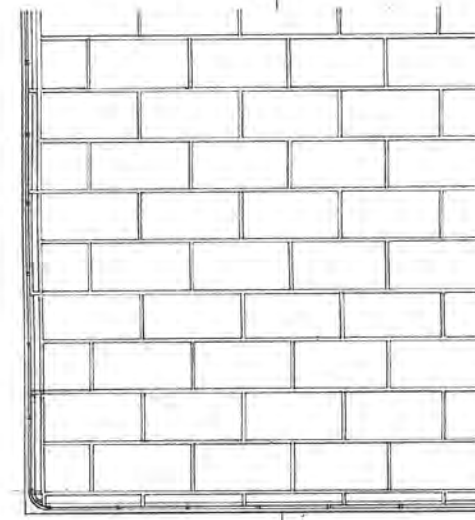
Generelt

SBI-anvisninger nr. 169 og 180 om vådrum skal følges.

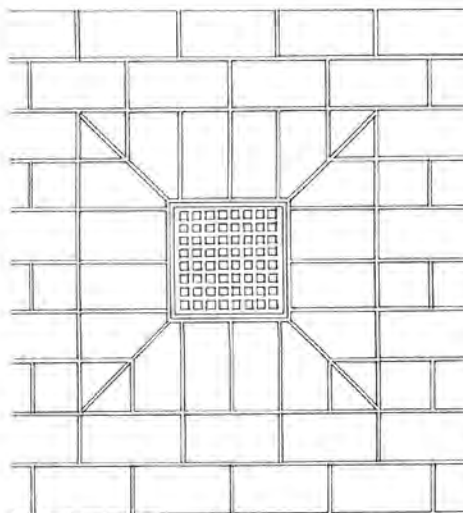
SAG MILJØ- OG ENERGI-MINISTERIET SKOV- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØBBY	
FORSK. KLINKEGULVE OG FLISEVÆGGE Principdetaljer Plan og lodret snit samt plan af søjle og plan af gulvafløb	
MÅL 1:10	UDBUD 01.05.96
	REG-NR 96.329-01.01
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN · TEL 33 17 97 02 FAX 33 12 51 10	

LODRET SNIT

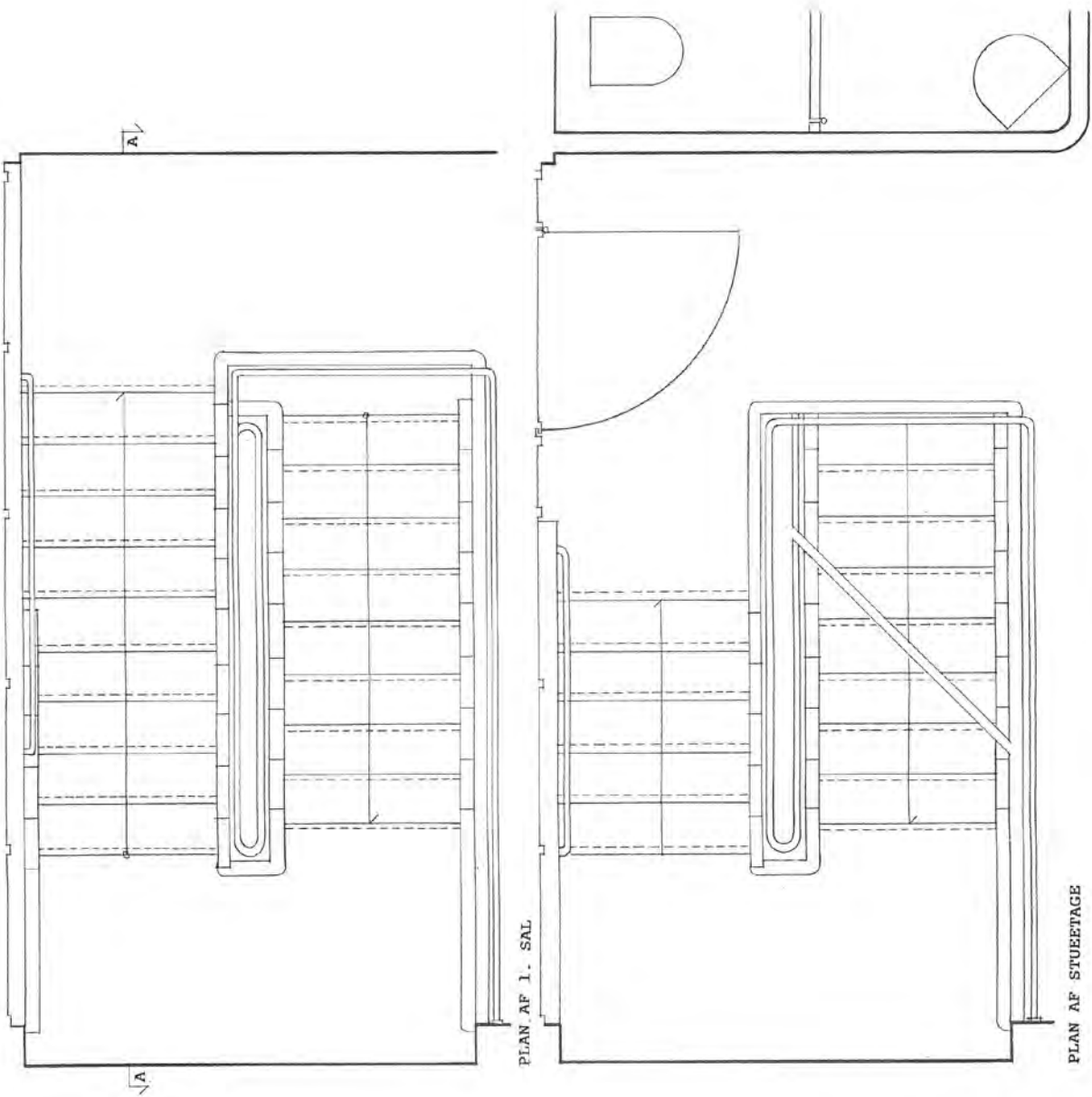
PLAN

PLAN AF GULVAFLØB

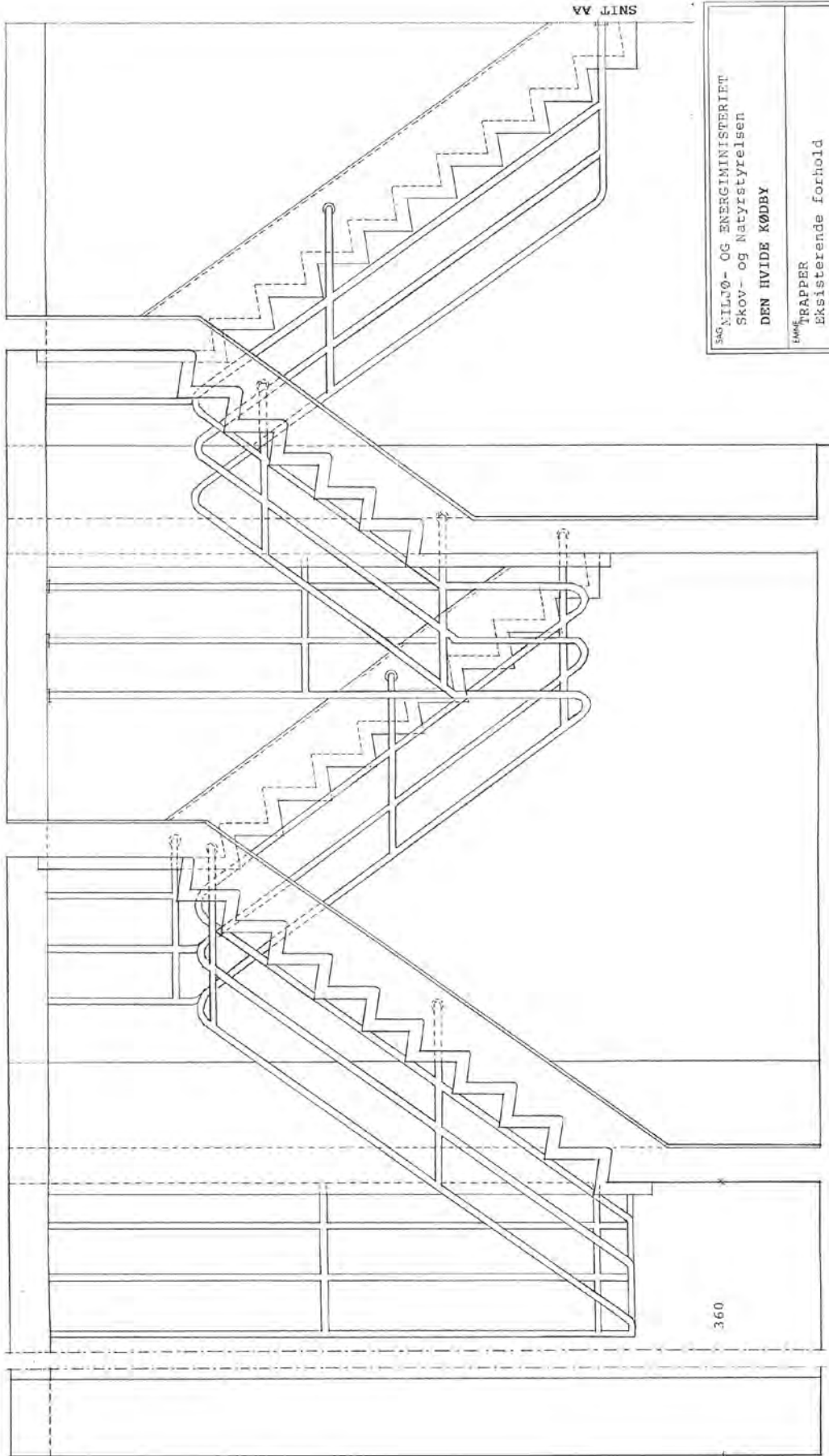

TEGNINGSBILAG T 5.00.01

SAGMILJØ- OG ENERGIMINISTERIET Skov- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØDBY	
EMNE TRAPPER Eksisterende forhold Plan af stueetage Plan af 1. sal	
MÅL 1:20	DATE 01.05.96
TEGNER 96.329-00.04	
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 33 DK 1051 KØBENHAVN K. · TEL 33 12 92 02 · FAX 33 12 93 10	

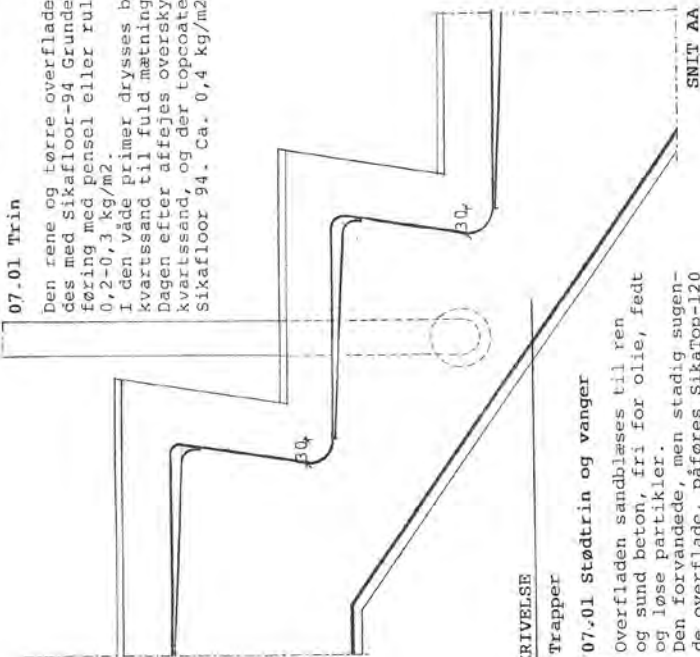
TEGNINGSBILAG T 5.00.02

SAG NILLØ- OG ENERGINISTERIET Skov- og Natyrstyrelsen DEN HVIDE KØBY	
EMNE TRAPPER Eksisterende forhold Snit AA	
MAK 1:20	DATE 01.05.96
TEGN.NR. 96.329-00.05	
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K. • TEL 3312 92 02 FAX 3317 93 10	

TEGNINGSBILAG T 5.00.03

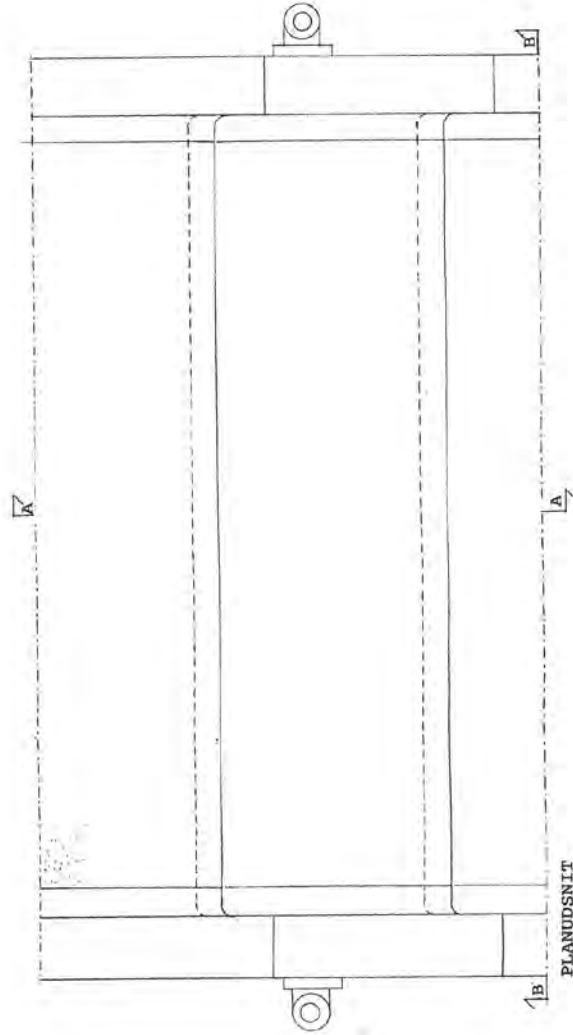
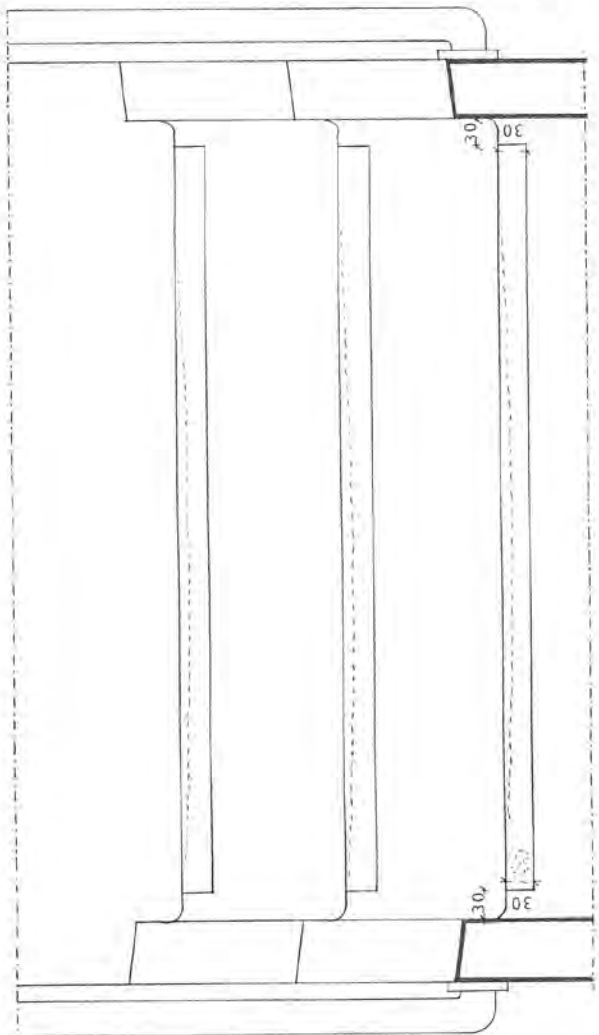
07.01 Trin
 Den rene og tørre overflade grundes med Sikafloor-94 Grunder. Påføring med pensel eller rulle. Ca. 0,2-0,3 kg/m².
 I den våde primer drysses blandedt kvartssand til fuld mætning. Dagen efter afføjes overskydende kvartssand, og der topcoates med Sikafloor 94. Ca. 0,4 kg/m²

BESKRIVELSE
07: Trapper

07.01 Stødtrin og vanger

Overfladen sandblæses til ren og sund beton, fri for olie, fedt og løse partikler.
 Den forvandede, men stadig sugende overflade, påføres Sikatop-120 mørtel med stålspartel eller kost. Der kan eftergives med filtsebrædt eller fugtig svamp.
 Den rene tørre overflade grundes med Sikafloor-2530, fortyndet 5% med vand. Påføring med pensel eller rulle.
 Når grunderen er tør, 15 timer, påføres 1-2 lag Sikafloor-2530 med interval i døgn. Påføring med pensel eller rulle

SAGMILJØ- OG ENERGI-MINISTERIET SKOV- og Naturstyrelsen DEN HVIDE KØBBY	
EMD: TRAPPER Principdetaljer Planudsnit, snit AA og snit BB	TEGN-NR. 96.329-07.01
MA-SK: 1:5 DATED: 01.05.96	TEGN-NR. 96.329-07.01
HEGELUND ARCHITECTS NYHAVN 53 DK 1051 KØBENHAVN K • TEL 33 79 92 02 FAX 33 12 93 10	